

zicht op cultuur

onderzoek naar doelmatigheid cultuursubsidies

Rekenkamer

CAPELLE AAN DEN IJSSEL

zicht op cultuur

onderzoek naar doelmatigheid cultuursubsidies

Rekenkamer
CAPELLE AAN DEN IJssel

voorwoord

Het bieden van een breed palet aan culturele voorzieningen draagt nadrukkelijk bij aan de kracht en leefbaarheid van de gemeenschap. Zo ook in de gemeente Capelle aan den IJssel waar vele culturele activiteiten door de gemeente worden gefinancierd. Daarbij is het uiteraard wel van belang dat de verstrekte subsidies ook echt bijdragen aan de doelstellingen van het cultuurbeleid, omdat anders het risico bestaat dat het verstrekte geld weglekt naar andersoortige activiteiten, die wellicht ook van belang zijn, maar niet bijdragen aan het doel waarvoor zij worden uitgegeven.

Dat geldt uiteraard ook omgekeerd: financiële middelen die worden verstrekt onder bijvoorbeeld het kopje welzijnsbeleid maar feitelijk gericht zijn op culturele activiteiten, worden zo niet echt gevolgd op hun effect op de doelstellingen van het cultuurbeleid. Dit lijkt misschien wat technocratisch, maar is het bepaald niet. Zo is er bijvoorbeeld rond het cultuurpodium CAPSLOC behoorlijk wat onduidelijkheid over de juiste positionering. Is het cultuur of is het welzijn of is het wellicht beide? Het antwoord daarop wordt nog verder geïmplementeerd door de relatief grote commerciële invulling die het cultuurpodium in 2017 heeft gekregen. Hierbij is niet alleen de vraag of de expliciete keuze van de gemeente voor dit type activiteiten uiteindelijk wel binnen het welzijnswerk past, maar ook of het überhaupt wel past in een publieke context. Het ligt immers meer voor de hand om voor de exploitatie van een poppodium private marktpartijen te vinden. Alleen eventuele aanpalende publieke belangen, zoals het stimuleren van jong minder kansrijk talent, zouden dan nog in aanmerking komen voor gemeentelijke subsidies. Al met al vindt de rekenkamer de inbedding van het cultuur- en poppodium CAPSLOC binnen de Stichting Welzijn Capelle aan den IJssel geen goede gedachte. Een invulling die meer recht doet aan het specifieke niet-publieke en commerciële karakter van het cultuurpodium verdient de voorkeur.

Voor haar onderzoek heeft de rekenkamer veel informatie verzameld. De rekenkamer is de contactpersonen en geïnterviewden zeer erkentelijk voor hun medewerking. Het onderzoek werd verricht door Yiman Fung (projectleider) en Milou Giesen (onderzoeker).

Paul Hofstra
directeur Rekenkamer Capelle aan den IJssel

	voorwoord	3
	bestuurlijke nota	7
1	inleiding	9
	1-1 aanleiding	9
	1-2 doel- en vraagstelling	9
	1-2-1 doelstelling	9
	1-3 leeswijzer	9
2	conclusies en aanbevelingen	11
	2-1 hoofdconclusies	11
	2-2 toelichting op hoofdconclusies	12
	2-3 aanbevelingen	15
3	reactie en nawoord	17
	3-1 reactie B en W	17
	3-2 nawoord rekenkamer	21
	nota van bevindingen	23
1	inleiding	25
	1-1 aanleiding	25
	1-2 verantwoordelijkheden cultuurbeleid	25
	1-3 doel- en vraagstelling	25
	1-3-1 doelstelling	25
	1-3-2 vraagstelling	25
	1-4 afbakening	26
	1-5 leeswijzer	27
2	cultuurbeleid	29
	2-1 inleiding	29
	2-2 Cultuurnota 2009-2012	29
	2-3 consistentie cultuurnota	32
	2-4 doelstellingen specifiek, meetbaar, realistisch en tijdgebonden	33
3	prestatieafspraken	35
	3-1 inleiding	35
	3-2 context cultuursubsidies	35
	3-2-1 subsidieproces	35
	3-2-2 wettelijk toetsingskader	36
	3-2-3 verstrekte subsidies	37
	3-3 prestatieafspraken	39
	3-3-1 inleiding	39
	3-3-2 Bibliotheek aan den IJssel	40
	3-3-3 Historische Vereniging Capelle aan den IJssel	43
	3-3-4 Isala Theater	45
	3-3-5 Stichting Jongerentheater Quint	46
	3-3-6 Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam	48
	3-3-7 CAPSLOC	50

4	nakomen en verantwoording prestatieafspraken	53
	4-1 inleiding	53
	4-2 verantwoording prestatieafspraken en toetsing	53
	4-2-1 Bibliotheek aan den IJssel	53
	4-2-2 Historische Vereniging Capelle aan den IJssel	56
	4-2-3 Isala Theater	58
	4-2-4 Stichting Jongerentheater Quint	60
	4-2-5 Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam	62
	4-2-6 CAPSLOC	63
5	prestaties cultuurinstellingen	67
	5-1 inleiding	67
	5-2 prestaties pijler kunst ontdekken	67
	5-2-1 inleiding	68
	5-2-2 speerpunt kunst- en cultuureducatie	68
	5-2-3 speerpunt kunst en cultuur van de jeugd	71
	5-3 prestaties pijler kunst delen	72
	5-3-1 inleiding	72
	5-3-2 speerpunt kunst en cultuur als sociale activiteit	72
	5-3-3 speerpunt kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar	72
	5-4 prestaties pijler kunst beleven	75
	5-4-1 inleiding	75
	5-4-2 speerpunt culturele infrastructuur	75
	5-4-3 speerpunt kunst en cultuur in samenhang met de regio	76
	5-5 bereik kunst- en cultuurinstellingen	77
	5-5-1 inleiding	77
	5-5-2 Bibliotheek aan den IJssel	77
	5-5-3 CAPSLOC	79
	5-5-4 Historische Vereniging Capelle aan den IJssel	80
	5-5-5 Isala Theater	81
	5-5-6 Stichting Jongerentheater Quint	84
	5-5-7 Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam	85
6	doelmatigheid Isala Theater en Bibliotheek aan den IJssel	89
	6-1 inleiding	89
	6-2 Isala Theater	89
	6-2-1 inleiding	89
	6-2-2 voorstellingen en bezoekers	90
	6-2-3 subsidie	92
	6-2-4 financiën	93
	6-3 Bibliotheek aan den IJssel	94
	6-3-1 inleiding	94
	6-3-2 activiteiten kernfuncties	95
	6-3-3 bezit, uitleningen en leden	96
	6-3-4 financiën	99
	bijlagen	103
bijlage 1	onderzoeksverantwoording	105
bijlage 2	literatuurlijst	107
bijlage 3	lijst van afkortingen	108
bijlage 4	herziende lijst met bibliotheek	109

bestuurlijke nota

1 inleiding

1-1 aanleiding

De missie van de gemeente Capelle aan den IJssel op het gebied van kunst en cultuur luidt als volgt: “Wij voelen ons medeverantwoordelijk voor het behoud en de ontwikkeling van cultuur als kracht van de samenleving. Wij vinden het daarom belangrijk om iedereen op een laagdrempelige manier toegang te bieden tot het veelzijdige kunst- en cultuuraanbod en het culturele leven in de gemeente.”

Om haar missie te verwezenlijken staat de gemeente het subsidie-instrument ter beschikking. Door middel van het verstrekken van geld kan de gemeente een andere organisatie in staat stellen activiteiten te ontplooiën die de gemeente van belang vindt en waarmee zij haar doelen kan realiseren.

De gemeente heeft de afgelopen jaren een kunst- en cultuursubsidiebudget van om en nabij de € 3 mln. per jaar verstrekt. Het overgrote deel van dit budget wordt als reguliere cultuursubsidie verstrekt. De rekenkamer gaat in dit onderzoek na in hoeverre de gemeente met subsidieverstrekkings haar missie en de onderliggende doelen op het gebied van cultuur verwezenlijkt en of dit op een doelmatige manier plaatsvindt.

1-2 doel- en vraagstelling

1-2-1 doelstelling

Met dit onderzoek beoogt de rekenkamer te beoordelen of cultuursubsidies doelmatig worden besteed.

centrale vraag

De centrale vraag van dit onderzoek luidt als volgt:

In welke mate dragen de prestaties van culturele voorzieningen, waaronder het bereik, bij aan de gemeentelijke culturele doelstellingen en in hoeverre staat dit in een goede verhouding tot de verstrekte subsidie?

Bij de beantwoording van de onderzoeksvraag heeft de rekenkamer zich gericht op zes cultuurinstellingen.

1-3 leeswijzer

De bestuurlijke nota bevat de conclusies en de aanbevelingen die volgen uit het onderzoek. In de nota van bevindingen staan de feitelijke bevindingen uit het onderzoek die als basis dienen voor de conclusies in de bestuurlijke nota. Samen vormen de bestuurlijke nota en de nota van bevindingen het rekenkamerrapport.

2 conclusies en aanbevelingen

2-1 hoofdconclusies

- 1 Het gemeentelijk cultuurbeleid is gebaseerd op een oude cultuurnota. Hierin zijn geen gerichte keuzes gemaakt. Er zijn geen duidelijke ambities en bruikbare doelstellingen opgesteld. Als gevolg hiervan kan er te weinig worden gestuurd op een doeltreffende besteding van cultuursubsidie.
- 2 Omdat het cultuurbeleid geen concrete toetsbare doelstellingen bevat, kan de gemeente niet vaststellen of de activiteiten van de gesubsidieerde instellingen bijdragen aan de realisatie van de doelen van de gemeente. Bovendien zijn de prestatieafspraken tussen de gemeente en culturele instellingen voor een aanzienlijk deel niet meetbaar geformuleerd. Hierdoor kan de gemeente ook niet controleren of deze afspraken daadwerkelijk worden nagekomen en kan zij evenmin op correcte wijze het subsidiebedrag vaststellen.
- 3 Er worden veel culturele activiteiten ontplooid in Capelle aan den IJssel die in lijn zijn met het cultuurbeleid van de gemeente. Bij een aantal activiteiten is dit echter eerder ondanks dan dankzij inspanningen van de gemeente.
- 4 Er is geen volledig inzicht te verkrijgen in wie de culturele voorzieningen gebruiken en de gemeente heeft met de cultuurinstellingen ook geen afspraken gemaakt over de registratie hiervan. Hierdoor kan de gemeente niet weten of de door haar gewenste doelgroepen gebruikmaken van het cultuuraanbod. De gemeente had wel inzicht in de omvang van het gebruik van de culturele instellingen middels kengetallen. Deze past zij echter inmiddels niet meer (overal) toe.
- 5 Doordat de gemeente te weinig relevante gegevens bijhoudt en geen eenduidige cultuurdoelen heeft opgesteld, kan de doelmatigheid van de cultuursubsidies over het algemeen niet worden beoordeeld. Dit geldt in het bijzonder voor CAPSLOC omdat niet bekend is hoe groot het budget is dat zij ontvangt.
- 6 Op basis van de benchmarks kan wel een indicatie van de doelmatigheid van het theater en de bibliotheek gegeven worden.
 - a De subsidie aan het Isala Theater wordt ten opzichte van die van vergelijkbare theaters doelmatig besteed. In vergelijking blijkt het Isala Theater een theater met veel voorstellingen en bezoekers, dat tevens ruimte biedt aan relatief veel amateurinstellingen. Daarnaast is het totaal financieel resultaat hoger dan dat van vergelijkbare theaters, en is de subsidie per bezoeker lager.
 - b Er zijn geen aanwijzingen dat de cultuursubsidie van Capelle aan den IJssel aan de Bibliotheek aan den IJssel in vergelijking met andere bibliotheken ondoelmatig wordt besteed. Gezien het relatieve lage subsidiebedrag per inwoner vanuit Capelle aan den IJssel wordt naar verhouding veel bereikt.

2-2 toelichting op hoofdconclusies

- 1 *Het gemeentelijk cultuurbeleid is gebaseerd op een oude cultuurnota. Hierin zijn geen gerichte keuzes gemaakt. Er zijn geen duidelijke ambities en bruikbare doelstellingen opgesteld. Als gevolg hiervan kan er te weinig worden gestuurd op een doeltreffende besteding van cultuursubsidie.*
 - Het huidige vigerende beleidskader voor cultuur is de cultuurnota 2009-2012. Deze nota heeft de gemeente verlengd voor de periode 2013-2016. De gemeente heeft in haar cultuurnota pijlers en speerpunten opgenomen: pijler 'kunst ontdekken' met speerpunten 'kunst- en cultuureducatie' en 'kunst en cultuur van de jeugd'; pijler 'kunst delen' met speerpunten 'kunst en cultuur als sociale activiteit' en 'kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar'; pijler 'kunst beleven' met speerpunten 'culturele infrastructuur' en 'kunst en cultuur in samenhang met de regio'.
 - Onder de verschillende speerpunten hangen geen concrete doelstellingen. De rekenkamer heeft deze zelf uit de lopende tekst moeten afleiden.
 - Hoewel de verschillende pijlers en speerpunten niet met elkaar in tegenspraak zijn, worden er ook geen duidelijke keuzes gemaakt. De gemeente wil bijvoorbeeld de gehele Capelse jeugd stimuleren om deel te nemen aan cultuur en tegelijkertijd ook aandacht besteden aan inwoners met een migratieachtergrond en senioren. Het is onduidelijk welke doelgroep prioriteit heeft.
 - Bij het speerpunt 'kunst en cultuur van de jeugd' wil de gemeente prioriteit geven aan 12 tot 18 jarigen. Tegelijkertijd wil zij naast aandacht voor jongerentheater ook aandacht besteden aan jeugdtheaterprogrammering (< 12 jaar), aan goede communicatie over het culturele aanbod en aan een cultureel aanbod dat goed verspreid is over alle wijken. Deze aandachtspunten richten zich niet op de jeugd, waardoor dit speerpunt geen duidelijk geheel vormt.
 - Binnen het speerpunt 'kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar' worden geen duidelijke prioriteiten gesteld. De gemeente wil een cultureel aanbod dat het hele spectrum aan kunsten bestrijkt, verspreid is over alle wijken van de gemeente en representatief is voor de Capelse bevolking. Het is niet duidelijk wat prioriteit heeft en op welke wijze invulling gegeven moet worden aan deze doelstellingen.
 - In de doelstellingen worden formuleringen gebruikt die niet specifiek zijn. Er zijn doelstellingen zoals 'de Capelse bevolking de mogelijkheden bieden om zowel passief als actief in aanraking te komen met kunst en cultuur' en 'het culturele aanbod in Capelle zou het hele spectrum aan kunsten moeten bestrijken'. Bij deze doelstellingen kunnen misverstanden ontstaan over wat er daadwerkelijk wordt bedoeld, waardoor de doelstellingen niet bruikbaar zijn.
 - De gemeente heeft bij de doelstellingen geen nulmeting uitgevoerd (ten tijde van het opstellen van de nota) en heeft bovendien geen streefwaarden opgenomen. Hierdoor is geen van de doelstellingen meetbaar.
 - Tevens heeft de gemeente geen tijdspad gegeven waarbinnen de doelen moeten worden behaald.
 - Heldere toetsbare doelstellingen zijn nodig om te bepalen welke culturele activiteiten de gemeente wil subsidiëren en om te toetsen of het beleid op koers ligt. Doordat deze ontbreken kan de gemeente niet sturen op een doeltreffende besteding van de cultuursubsidie.
- 2 *Omdat het cultuurbeleid geen concrete toetsbare doelstellingen bevat, kan de gemeente niet vaststellen of de activiteiten van de gesubsidieerde instellingen bijdragen aan de realisatie van de doelen van de gemeente. Bovendien zijn de prestatieafspraken tussen de gemeente en*

culturele instellingen voor een aanzienlijk deel niet meetbaar geformuleerd. Hierdoor kan de gemeente ook niet controleren of deze afspraken daadwerkelijk worden nagekomen en kan zij evenmin op correcte wijze het subsidiebedrag vaststellen.

- De gemeente verstrekt jaarlijks cultuursubsidie. Bij alle subsidiebeschikkingen worden prestatieafspraken opgenomen. Dit zijn afspraken over de prestaties die de instelling dient te halen. De instelling moet hier verantwoording over afleggen in het jaarverslag.
 - Er zijn gelet op de inhoud van de cultuurnota begrijpelijke prestatieafspraken gemaakt. Doordat er geen concrete doelstellingen zijn is het echter niet te bepalen of de prestatieafspraken ook relevant zijn.
 - Van de gemaakte prestatieafspraken is ongeveer de helft niet gekwantificeerd (van de 45 zijn er 17 niet meetbaar en zijn er 6 alleen deels meetbaar verwoord). Hierdoor is bij al deze afspraken niet vast te stellen of de instelling zich aan de afspraak heeft gehouden. Desondanks heeft de gemeente in alle gevallen de subsidies vastgesteld.
- 3 *Er worden veel culturele activiteiten ontplooid in Capelle aan den IJssel die in lijn zijn met het cultuurbeleid van de gemeente. Bij een aantal activiteiten is dit echter eerder ondanks dan dankzij inspanningen van de gemeente.*
- De gemeente heeft de ambitie om een kunst- en cultuureducatierijke gemeente te zijn. Quint draagt hieraan bij door theaterworkshops op basisscholen te geven. Dit doet zij zonder dat hierover afspraken zijn gemaakt met de gemeente.
 - Het cultuurpodium CAPSLOC heeft een publiek dat grotendeels uit jongvolwassenen bestaat en heeft bovendien speciale programmering voor jongeren van 13 tot 18 jaar. Daarnaast heeft het podium ook urban programmering en activiteiten gericht op literatuur. Al deze activiteiten dragen bij aan de cultuurambities van de gemeente. De gemeente geeft echter geen cultuursubsidie aan CAPSLOC en heeft daarom ook geen afspraken met CAPSLOC gemaakt over de wijze waarop deze instelling kan bijdragen aan het cultuurbeleid van de gemeente.
 - Hoewel de gemeente in haar cultuurnota constateerde dat het Capelle aan den IJssel ontbrak aan voldoende aanbod van theaterprogrammering voor jeugd en jongeren, heeft zij hierover geen specifieke afspraken gemaakt met het Isala Theater. Hierdoor heeft de gemeente geen invloed op het aantal voorstellingen binnen dit genre. Desalniettemin heeft het Isala Theater wel theaterprogrammering voor jeugd en jongeren.
 - De gemeente wil financiële drempels zo veel mogelijk wegnemen zodat cultuurdeelname voor iedereen mogelijk is. De gemeente heeft hierover echter met geen van de onderzochte instellingen afspraken gemaakt. Hierdoor heeft zij op geen enkele wijze geregeld dat culturele instellingen het bezoeken of deelnemen betaalbaar houden. Alle culturele instellingen zetten zich echter wel in om de financiële drempels tot het (educatieve) cultuuraanbod zo veel mogelijk weg te nemen.
- 4 *Er is geen volledig inzicht te verkrijgen in wie de culturele voorzieningen gebruiken en de gemeente heeft met de cultuurinstellingen ook geen afspraken gemaakt over de registratie hiervan. Hierdoor kan de gemeente niet weten of de door haar gewenste doelgroepen gebruikmaken van het cultuuraanbod. De gemeente had wel inzicht in de omvang van het gebruik van de culturele instellingen middels kengetallen. Deze past zij echter inmiddels niet meer (overal) toe.*

- Er zijn geen volledige registraties over de gebruikers van de culturele voorzieningen. Ook de gemeente zelf registreert niet welke doelgroepen gebruikmaken van het cultuuraanbod.
 - De gemeente heeft de ambitie om inwoners met een migratieachtergrond en senioren te bereiken met cultuur en cultuureducatie. Ze heeft hierover met geen van de instellingen afspraken gemaakt. Ook is met geen van de instellingen afgesproken dat zij bijhouden in hoeverre zij inwoners met een migratieachtergrond en/of senioren bereiken.
 - Ook in algemene zin heeft de gemeente geen afspraken gemaakt over het registreren van wie gebruik maakt van het cultuuraanbod. In hoeverre cultuurinstellingen dit zelf bijhouden verschilt onderling dan ook sterk. De rekenkamer heeft op basis van de beschikbare gegevens niet vast kunnen stellen dat het gebruik zich beperkt tot een gedeelte van de bevolking, maar kan dit ook niet uitsluiten.
 - De gemeente had tot 2016 zogenaamde kengetallen in de subsidiebeschikking opgenomen. Kengetallen betreffen bijvoorbeeld het aantal leden, het aantal bezoekers en de bezettingsgraad. Met behulp van deze aantallen was het voor de gemeente mogelijk om de omvang van het gebruik te monitoren. De gemeente heeft deze kengetallen met ingang vanaf 2016 afgeschaft, behalve voor de bibliotheek. Hiermee verdwijnt een monitoringsinstrument voor de gemeente.
- 5 *Doordat de gemeente te weinig relevante gegevens bijhoudt en geen eenduidige cultuurdoelen heeft opgesteld, kan de doelmatigheid van de cultuursubsidies over het algemeen niet worden beoordeeld. Dit geldt in het bijzonder voor CAPSLOC omdat niet bekend is hoe groot het budget is dat zij ontvangt.*
- CAPSLOC maakte in de periode 2013-2016 onderdeel uit van Buurtkracht. Buurtkracht ontving geld via het welzijnsbeleid en er werd niet geormerkt welk bedrag voor CAPSLOC bestemd was.
 - In de financiële verantwoording van Buurtkracht is ook geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende onderdelen van Buurtkracht. Dus ook uit deze verantwoording is niet op te maken hoeveel geld aan CAPSLOC is besteed.
- 6 *Op basis van de benchmarks kan wel een indicatie van de doelmatigheid van het theater en de bibliotheek gegeven worden.*
- a *De subsidie aan het Isala Theater wordt ten opzichte van die van vergelijkbare theaters doelmatig besteed. In vergelijking blijkt het Isala Theater een theater met veel voorstellingen en bezoekers, dat tevens ruimte biedt aan relatief veel amateurinstellingen. Daarnaast is het totaal financieel resultaat hoger dan dat van vergelijkbare theaters, en is de subsidie per bezoeker lager.*
- Het Isala Theater biedt gemiddeld meer theatervoorstellingen (212 Isala Theater vs. 156 benchmark) en heeft een groter aantal betalende bezoekers dan vergelijkbare theaters (62.299 Isala Theater vs. 47.374 benchmark).
 - Het aanbod van amateurvoorstellingen is bij het Isala Theater in vergelijking met andere theaters groter (30% Isala Theater vs. 14% benchmark).
 - Het gemiddelde resultaat van de voorstellingen van het Isala Theater is hoger dan dat van vergelijkbare theaters (€ 42.000 Isala Theater vs. € 26.000 benchmark).
 - De subsidie per betalende bezoeker bij het Isala Theater is klein in vergelijking met andere theaters (€ 18,01 Isala Theater vs. € 24,58 benchmark). Dit geldt ook wanneer de subsidie wordt gecorrigeerd voor de huisvestingslasten (€ 10,76 Isala Theater vs. € 11,16 benchmark).

b Er zijn geen aanwijzingen dat de cultuursubsidie van Capelle aan den IJssel aan de Bibliotheek aan den IJssel in vergelijking met andere bibliotheken ondoelmatig wordt besteed. Gezien het relatieve lage subsidiebedrag per inwoner vanuit Capelle aan den IJssel wordt naar verhouding veel bereikt.

- De bibliotheek aan den IJssel bedient zowel de gemeente Capelle aan den IJssel als Krimpen aan den IJssel.
- Het totale subsidiebedrag dat de Bibliotheek aan den IJssel krijgt, ligt ruim onder het landelijk gemiddelde. De bibliotheek krijgt in totaal € 1.732.009 subsidie. Gemiddeld genomen over alle inwoners is dit € 18,14 per inwoner. Het landelijk gemiddelde subsidiebedrag is € 2.734.545, gemiddeld per inwoner is dit € 23,92.
- Het bedrag dat de bibliotheek van de gemeente Capelle aan den IJssel ontvangt is bovendien naar verhouding aanzienlijk lager dan het bedrag uit Krimpen aan den IJssel. Bij uitsplitsing van het subsidiebedrag blijkt dat de subsidie per inwoner van Capelle aan den IJssel € 14,32 is vs. € 26,62 vanuit Krimpen aan den IJssel. Ook als de huisvestingskosten buiten beschouwing worden gelaten, is de subsidie per inwoner in Capelle aan den IJssel aanzienlijk lager (€ 7,62 Capelle aan den IJssel vs. € 14,99 Krimpen aan den IJssel).
- De gemeente Capelle aan den IJssel 'profiteert' derhalve van het naar verhouding grote bedrag dat de gemeente Krimpen aan den IJssel bijdraagt aan de bibliotheek.
- Kijkend naar de bibliotheek als instituut dat zowel Krimpen als Capelle aan den IJssel bedient, valt op dat de bibliotheek in vergelijking met de benchmarkselectie een kleinere collectie (111.450 boeken bibliotheek vs. 139.169 benchmark), minder uitleningen (297.831 bibliotheek vs. 507.293 benchmark) en weinig openbare activiteiten gericht op de kernfuncties heeft. Dit wordt echter wel aangevuld door de vele activiteiten die plaatsvinden in Bibliotheken op Maat op scholen.
- In totaal heeft de bibliotheek naast de drie openbare vestigingen in Capelle aan den IJssel nog veertien Bibliotheken op Maat op scholen. Drie daarvan zijn openbaar toegankelijk.
- De huisvestingskosten van de Bibliotheek aan den IJssel zijn bovendien hoog, waardoor een groot deel van de subsidie wordt besteed aan de huisvesting (€ 8 per inwoner bij de Bibliotheek aan den IJssel vs. € 6 per inwoner benchmark en het landelijk gemiddelde). Dit maakt dat de bibliotheek minder geld heeft te besteden aan de collectie en activiteiten.

2-3 aanbevelingen

De rekenkamer komt op basis van haar onderzoek tot de volgende aanbevelingen aan het college van B en W:

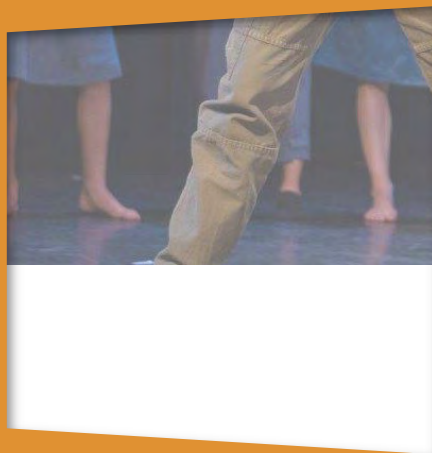
- 1 Draag zorg voor een actuele cultuurnota waarin de gemeentelijke ambities en cultuurdoelen eenduidig en toetsbaar zijn geformuleerd. Maak in de cultuurnota duidelijke keuzes in de prioritering van de te behalen cultuurdoelen en maak expliciet of bepaalde doelgroepen specifieke aandacht behoeven.
- 2 Vertaal alle cultuurdoelen in prestatieafspraken met cultuurinstellingen en laat ze hierover verantwoording afleggen in het kader van de subsidieverstrekking.
- 3 Zorg voor een interne monitoring waarmee de prestatieafspraken worden beoordeeld. Herstel bijvoorbeeld het gebruik van kengetallen.

Rekenkamer

CAPELLE AAN DEN IJSSEL

- 4 Maak, indien de nieuwe cultuurnota zich richt op bepaalde doelgroepen, afspraken over een sluitende registratie van de omvang en samenstelling van de gebruikers van de cultuurinstellingen. Breid bijvoorbeeld de bestaande bewonersenquête uit met vragen over het gebruik van culturele voorzieningen of ontwikkel in samenwerking met de cultuurinstellingen een registratiemethode.
- 5 Draag zorg voor tussentijdse monitoring op de realisatie van de cultuurdoelen en stuur indien nodig bij door bijvoorbeeld de prestatieafspraken aan te passen.
- 6 Verstrek aan CAPSLOC cultuursubsidies voor het gedeelte van haar activiteiten dat bijdraagt aan de realisatie van de nieuwe cultuurdoelen. Stel bij deze subsidieverstrekking passende en toetsbare prestatieafspraken op.

3 reactie en nawoord

3-1 reactie B en W

Graag maken wij van de gelegenheid gebruik om te reageren op uw conceptrapportage over de doelmatigheid van cultuursubsidies.

Wij danken u voor deze rapportage en zien daarin een aantal aanknopingspunten om ons beleid te verbeteren. De nieuwe Cultuurnota, die in voorbereiding was toen aangekondigd werd dat u dit onderzoek ging uitvoeren, hebben wij uitgesteld in afwachting van uw conclusies en aanbevelingen. Ons beleid is namelijk inderdaad aan herziening toe. Een belangrijk deel van uw conclusies en aanbevelingen wordt door ons onderschreven, mede doordat wij eerder zelf tot vergelijkbare conclusies zijn gekomen.

Voordat wij per conclusie en aanbeveling een reactie geven, willen wij een aantal algemene opmerkingen maken ten aanzien van uw rapportage:

- 1 U heeft onderzoek gedaan naar de subsidiëring van een aantal culturele organisaties.
U heeft ervoor gekozen om subsidies aan instellingen als het Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland, Kunstkring Capelle, muziekvereniging Eendracht Maakt Macht, de evenementensubsidies, enzovoorts, niet mee te nemen in het onderzoek. Ook andere activiteiten zoals de Cultuurwijzer, combinatiefuncties en BSN is niet meegenomen in het onderzoek. Een aantal van uw conclusies is daardoor gebaseerd op onvolledige informatie.
- 2 Een van de belangrijkste conclusies van uw rapportage is dat de doelstellingen van de cultuurnota uit 2009 niet specifiek en concreet genoeg zijn. Het gaat in onze ogen voorbij aan de positieve resultaten die we de afgelopen jaren hebben weten te boeken.
- 3 Zo is er sprake van een jaarlijkse stijging van het aantal leerlingen van SKVR, maakt de bibliotheek de omslag van een 'uitleencentrale' naar een maatschappelijke voorziening, is Capsloc van start gegaan, en is het bereik van cultuur onder kinderen en jongeren sterk gestegen door de inzet van Cultuurwijzer en de combinatiefuncties. Wij zijn trots op de samenwerking met de culturele instellingen en op wat zij hebben bereikt.

reactie op conclusies

- 1 *Het gemeentelijke cultuurbeleid is gebaseerd op een oude cultuurnota. Hierin zijn geen gerichte keuzes gemaakt. Er zijn geen duidelijke ambities en bruikbare doelstellingen opgesteld. Als gevolg hiervan kan er te weinig worden gestuurd op een doeltreffende besteding van de cultuursubsidies.*

Wij onderschrijven deze conclusie. Dit was voor ons ook aanleiding om een nieuwe cultuurnota op te stellen.

- 2 *Omdat het cultuurbeleid geen concrete toetsbare doelstellingen bevat, kan de gemeente niet vaststellen of de activiteiten van de gesubsidieerde instellingen bijdragen aan de realisatie van de doelen van de gemeente. Bovendien zijn de prestatieafspraken tussen de gemeente en culturele instellingen voor een aanzienlijk deel niet meetbaar geformuleerd. Hierdoor kan de gemeente ook niet controleren of deze afspraken daadwerkelijk worden nagekomen en kan zij evenmin op correcte wijze het subsidiebedrag vaststellen.*

Wij onderschrijven deze conclusie slechts ten dele. Wij zijn het eens met de constatering dat een aantal prestatieafspraken niet voldoet aan de definitie van SMART, en dat er in een aantal gevallen een slag is te slaan in het herformuleren van de afspraken.

In sommige gevallen volstaat een doelstelling die niet SMART is. Een voorbeeld is de prestatie "de bibliotheek participeert in het taalnetwerk en heeft een voortrekkersrol als het gaat om het realiseren van een taalpunt". Deze prestatie is volgens uw definitie niet meetbaar omdat niet is gedefinieerd wat een voortrekkersrol is. Het taalpunt is gerealiseerd in de bibliotheek zelf. Daardoor hebben wij geconcludeerd dat aan deze prestatieafpraak is voldaan. Wij zullen in het vervolg trachten te voorkomen dat onduidelijkheid ontstaat over wat er met een prestatieafpraak wordt bedoeld.

- 3 *Er worden veel culturele activiteiten ontplooid in Capelle aan den IJssel die in lijn zijn met het cultuurbeleid van de gemeente. Bij een aantal activiteiten is dit echter eerder ondanks dan dankzij inspanningen van de gemeente.*

Wij onderschrijven de conclusie dat er veel activiteiten worden ontplooid die in lijn zijn met het cultuurbeleid van de gemeente, dat die activiteiten soms uit eigen beweging van de organisaties zelf worden uitgevoerd, en niet altijd met subsidie worden ondersteund.

Wij begrijpen uw tweede deel van de conclusie wel, maar onderschrijven het niet. Op basis van de scope van het onderzoek (subsidies) kan die conclusie door u inderdaad zo worden getrokken. De activiteiten van de gemeente op het gebied van cultuur zijn echter breder.

Als voorbeeld haalt u de theaterworkshops van Quint aan. Deze theaterworkshops worden onder de aandacht bij scholen gebracht via de Cultuurwijzer, een gemeentelijk platform om cultuur en onderwijs in contact te brengen, door middel van een website en bijeenkomsten. Ook hier speelt de gemeente dus een rol.

U schrijft bovendien dat er geen afspraken zijn gemaakt met culturele instellingen om financiële drempels weg te nemen. Wij nemen echter met dit doel deel aan het jeugdcultuurfonds, en hebben uitvoerig overleg met culturele instellingen om zo veel mogelijk kinderen hier gebruik van te laten maken.

- 4 *Er is geen volledig inzicht te verkrijgen in wie de culturele voorzieningen gebruiken en de gemeente heeft met de cultuurinstellingen ook geen afspraken gemaakt over de registratie hiervan. Hierdoor kan de gemeente niet weten of de door haar gewenste doelgroepen gebruikmaken van het cultuuraanbod. De gemeente had wel inzicht in de omvang van het*

gebruik van de culturele instellingen middels kengetallen. Deze past zij echter inmiddels niet meer (overal) toe.

In het kader van de subsidieverantwoordingen worden aan de organisaties nog steeds allerlei gegevens over gebruikers en deelnemers gevraagd, maar dit gebeurt inderdaad niet meer op eenduidige wijze zoals dat in het verleden ging met het kengetallenformulier.

- 5 *Doordat de gemeente te weinig relevante gegevens bijhoudt en geen eenduidige cultuurodoelen heeft opgesteld, kan de doelmatigheid van de cultuursubsidies over het algemeen niet worden beoordeeld. Dit geldt in het bijzonder voor CAPSLOC omdat niet bekend is hoe groot het budget is dat zij ontvangt.*

Deze conclusie kan in twee delen worden opgedeeld:

- a Een algemene conclusie over het niet kunnen toetsen van de doelmatigheid van cultuursubsidies, die wij onderschrijven. Wij willen hierbij wel de nuance aanbrengen dat wij voortdurend op verschillende manieren en momenten contact hebben (ambtelijk, bestuurlijk, subsidietraject) met de subsidieontvangers en daardoor goed op de hoogte zijn van hun prestaties.
 - b Een conclusie over Capsloc. Deze conclusie onderschrijven wij niet. Het is nooit onze intentie geweest om Capsloc te toetsen aan het cultuurbeleid, omdat dit een jongerencentrum is dat wordt en werd betaald vanuit de middelen voor het jongerenwerk. Het wordt derhalve getoetst aan ons jeugdbeleid. De opmerking dat de hoogte van het budget van Capsloc niet bekend is, is onjuist. Het gaat om een budget van € 454.000.
- 6 *Op basis van de benchmarks kan wel een indicatie van de doelmatigheid van het theater en de bibliotheek gegeven worden.*
- a *De subsidie aan het Isala Theater wordt ten opzichte van die van vergelijkbare theaters doelmatig besteed. In vergelijking blijkt het Isala Theater een theater met veel voorstellingen en bezoekers, dat tevens ruimte biedt aan relatief veel amateurinstellingen. Daarnaast is het totaal financieel resultaat hoger dan dat van vergelijkbare theaters, en is de subsidie per bezoeker lager.*

Wij onderschrijven deze conclusie en zijn trots en verheugd dat het Isala Theater er in vergelijking met andere theaters positief bovenuit steekt.

- b *Er zijn geen aanwijzingen dat de cultuursubsidie van Capelle aan den IJssel aan de Bibliotheek aan den IJssel in vergelijking met andere bibliotheken ondoelmatig wordt besteed. Gezien het relatieve lage subsidiebedrag per inwoner vanuit Capelle aan den IJssel wordt naar verhouding veel bereikt.*

Wij onderschrijven deze conclusie. Naar verhouding krijgen wij veel bibliotheek voor ons geld, en zijn ook daarover trots en verheugd. We plaatsen wel een kanttekening bij de conclusie dat Capelle aan den IJssel zou profiteren van het hogere subsidiebedrag per inwoner van de gemeente Krimpen aan den IJssel. De bibliotheek maakt een begroting op basis van de kostprijs van de activiteiten per gemeente. Hierdoor krijgt iedere gemeente precies waar zij voor betaalt.

reactie op aanbevelingen

- 1 *Draag zorg voor een actuele cultuurnota waarin de gemeentelijke ambities en cultuurodoelen eenduidig en toetsbaar zijn geformuleerd. Maak in de cultuurnota duidelijke keuzes in de prioritering van de te behalen cultuurodoelen en maak expliciet of bepaalde doelgroepen specifieke aandacht behoeven.*

Wij nemen deze aanbeveling over in de nieuwe cultuurnota die naar verwachting in het vierde kwartaal aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd.

- 2 *Vertaal alle cultuurodoelen in prestatieafspraken met cultuurinstellingen en laat ze hierover verantwoording afleggen in het kader van de subsidieverstrekking.*

Wanneer de nieuwe cultuurnota is vastgesteld, gaan wij in overleg met alle subsidieontvangers om de prestatieafspraken te herijken op basis van de nieuwe nota. Dit waren wij al van plan en wij zien in uw aanbeveling een ondersteuning daarvan.

- 3 *Zorg voor een interne monitoring waarmee de prestatieafspraken worden beoordeeld. Herstel bijvoorbeeld het gebruik van kengetallen.*

Wij nemen deze aanbeveling over. Bij het herijken van de prestatieafspraken wordt met de instellingen afgesproken welke kengetallen wij willen bijhouden. Het gaat daarbij onder andere om de kengetallen die in de gemeentelijke begroting zijn opgenomen, maar trekken het ook breder.

- 4 *Maak, indien de nieuwe cultuurnota zich richt op bepaalde doelgroepen, afspraken over een sluitende registratie van de omvang en samenstelling van de gebruikers van de cultuurinstellingen. Breid bijvoorbeeld de bestaande bewonersenquête uit met vragen over het gebruik van culturele voorzieningen of ontwikkel in samenwerking met de cultuurinstellingen een registratiemethode.*

Wij nemen deze aanbeveling deels over, met de kanttekening dat dergelijke gegevens vaak al worden bijgehouden en dat steeds moet worden gezien in hoeverre het bijhouden ook relevant is. Wij zullen in samenspraak met culturele organisaties bij het opstellen van de eerstvolgende bewonersenquête rekening houden met uw aanbeveling, en nemen ook andere instrumenten van de gemeente in onze overweging mee, zoals het burgerpanel.

- 5 *Draag zorg voor tussentijdse monitoring op de realisatie van de cultuurodoelen en stuur indien nodig bij door bijvoorbeeld de prestatieafspraken aan te passen.*

Naar aanleiding van de subsidieverantwoording en de aangeleverde kengetallen worden de prestatieafspraken met de culturele organisaties jaarlijks tegen het licht gehouden. In de cultuurnota nemen wij een apart hoofdstuk op over de wijze van monitoring. Wij nemen uw aanbeveling dus over.

- 6 *Verstrek aan CAPSLOC cultuursubsidies voor het gedeelte van haar activiteiten dat bijdraagt aan de realisatie van de nieuwe cultuurodoelen. Stel bij deze subsidieverstrekking passende en toetsbare prestatieafspraken op.*

Deze aanbeveling nemen wij niet over. In 2016 hebben wij bewust gekozen voor een positionering van CAPSLOC binnen de stichting Welzijn Capelle. In 2016 hebben wij onze doelstelling voor Capsloc als volgt vastgesteld. *"Capsloc is een laagdrempelige stedelijke voorziening met naamsbekendheid voor Capelse jongeren van 12-24 jaar, bestemd voor ontmoeting en vrije tijd. Capsloc is een eigen, vanzelfsprekende en veilig ervaren plek voor Capelse jongeren. Capsloc richt zich op ontmoeting, cultuur, muziek, educatie, creativiteit en belangenbehartiging die aansluiten op de denk- en leefwereld van jongeren.*

Door, voor en met jongeren worden voortdurend kleinschalige en frequent grootschalige evenementen/activiteiten georganiseerd. Daarnaast vervult Capsloc een functie als Cultuurpodium en richt zich op het vergroten van de commerciële functie. Kortom: Capsloc is 'the place to be'".

Het gaat hier dus primair om een jongerenvoorziening, waarbij een belangrijk deel van de invulling - maar niet uitsluitend - bestaat uit culturele activiteiten. De prestatieafspraken met Capsloc worden dus op basis van het jeugdbeleid gemaakt en meegenomen en de dienstverleningsovereenkomst met Stichting Welzijn Capelle. Wij zien in de rapportage geen aanleiding om daarvan af te wijken.

3-2 nawoord rekenkamer

De rekenkamer dankt het college van B en W voor de reactie op het rapport. In dit onderzoek heeft de rekenkamer beoogd een oordeel te geven over de doelmatigheid van cultuursubsidies. Hiervoor is een selectie gemaakt van zes culturele instellingen die een subsidierelatie hebben met de gemeente. Ruim 93% van het totale cultuurbudget wordt besteed aan deze geselecteerde instellingen, op CAPSLOC cultuurpodium na. Naar het oordeel van de rekenkamer geeft dit voldoende volledige dekking voor de generieke conclusies en aanbevelingen van dit onderzoek. CAPSLOC ontvangt geen subsidie uit het cultuurbudget, maar uit de middelen voor het jongerenwerk. Desondanks versterkt CAPSLOC met haar activiteiten de culturele infrastructuur.

Het college van B en W geeft in zijn reactie aan alle aanbevelingen over te nemen met uitzondering van de aanbeveling over CAPSLOC. Daar het college aangeeft dat CAPSLOC bijdraagt aan het culturele aanbod in Capelle aan den IJssel en het bereik van cultuur, dient daar ook cultuursubsidie tegenover te staan. Daarnaast belet de systematiek van de financiering bij CAPSLOC de gemeente om deze op dezelfde manier aan te sturen zoals andere culturele instellingen, namelijk via subsidieverstrekking met de bijbehorende prestatieafspraken en subsidieverantwoording.

Om de doelmatigheid van de subsidie te kunnen beoordelen, zijn passende en toetsbare prestatieafspraken onontbeerlijk. Ook dient de subsidieontvanger hierover verantwoording af te leggen. In de periode 2013-2016 maakte CAPSLOC echter onderdeel uit van de aanbesteding van het totale 'welzijnsbeleid' aan Buurtkracht BV. Deze ontving bijna € 2 mln. per jaar voor de totale opdracht. Het is niet bekend hoe groot het financiële budget voor CAPSLOC was, omdat dit niet in de verantwoording van Buurtkracht BV is gespecificeerd. In zijn reactie geeft het college aan dat het budget van CAPSLOC € 454.000 was. Dit bedrag was niet eerder naar voren gekomen tijdens het onderzoek en ook niet in het ambtelijk wederhoor. Ook had de rekenkamer onderbouwende documenten voor dit budget niet eerder ontvangen. Bij navraag blijkt

dat dit bedrag betrekking heeft op CAPSLOC vanaf 2017. In dit onderzoek is de periode 2013-2016 als uitgangspunt genomen. Op basis van de ontvangen stukken kan de rekenkamer alleen concluderen dat er geen financiële verantwoording, maar alleen een inhoudelijke verantwoording, door CAPSLOC wordt verstrekt. Dit is onvoldoende om een oordeel over de doelmatigheid van de subsidie te geven.

Naar aanleiding van de recent ontvangen documenten met betrekking tot CAPSLOC wil de rekenkamer hierbij aanvullend haar zorgen uitspreken over de door het college besloten positionering van CAPSLOC binnen de Stichting Welzijn Capelle met ingang van 2017. Door het loslaten van de leeftijdsgrens is de inbedding van CAPSLOC binnen het jongerenwelzijnswerk moeilijk meer te legitimeren. Daarbij speelt tevens dat het hybride karakter van CAPSLOC (commercieel/publiek) naar de mening van de rekenkamer beter aansluit op de governancestructuur van de culturele sector. Dit alles versterkt des te meer de aanbeveling om de culturele activiteiten die CAPSLOC ontplooit middels het subsidiebudget voor cultuur te bekostigen, onder de bijbehorende voorwaarden.

De rekenkamer is verheugd dat het college verder bijna alle conclusies onderschrijft en de aanbevelingen meeneemt in de ontwikkeling van een nieuwe cultuurnota en herijking van de prestatieafspraken. De rekenkamer zal dit met belangstelling volgen.

nota van bevindingen

1 inleiding

1-1 aanleiding

De missie van de gemeente Capelle aan den IJssel op het gebied van kunst en cultuur luidt als volgt: “Wij voelen ons medeverantwoordelijk voor het behoud en de ontwikkeling van cultuur als kracht van de samenleving. Wij vinden het daarom belangrijk om iedereen op een laagdrempelige manier toegang te bieden tot het veelzijdige kunst- en cultuuraanbod en het culturele leven in de gemeente.”¹

Om haar missie te verwezenlijken staat de gemeente het subsidie-instrument ter beschikking. Door middel van het verstrekken van geld kan de gemeente een andere organisatie in staat stellen activiteiten te ontplooiën die de gemeente van belang vindt en waarmee zij haar doelen kan realiseren.

De gemeente heeft de afgelopen jaren een kunst- en cultuursubsidiebudget van om en nabij de € 3 mln. verstrekt.² Het overgrote deel van dit budget wordt als reguliere cultuursubsidie verstrekt. De rekenkamer gaat in dit onderzoek na in hoeverre de gemeente met subsidieverstrekkings haar missie en de onderliggende doelen op het gebied van cultuur verwezenlijkt en of dit op een doelmatige manier plaatsvindt.

1-2 verantwoordelijkheden cultuurbeleid

Ten aanzien van het gemeentelijke cultuurbeleid ligt de bestuurlijke verantwoordelijkheid bij de portefeuillehouder cultuur.³ De ambtelijke verantwoordelijkheid voor het onderwerp cultuur ligt bij de unit Jeugd, Educatie en Vrije Tijd. Ook de verantwoordelijkheid voor het dossier CAPSLOC valt onder de unit Jeugd, Educatie en Vrije Tijd. De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de casus CAPSLOC ligt bij een andere wethouder, namelijk de portefeuillehouder jeugd.⁴

1-3 doel- en vraagstelling

1-3-1 doelstelling

Met dit onderzoek beoogt de rekenkamer te beoordelen of cultuursubsidies doelmatig worden besteed.

1-3-2 vraagstelling

De centrale vraag van dit onderzoek luidt als volgt:

¹ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven', augustus 2009.

² Ambtelijk interview, 12 december 2016.

³ Momenteel vervult mevrouw Van Cappelle deze functie.

⁴ Momenteel vervult mevrouw Hartnagel deze functie.

In welke mate dragen de prestaties van culturele voorzieningen, waaronder het bereik, bij aan de gemeentelijke culturele doelstellingen en in hoeverre staat dit in een goede verhouding tot de verstrekte subsidie?

deelvragen

De centrale onderzoeksvraag is verder uitgewerkt in vijf deelvragen:

- 1 Welke beleidsdoelen streeft de gemeente na met het verlenen van cultuursubsidies en zijn deze adequaat vormgegeven?
- 2 Volgen de in het kader van subsidieverstrekingen gemaakte prestatieafspraken logisch uit het cultuurbeleid?
- 3 In hoeverre worden de prestatieafspraken nageleefd en hoe ziet de gemeente hierop toe?
- 4 In hoeverre dragen de prestaties (waaronder het bereik) van de cultuurinstellingen bij aan de gemeentelijke doelstellingen?
- 5 Staan de geleverde prestaties in juiste verhouding tot de verstrekte subsidie?

1-4 afbakening

Voor dit onderzoek heeft de rekenkamer een selectie van zes kunstinstellingen gemaakt. Bij de geselecteerde kunstinstellingen dient er sprake te zijn van een subsidierelatie tussen de instelling en de gemeente. Het gaat om de volgende instellingen:

- Bibliotheek aan den IJssel;
- Historische vereniging Capelle aan den IJssel (HVC);
- Isala Theater;
- Stichting Jongerentheater Quint;
- Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam (SKVR verzorgt het muziekonderwijs);
- CAPSLOC cultuurpodium Capelle aan den IJssel.

De selectie is tot stand gekomen op basis van de volgende criteria:

- omvang subsidie (de instellingen ontvangen samen ruim 93% van het totale cultuursubsidiebudget);
- spreiding qua functie van de instelling;
- enige spreiding qua grootte van het subsidiebedrag.

CAPSLOC is een uitzondering in de selectie. Er is weliswaar sprake van een financiële relatie met de gemeente, maar deze wordt niet in de vorm van een subsidie uit het cultuurbudget gerealiseerd. CAPSLOC maakte in de periode 2013-2016 onderdeel uit van de aanbesteding van het totale 'welzijnsbeleid' aan Buurtkracht BV. De rekenkamer heeft besloten het cultuurpodium toch in haar selectie op te nemen, omdat het CAPSLOC cultuurpodium de culturele infrastructuur versterkt en het aanbod voor jongeren vergroot.⁵

In het onderzoek wordt de periode 2013 tot en met 2016 onderzocht. In 2013 is namelijk besloten om de Cultuurnota 2009-2012 als uitgangspunt te blijven hanteren voor de periode 2013-2016. Op deze wijze dekt het onderzoek precies één beleidsperiode af.

⁵ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Evaluatie cultuurnota Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven 2009-2012', augustus 2013.

In dit onderzoek wordt geëvalueerd in hoeverre de culturele instellingen bijdragen aan het verwezenlijken van de cultuurdoelen van de gemeente. Er wordt niet onderzocht in hoeverre de gemeente haar cultuurdoelen heeft verwezenlijkt.

1-5 leeswijzer

Deze nota van bevindingen is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 beschrijft de beleidsdoelen zoals deze zijn opgenomen in het cultuurbeleid. In hoofdstuk 3 worden de prestatieafspraken tussen de gemeente en de geselecteerde cultuurinstellingen weergegeven, waarna de toets op nakoming en verantwoording hiervan volgt in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 behandelt in hoeverre de prestaties van de geselecteerde instellingen overeenkomen met de gemeentelijke doelstellingen. Ten slotte gaat hoofdstuk 6 in op de doelmatigheid van twee specifieke instellingen, te weten Isala Theater en de bibliotheek, aan de hand van benchmarking.

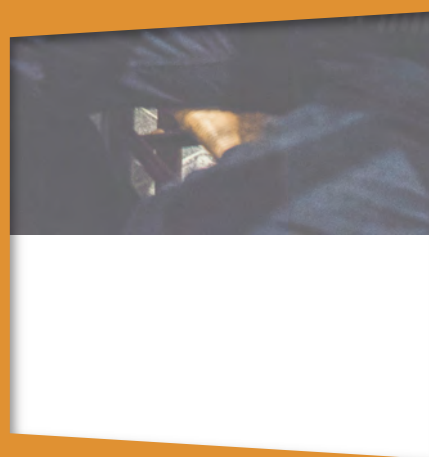
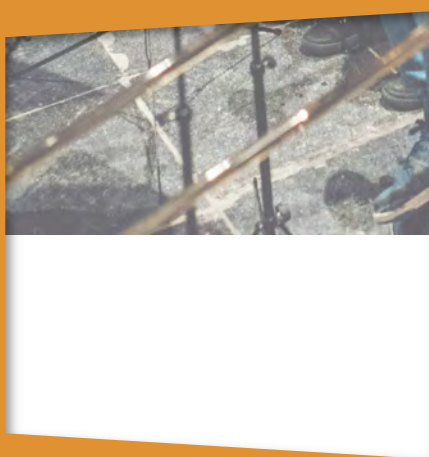
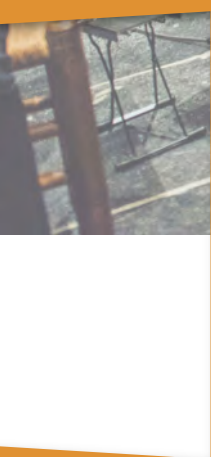
In bijlage 1 is de onderzoeksverantwoording opgenomen. Bijlage 2 bevat een lijst met aangehaalde documentatie. Bijlage 3 bevat een lijst met gebruikte afkortingen en in bijlage 4 is de herziende lijst van activiteiten en prestaties met de bibliotheek vanaf 2018 opgenomen.

schuingedrukte teksten

Elk hoofdstuk start met een korte inleiding waarin de betreffende onderzoeksvraag en het bijbehorende normenkader is weergegeven. Op een aantal plaatsen in de nota is aan het begin van een paragraaf een cursieve tekst opgenomen. Deze cursieve tekst vormt de korte conclusie van de betreffende (sub)paragraaf aan de hand van de gebruikte normen. Bij afwezigheid van normen kan de cursieve tekst een samenvatting zijn van de gevonden informatie.

gekleurde kaders

In de nota zijn groengekleurde en geelgekleurde tekstblokken te vinden. De groengekleurde tekstblokken bevatten nadere informatie of uitleg over feiten waarover in het rapport wordt geoordeeld. De geelgekleurde tekstblokken bevatten aanvullende informatie die voor de oordeelsvorming niet essentieel is, maar een nadere toelichting geven over bijvoorbeeld gebruikte begrippen en instrumenten.

2 cultuurbeleid

2-1 inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de beleidsdoelen van het cultuurbeleid van de gemeente Capelle aan den IJssel. In dit hoofdstuk wordt de volgende onderzoeksvraag beantwoord:

Welke beleidsdoelen streeft de gemeente na met het verlenen van cultuursubsidies en zijn deze adequaat vormgegeven?

De mate waarin de beleidsdoelen adequaat zijn vormgegeven wordt bepaald met behulp van de normen die in tabel 2-1 zijn opgenomen.

tabel 2-1: normen

normen

- er is een inhoudelijk consistent cultuurbeleid
- de daarin opgenomen doelen zijn specifiek, meetbaar, realistisch en tijdsgebonden (SMRT)⁶ vormgegeven

In dit hoofdstuk wordt allereerst toegelicht wat het beleidskader is op het gebied van cultuur en wat de bijbehorende doelen zijn. Vervolgens wordt in paragraaf 2-3 het beleid getoetst op consistentie. De doelstellingen worden in paragraaf 2-4 getoetst op de SMRT-criteria (specifiek, meetbaar, realistisch en tijdsgebonden).

2-2 Cultuurnota 2009-2012

Het huidige vigerende beleidskader voor cultuur is de cultuurnota 2009-2012 die in 2009 is vastgesteld door de raad. In zowel 2010 als in 2013 heeft er een evaluatie van de cultuurnota plaatsgevonden. De tussenevaluatie die in 2010 heeft plaatsgevonden had als doel om te inventariseren in hoeverre de actiepunten die in de nota geformuleerd zijn, tot dan toe waren gerealiseerd.⁷ Naar aanleiding van de evaluatie uit 2013 is besloten om de cultuurnota 2009-2012 te handhaven voor de periode 2013-2016.⁸ Momenteel is een nieuwe cultuurnota in ontwikkeling (medio juni 2017).

De ambities van de gemeente op het gebied van cultuur zijn in de cultuurnota 2009-2012 vormgegeven met behulp van de onderdelen missie, visie, pijlers en speerpunten.

⁶ SMRT (specifiek, meetbaar, realistisch, tijdsgebonden) zijn onderdelen van de SMART-principes. De A van acceptabel of afgesproken wordt in dit hoofdstuk niet getoetst. Doordat de doelen zijn opgenomen in een nota die door de raad goedgekeurd is, heeft de raad daarmee de doelen als acceptabel bestempeld.

⁷ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Evaluatie Cultuurnota Kunst ontdekken, Kunst delen Kunst Beleven 2009-2012', oktober 2010.

⁸ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Evaluatie cultuurnota Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven 2009-2012, augustus 2013.

In deze paragraaf worden de genoemde onderdelen nader toegelicht. Omdat er geen concrete doelstellingen in de nota zijn opgenomen heeft de rekenkamer deze uit de lopende tekst gehaald. Deze zijn onder het kopje speerpunten opgesomd.

missie en visie

In de cultuurnota is zowel de missie als de visie op het gebied van cultuur opgenomen. De missie luidt als volgt: “Wij voelen ons medeverantwoordelijk voor het behoud en de ontwikkeling van cultuur als kracht van de samenleving. Wij vinden het daarom belangrijk om iedereen op een laagdrempelige manier toegang te bieden tot het veelzijdige kunst- en cultuuraanbod en het culturele leven in de gemeente.” De visie van de gemeente is om “met het kunst- en cultuurbeleid te stimuleren, faciliteren en de participatie te bevorderen. Wij willen meer kansen scheppen voor eigen ontwikkeling, dialoog en ontmoeting en willen het onderlinge begrip vergroten, ook tussen mensen met een verschillende etnische en culturele achtergrond.”⁹

drie pijlers

De gemeente heeft haar missie en visie verder uitgewerkt tot drie pijlers waarop zij zich wil richten. Dit zijn de pijlers ‘kunst ontdekken’, ‘kunst delen’ en ‘kunst beleven’. Onder de eerste pijler ‘kunst ontdekken’ valt het doel om alle inwoners van de gemeente in staat te stellen kennis te maken met kunst en zich creatief te ontplooien. Hierdoor wordt aan de ene kant persoonlijke ontwikkeling en zelfontplooiing gestimuleerd, aan de andere kant wordt sociale cohesie bevorderd. Bij de tweede pijler ‘kunst delen’ is het doel om het samenleven op een positieve manier te bevorderen door het stimuleren van actieve culturele projecten op wijk-, buurt- en stadsniveau. Onderdeel hiervan is ook het zogenoemde ‘community art’. Dit is kunst waarbij in de uitvoering en/of in de distributie wordt samengewerkt met groepen in de samenleving, die meestal niet of slechts beperkt deelnemen aan cultuur. De derde pijler ‘kunst beleven’ heeft als doel om iedere inwoner van de gemeente de mogelijkheid te geven om te kunnen genieten van kunst en cultuur in alle disciplines. Hiervoor is een goed geoutilleerde en laagdrempelige infrastructuur van culturele voorzieningen op stads- en wijkniveau wenselijk.¹⁰

zes speerpunten

De pijlers zijn verder geconcretiseerd tot speerpunten. Uit elke pijler vloeien twee speerpunten voort. In tabel 2-2 worden bij de verschillende speerpunten de daaronder hangende pijlers weergegeven.

tabel 2-2: pijlers en speerpunten

pijlers	kunst ontdekken	kunst delen	kunst beleven
speerpunten	kunst- en cultuur educatie	kunst en cultuur als sociale activiteit	culturele infrastructuur
	kunst en cultuur van de jeugd	kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar	kunst en cultuur in samenhang met de regio

⁹ Gemeente Capelle aan den IJssel, ‘Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven’, augustus 2009.

¹⁰ Gemeente Capelle aan den IJssel, ‘Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven’, augustus 2009.

Aan de verschillende speerpunten zijn doelstellingen verbonden. Onderstaande tekst geeft per speerpunt de onderhangende doelstellingen weer.¹¹

kunst- en cultuureducatie

- De Capelse bevolking de mogelijkheden bieden om zowel passief als actief in aanraking te komen met kunst en cultuur.
- Voor de gehele Capelse jeugd dezelfde uitgangssituatie te creëren voor deelname aan cultuur.
- Voor allochtone inwoners en senioren meer aanbod ontwikkelen dan nu het geval is.
- Er moet aandacht worden besteed aan vervolgvacatures zodat mensen de kennismaking voorbij komen en zich daadwerkelijk cultureel kunnen gaan ontwikkelen in Capelle.

kunst en cultuur van de jeugd

- De gemeente wil prioriteit geven aan de doelgroep jongeren (12-18 jaar) waarvoor op dit moment (toen de cultuurnota werd opgesteld) onvoldoende aanbod bestaat. Het ontbreekt Capelle aan den IJssel, volgens de Capelse Jeugdraad, aan:
 - 'urban' programmering,
 - voldoende jeugd- en jongeren theaterprogrammering,
 - algemene recreatiemogelijkheden,
 - goede communicatie over het culturele aanbod,
 - een plek voor nieuwe media en literatuur voor jongeren,
 - een goed over de wijken verspreid aanbod.

kunst en cultuur als sociale activiteit

- De gemeente wil de vele verenigingen in Capelle ondersteunen zodat de druk op de vrijwilligers vermindert.

kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar

- Het culturele aanbod in Capelle aan den IJssel zou het hele spectrum aan kunsten moeten bestrijken.
- Het culturele aanbod van Capelle aan den IJssel moet verspreid zijn over alle wijken van de gemeente.
- Het culturele aanbod van Capelle aan den IJssel moet representatief zijn voor de Capelse bevolking.
- Er moet aandacht zijn en blijven voor de groeiende groep senioren en er moet meer ruimte worden geboden aan de grote groep allochtone inwoners om zich cultureel te kunnen uiten en te ontwikkelen.
- Financiële drempels voor deelname aan het culturele aanbod zouden zoveel mogelijk moeten worden weggenomen zodat cultuurdeelname ook voor de lagere inkomensgroepen bereikbaar is en blijft. De gemeente denkt hiervoor aan de invoering van een kortingspassysteem.

culturele infrastructuur

- De gemeente streeft ernaar de bestaande ruimtes beter te benutten en te onderzoeken welke hiaten er zitten in het gebruik van de huidige accommodaties.

¹¹ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven', augustus 2009.

kunst en cultuur in samenhang met de regio

- De gemeente zoekt de komende jaren naar meer samenwerking met instellingen van omliggende gemeentes, met de stadregio Rotterdam en met de provincie Zuid-Holland om een kwalitatief betere, toegankelijker en bredere culturele infrastructuur te realiseren.

actieplan

In de cultuurnota 2009-2012 is ook een actieplan opgenomen. Het actieplan bevat algemene actiepunten en actiepunten die zijn gekoppeld aan speerpunten. Onder het speerpunt 'kunst- en cultuureducatie' is bijvoorbeeld als actiepunt opgenomen dat vier combifuncties voor kunst & cultuur ingezet gaan worden. De functionarissen gaan zich in samenwerking met scholen inzetten voor het aanbod in muziekeducatie, theatereducatie en media-educatie.¹² Omdat de rekenkamer zich in haar onderzoek alleen richt op de cultuursubsidies wordt in dit onderzoek niet nader ingegaan op het actieplan.

2-3 consistentie cultuurnota

De missie, visie, pijlers en speerpunten van de cultuurnota zijn inhoudelijk consistent en onderling niet in tegenspraak. Echter, de gemeente schept geen eenduidig beeld over haar ambities en prioriteiten op het gebied van cultuur. Dit heeft tot gevolg dat het geformuleerde beleid heel algemeen is en de gemeente geen handvatten heeft om duidelijke sturing te geven op het gebied van cultuur.

De ambities die de gemeente uitspreekt in haar missie, visie, speerpunten en pijlers zijn onderling niet in tegenspraak. Desondanks schept de gemeente geen eenduidig beeld over haar ambities en zijn haar prioriteiten niet duidelijk. Hier zijn verscheidene voorbeelden van te geven. Bij de pijler 'kunst- en cultuureducatie' is het de ambitie om voor de gehele Capelse jeugd dezelfde uitgangssituatie te creëren voor deelname aan cultuur. Tegelijkertijd wil de gemeente ook aandacht besteden aan het aanbod voor allochtone inwoners en senioren. Welke doelgroep prioriteit heeft, is niet duidelijk.

Een ander voorbeeld is het speerpunt 'kunst en cultuur van de jeugd'. Binnen dit speerpunt bestaat er een diffuus beeld van de ambities van de gemeente. De gemeente geeft aan prioriteit te willen geven aan de jongeren, dit zijn 12 tot 18 jarigen, voor wie er ten tijde van het opstellen van de cultuurnota een te klein cultuuraanbod was. Bij dit speerpunt wordt echter ook opgemerkt dat naast jongerentheaterprogrammering ook de jeugdtheaterprogrammering nauwelijks aanwezig is in Capelle, dat de communicatie over het culturele aanbod gebrekkig is en dat een goed over de wijken gespreid aanbod belangrijk is. De genoemde gebreken richten zich op andere onderwerpen dan het aanbod voor jongeren. Hierdoor ontstaat onduidelijkheid over de inhoud van het speerpunt.

Ook binnen het speerpunt 'kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar' worden geen duidelijke prioriteiten gesteld. Het speerpunt richt zich op het culturele aanbod dat het hele spectrum aan kunsten moet bestrijken, verspreid moet zijn over alle wijken van de gemeenten en representatief moet zijn voor de Capelse bevolking. Doordat er

¹² Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven', augustus 2009.

veel eisen worden gesteld aan het aanbod is niet duidelijk wat prioriteit heeft. Bovendien hoeft een representatief aanbod voor de Capelse bevolking niet noodzakelijkerwijs het gehele spectrum aan kunsten te bestrijken.

Doordat de gemeente geen eenduidige ambities en duidelijke prioriteiten heeft, is haar cultuurbeleid heel algemeen. In haar cultuurbeleid zijn alle vormen van kunst en cultuur en vele doelgroepen tot belangrijk bestempeld. Dit heeft tot gevolg dat het cultuurbeleid geen goed handvat is voor de gemeente om sturing te geven op het gebied van cultuur.

2-4 doelstellingen specifiek, meetbaar, realistisch en tijdgebonden

De doelstellingen van de gemeente op het gebied van cultuur voldoen niet aan de criteria specifiek, meetbaar en tijdgebonden. Doordat de doelen niet specifiek en meetbaar zijn kan niet getoetst worden of de doelen realistisch zijn.

In tabel 2-3 is weergegeven of de doelstellingen SMRT zijn geformuleerd. SMRT staat voor:

- Specifiek: de doelstelling is eenduidig omschreven.
- Meetbaar: er is in meetbare termen aangegeven wanneer de doelstelling gehaald is.
- Realistisch: de doelstelling is haalbaar.
- Tijdgebonden: de termijn voor de realisatie van de doelstelling is duidelijk.

De doelstellingen zijn gerangschikt onder de bijbehorende speerpunten.

tabel 2-3: overzicht scores SMRT-criteria

doelstellingen	S	M	R	T
kunst- en cultuureducatie				
• De Capelse bevolking de mogelijkheden bieden om zowel passief als actief in aanraking te komen met kunst en cultuur.	-	-	*	-
• Voor de gehele Capelse jeugd dezelfde uitgangssituatie te creëren voor deelname aan cultuur.	-	-	*	-
• Voor allochtone inwoners en senioren meer aanbod ontwikkelen dan nu het geval is.	-	-	*	-
• Er moet aandacht worden besteed aan vervolgactiviteiten zodat mensen de kennismaking voorbij komen en zich daadwerkelijk cultureel kunnen gaan ontwikkelen in Capelle.	-	-	*	-
kunst en cultuur van de jeugd				
• De gemeente wil prioriteit geven aan de doelgroep jongeren (12-18 jaar) waarvoor op dit moment onvoldoende aanbod bestaat. Het ontbreekt Capelle aan den IJssel, volgens de Capelse Jeugdraad, aan 'urban'programming, voldoende jeugd- en jongeren theaterprogramming, algemene recreatiemogelijkheden, goede communicatie over het culturele aanbod, een plek voor nieuwe media en literatuur voor jongeren, een goed over de wijken verspreid aanbod.	-	-	*	-
kunst en cultuur als sociale activiteit				
• De gemeente wil de vele verenigingen in Capelle ondersteunen zodat de druk op de vrijwilligers vermindert.	-	-	*	-
kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar				
• Het culturele aanbod in Capelle aan den IJssel zou het hele spectrum aan kunsten moeten bestrijken.	-	-	*	-
• Het culturele aanbod van Capelle moet verspreid zijn over alle wijken van de gemeente.	-	-	*	-
• Het culturele aanbod van Capelle moet representatief zijn voor de Capelse bevolking.	-	-	*	-
• Er moet aandacht zijn en blijven voor de groeiende groep senioren en er moet meer ruimte worden geboden aan de grote groep allochtone inwoners om zich cultureel te kunnen uiten en te ontwikkelen.	-	-	*	-

- Financiële drempels voor deelname aan het culturele aanbod zouden zoveel mogelijk moeten worden weggenomen zodat cultuurdeelname ook voor de lagere inkomensgroepen bereikbaar is en blijft. De gemeente denkt hiervoor aan de invoering van een kortingspassysteem - - * -

culturele infrastructuur

- De gemeente streeft ernaar de bestaande ruimtes beter te benutten en te onderzoeken welke hiaten er zitten in het gebruik van de huidige accommodaties. - - * -

kunst en cultuur in samenhang met de regio

- De gemeente zoekt de komende jaren naar meer samenwerking met instellingen van omliggende gemeentes met de stadregio Rotterdam en met de provincie Zuid-Holland om een kwalitatief betere, toegankelijker en bredere culturele infrastructuur te realiseren. - - * -

+ = voldoet, - = voldoet niet, * = niet te toetsen

De doelstellingen van de gemeente zijn als niet SMRT beoordeeld. Bij het criterium specifiek is getoetst of de doelstelling eenduidig is geformuleerd. Bij een eenduidige doelstelling kan er geen misverstand ontstaan wat het doel is. De rekenkamer constateert dat bij de huidige doelstellingen wel misverstanden kunnen ontstaan over wat daadwerkelijk het doel is. Bij bijvoorbeeld de doelstelling 'De Capelse bevolking de mogelijkheden bieden om zowel passief als actief in aanraking te komen met kunst en cultuur' is niet specifiek beschreven wat wordt verstaan onder 'de mogelijkheid bieden'. Hierdoor is niet duidelijk of het aanwezig zijn van cultuureducatie voldoende is, of dat het aanbod actief onder de aandacht van de Capelse bevolking moet worden gebracht. Tevens is niet gespecificeerd wat verstaan wordt onder 'zowel passief als actief in aanraking komen met kunst en cultuur'. De rekenkamer heeft bij alle doelstellingen dergelijke niet eenduidige begrippen en/of zinsneden in de doelstelling geconstateerd waardoor de doelstelling niet specifiek is. Andere niet specifieke begrippen en zinsneden zijn: 'uitgangssituatie', 'aanbod', 'vervolgactiviteiten', 'ondersteunen', 'hele spectrum aan kunsten', 'er moet aandacht zijn en blijven', 'financiële drempels zoveel mogelijk wegnemen', 'ruimtes beter benutten' en 'een kwalitatief betere, toegankelijker en bredere culturele infrastructuur'.

De doelstellingen zijn ook allen als niet meetbaar beoordeeld. Dit hangt enerzijds samen met het gegeven dat de doelstellingen niet specifiek zijn. Anderzijds is bij de doelstellingen ook niet beschreven wat het huidige niveau is en wat de streefwaarden zijn.

De rekenkamer heeft niet kunnen toetsen of de doelstellingen realistisch zijn. Dit komt doordat er niet eenduidig is omschreven wat het doel is en doordat de doelen niet meetbaar zijn vormgegeven. Hierdoor kan niet bepaald worden wanneer het doel gehaald is.

Tot slot zijn de doelstellingen ook allen als niet tijdsgebonden beoordeeld. Bij geen van de doelen is namelijk opgenomen wanneer deze behaald dienen te zijn.

3 prestatieafspraken

3-1 inleiding

In dit hoofdstuk wordt de volgende onderzoeksvraag beantwoord:

Volgen de in het kader van subsidieverstrekingen gemaakte prestatieafspraken logisch uit het cultuurbeleid?

De normen die de rekenkamer hanteert bij de beantwoording van de onderzoeksvraag zijn opgenomen in tabel 3-1.

tabel 3-1: normen prestatieafspraken

norm

- aan de subsidieverstreking worden prestatieafspraken verbonden
- de prestatieafspraken zijn een invulling van de gemeentelijke doelstellingen
- de prestatieafspraken zijn meetbaar

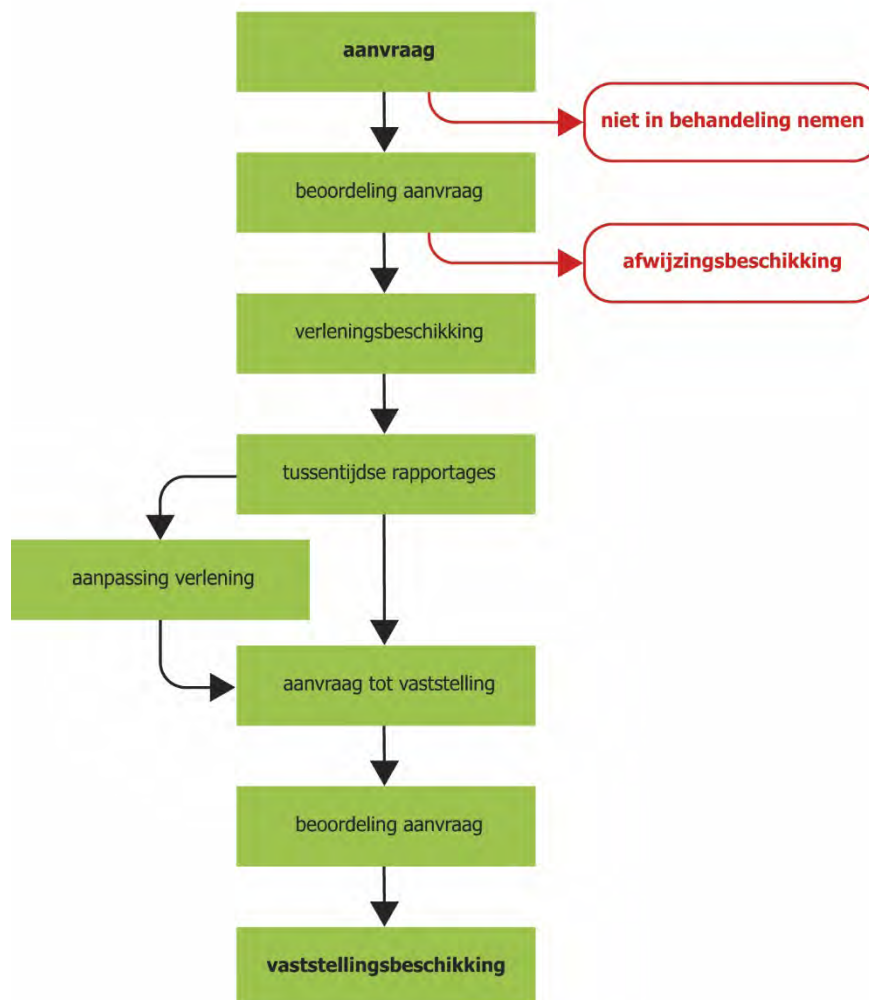
In paragraaf 3-2 wordt eerst de context waarin cultuursubsidies worden verstrekt geschetst. Daarna wordt in paragraaf 3-2 per geselecteerde instelling een toelichting gegeven op de prestatieafspraken en kengetallen. Tevens wordt beoordeeld of deze prestatieafspraken meetbaar zijn en een invulling zijn van de gemeentelijke doelstellingen.

3-2 context cultuursubsidies

3-2-1 subsidieproces

In het algemeen verloopt het proces van aanvragen, verlenen en vaststellen van een subsidie als volgt (zie figuur 3-1):

figuur 3-1: subsidieproces

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de eerste fase van het subsidieproces (aanvraag - beoordeling aanvraag - verleningsbeschikking) waarin de nadruk komt te liggen op de prestatieafspraken die zijn gemaakt tussen de gemeente en de geselecteerde instellingen. Deze prestatieafspraken zijn dan opgenomen in de verleningsbeschikkingen. In hoofdstuk 4 komt de tweede fase van het subsidieproces (aanvraag tot vaststelling – beoordeling aanvraag – vaststellingsbeschikking) aan de orde.

3-2-2 wettelijk toetsingskader

Het wettelijk kader dat van toepassing is op de subsidierelatie tussen de gemeente en de culturele instellingen wordt in de periode 2013-2016 gevormd door:

- Subsidieverordening Welzijn 2004;
- Algemene subsidieverordening 2015 (ASV 2015);
- Algemene subsidieverordening 2017 (ASV 2017);
- Subsidieregeling Cultuur;

- Subsidieregeling Nieuwe Culturele Initiatieven;
- Subsidieregeling Evenementen.

De Subsidieverordening Welzijn 2004 is van toepassing op subsidieverstrekingen tot en met kalenderjaar 2013. Hoewel de aanvragen voor 2014 en 2015 nog getoetst zijn aan de Subsidieverordening Welzijn 2004, werd de ASV 2015 van toepassing verklaard op alle subsidiebesluiten vanaf 1 januari 2015. Dit betekent dat de subsidieverantwoording over 2015 moest voldoen aan de voorwaarden uit de ASV 2015 en de aanvullende subsidieregeling(en).¹³ In de jaren erna zijn de subsidieaanvragen getoetst aan de ASV 2015 en aanvullende subsidieregeling(en). Door vervanging van de ASV moest de subsidieverantwoording over 2016 voldoen aan de voorwaarden uit de ASV 2017 en de aanvullende subsidieregeling(en).¹⁴

3-2-3 verstrekte subsidies

In de periode 2013-2016 zijn de volgende reguliere subsidiebedragen van het kunst- en cultuursubsidiebudget (zie tabel 3-2) verstrekt aan de geselecteerde instellingen (met uitzondering van CAPSLOC). In totaal heeft de gemeente in de afgelopen jaren de volgende bedragen aan cultuursubsidies verstrekt:

- 2013: € 2.540.508
- 2014: € 2.805.948
- 2015: € 2.823.724
- 2016: € 2.751.001

tabel 3-2: overzicht verstrekte cultuursubsidies in periode 2013-2016 (in €)

	2013	2014	2015	2016
Bibliotheek aan den IJssel (bibliotheek)	926.450	938.690	1.005.935 ¹⁵	922.741
Historische Vereniging Capelle aan den IJssel (HVC)	25.760	25.250	25.571	25.000
Isala Theater	1.004.290	1.116.228	1.133.258 ¹⁶	1.148.885
Stichting Jongerentheater Quint (Quint)	17.350	17.350	17.500	17.500
Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam (SKVR)	344.011	489.607 ¹⁷	462.140 ¹⁸	464.640 ¹⁹
subtotaal	2.317.861	2.587.125	2.644.404	2.578.766
percentage (van totale verstrekte subsidiebudget)	91,2%	92,2%	93,6%	93,7%

Voor het kalenderjaar 2015 zijn naast de reguliere cultuursubsidies ook eenmalige cultuursubsidies onder de noemer 'Evenementen' en 'Nieuwe Culturele Initiatieven' verstrekt. In het kader van de 'Evenementensubsidie' is € 11.100 aan het Isala Theater verstrekt en € 22.140 aan SKVR. Van de subsidie 'Nieuwe Culturele Initiatieven' is circa € 8.800 aan de bibliotheek verstrekt. In 2016 bedroeg de 'Evenementensubsidie'

¹³ ASV 2015 is per 1 januari 2015 in werking getreden en vervangt de Subsidieverordening Welzijn 2004.

¹⁴ ASV 2017 is per 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt de ASV 2015.

¹⁵ In 2015 is het reguliere subsidiebedrag verhoogd met een eenmalige subsidie in verband met een gift van Van Capellenstichting van € 40.000.

¹⁶ In 2015 is het reguliere subsidiebedrag verhoogd met een eenmalige herberekening van de vergoeding voor het beheer van het pand ter grootte van € 91.948. Met ingang van 2016 is dit bedrag standaard opgenomen in het reguliere subsidiebedrag.

¹⁷ In 2014 is het reguliere subsidiebedrag verhoogd met vergoeding voor de huur met terugwerkende kracht.

¹⁸ In 2015 is het reguliere subsidiebedrag verhoogd met € 171.000 in verband met de kostendekkende huur

¹⁹ In 2016 is het reguliere subsidiebedrag verhoogd met € 171.000 in verband met de kostendekkende huur.

€ 24.600 aan de SKVR en was er € 10.000 aan het Isala Theater verstrekt als subsidie uit 'Nieuwe Culturele Initiatieven'.

In de periode 2013-2016 maakte CAPSLOC onderdeel uit van de aanbesteding van het totale 'welzijnsbeleid' aan Buurtkracht BV. Deze ontving bijna € 2 mln. per jaar voor de totale opdracht. Het is niet precies bekend hoe groot het financiële budget voor CAPSLOC was. Dit is namelijk niet in de verantwoording door Buurtkracht BV gespecificeerd.

3-3 prestatieafspraken

Bij alle geselecteerde instellingen zijn prestatieafspraken gemaakt in het kader van de subsidieverstreking. Bij toetsing of deze prestatieafspraken een invulling zijn van de gemeentelijke doelstellingen zijn de afspraken gecategoriseerd naar de speerpunten en pijlers van de cultuurnota. Sommige prestatieafspraken vallen onder meerdere speerpunten. Uit de analyse blijkt dat de meeste prestatieafspraken zich richten op de doelstellingen onder het speerpunt 'kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar' (27 van 45 in totaal). Daarna volgen achtereenvolgens de speerpunten 'kunst- en cultuureducatie' (16 van 45 in totaal), 'kunst en cultuur van de jeugd' (10 van 45 in totaal) en 'culturele infrastructuur' (7 van 45 in totaal). De speerpunten 'kunst en cultuur in samenhang met de regio' (1 van 45 in totaal) en 'kunst en cultuur als sociale activiteit' (0 van 45 in totaal) worden het minst gedekt door prestatieafspraken.

Minder dan de helft van de prestatieafspraken is niet meetbaar opgesteld (17 van 45 in totaal), waardoor de toetsing op de realisatie hiervan niet mogelijk is. Dit houdt ook in dat de gemeente niet door middel van deze (niet meetbare) prestatieafspraken kan sturen om haar doelstellingen te bereiken. Er zijn 22 meetbare prestatieafspraken en zes deels meetbare prestatieafspraken opgesteld.

3-3-1 inleiding

De gemeente heeft in de subsidieregeling onder meer de bepaling opgenomen dat de activiteiten van de culturele instellingen dienen aan te sluiten bij de missie en visie en/of doelstellingen van de gemeentelijke cultuurnota.²⁰ Daarnaast worden er afzonderlijke prestatieafspraken gemaakt met de culturele instellingen over de specifiek te verrichten activiteiten en de in dat kader te leveren exacte prestaties.²¹ Deze prestatieafspraken zijn opgenomen in de beschikkingen. Naast de prestatieafspraken heeft de gemeente ook kengetallen in 2013-2015 opgenomen in de beschikkingen waarbij aan de instellingen werd gevraagd om een verantwoording over de gevraagde kengetallen. Vanaf 2016 heeft de gemeente alleen voor de bibliotheek kengetallen opgenomen in de beschikking.

kengetallen

Bij de subsidiebeschikkingen zat tot en met 2015 een formulier waarop de instellingen zogenaamde kengetallen konden doorgeven aan de gemeente. Kengetallen betreffen bijvoorbeeld het aantal leden, het aantal bezoekers en bezettingsgraad. Er worden geen streefwaarden opgenomen bij de kengetallen tenzij het kengetal ook een prestatieafpraak is. In de praktijk werden de kengetallen

²⁰ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Subsidieregeling Cultuur', art. 2, lid a.

²¹ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Subsidieregeling Cultuur', art. 3.

beschouwd als een monitoringsinstrument voor de gemeente en als hulpmiddel voor de instelling bij de verantwoording. De kengetallenlijst heeft geen verplichtend karakter, behalve als de kengetallen gerelateerd zijn aan de prestatieafspraken.²²

De gemeente heeft besloten vanaf 2016 geen kengetallen meer op te vragen bij de geselecteerde instellingen met uitzondering van de bibliotheek. In de meeste gevallen zijn de instellingen doorgegaan met het invullen van de kengetallen en hebben ze in hun verantwoording over 2016 wel gegevens over de kengetallen opgenomen.²³

In het vervolg van deze paragraaf volgt per geselecteerde instelling een toelichting op de prestatieafspraken voor 2016 (het meest recente jaar). Hierbij zal beoordeeld worden in hoeverre de prestatieafspraken een invulling zijn van de gemeentelijke doelstellingen en of ze meetbaar zijn. Tevens wordt ter vergroting van het inzicht in de prestaties een overzicht van de kengetallen per geselecteerde instelling voor 2015 gegeven. Alleen voor de bibliotheek zijn kengetallen voor 2016 verplicht gesteld. De rekenkamer heeft de streefwaarde erbij gezet die gebaseerd is op de eventueel bijbehorende gemaakte prestatieafspraken. Er wordt ook kort geschetst wat de ontwikkelingen in de kengetallen zijn.

3-3-2 Bibliotheek aan den IJssel

De gemeente heeft prestatieafspraken gemaakt met de bibliotheek in het kader van de subsidieverstreking. Vijf van de tien prestatieafspraken zijn meetbaar opgesteld. Drie zijn deels meetbaar en de overige twee niet meetbaar opgesteld. De meeste prestatieafspraken dragen bij aan de doelstellingen onder het speerpunt 'kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar'.

prestatieafspraken en kengetallen

In tabellen 3-3 en 3-4 zijn de prestatieafspraken en kengetallen in 2016 met de bibliotheek weergegeven.

tabel 3-3: prestatieafspraken met bibliotheek (2016)

	meetbaarheid
1 De bibliotheek realiseert in 2016 ten minste twee nieuwe Bibliotheken op School. In totaal zijn er in 2016 ten minste zeventien Bibliotheken op school, waarvan drie openbaar voor alle Capelse kinderen.	+
2 De bibliotheek organiseert ten minste 10 leesbevorderende activiteiten en/of cursussen op leesbevordering en mediawijsheid in samenwerking met partnerorganisaties.	+
3 De collectie richt zich op het bevorderen van het leesplezier en de persoonlijke ontwikkeling van de lokale bevolking (gedifferentieerd naar doelgroepen en behoeften).	-
4 De bibliotheek biedt een voor jeugd en jongeren – van 0 tot 16 jaar – doorlopende leeslijn, onder andere door de Bibliotheek op School.	+/-
5 In 2016 sluit de bibliotheek aan bij tenminste één Integraal Kindcentrum (IKC).	+
6 De bibliotheek is via internet 24 uur per dag en 7 dagen per week bereikbaar.	+
7 Instandhouding servicepunten 's Gravenland en Schollevaar. De bibliotheek verhoogt het bezoekersaantal van servicepunt 's Gravenland en zoekt daartoe verbinding met de omliggende scholen.	+/-

²² Ambtelijk interview, 22 mei 2017.

²³ De rekenkamer heeft ter vergroting van het inzicht in de prestaties van de instellingen de kengetallen wel gepresenteerd in hoofdstuk 4.

8	De bibliotheek participeert in het taalnetwerk en heeft een voortrekkersrol als het gaat om het realiseren van een taalpunt.	+/-
9	De bibliotheek zoekt aantoonbaar regionale samenwerking ten behoeve van het bereiken van schaalvoordelen.	-
10	De bibliotheek houdt de bezorgdienst in stand ten behoeve van mensen die niet in staat zijn om naar de bibliotheek te komen.	+

+ = voldoet, - = voldoet niet, +/- = voldoet deels

tabel 3-4: kengetallen bibliotheek (2016)

	streefwaarde
Passen volwassenen vanaf 18 jaar, inclusief All-in pas en partnerpas	3.000
Jeugdpassen tot en met 17 jaar (waarvan 16-17 jaar)	7.000 (500)
Totaal aantal uitgeleende boeken per gebruiker	24
Aantal uitleningen (inclusief e-books)	240.000
Minimum aantal openingsuren (totaal CV + servicepunten)	34
Gebruik van website (aantal hits)	100.000
Waardering Bibliotheek (Bewonersenquête 2015)	7,3
Aantal bezoeken van de bibliotheek	160.000
Minimale omvang fysieke collectie voor volwassenen (waarvan voor laaggeletterden)	30.000 (400)

De lijst met prestatieafspraken tussen de gemeente en de bibliotheek is in de subsidieperiode 2013-2016 vrijwel dezelfde gebleven. Ten aanzien van prestatieafpraak 1 werd jaarlijks een toename van twee nieuwe Bibliotheken op School verwacht/vereist. Voor 2013 was dit ten minste zeven, voor 2014 was dit ten minste negen en voor 2015 elf. Opvallend is dat in totaal voor 2016 ten minste zeventien Bibliotheken op School als prestatie is gesteld. Dit betekent een toename van zes (in plaats van twee) nieuwe bibliotheken ten opzichte van het voorgaande jaar.²⁴ Daarnaast zijn er twee nieuwe prestatieafspraken (5,8) voor 2016 toegevoegd. De kengetallen voor de bibliotheek zijn in de gehele periode 2013-2015 gelijk gebleven. Voor 2016 is een kengetal inzake 'minimale omvang fysieke collectie voor volwassenen' toegevoegd en zijn de streefwaarden van de eerste drie kengetallen gewijzigd.

Op basis van de opgestelde prestatieafspraken en kengetallen merkt de rekenkamer op dat alleen prestatieafspraken 1,2,5,6 en 10 meetbaar zijn opgesteld en voorzien van eventuele streefwaarden. Prestatieafspraken 4, 7 en 8 zijn gedeeltelijk meetbaar opgesteld.

invulling gemeentelijke doelstellingen

In tabel 3-5 zijn de prestatieafspraken gecategoriseerd in de speerpunten en pijlers uit de cultuurnota om te toetsen of de prestatieafspraken een invulling zijn van de gemeentelijke doelstellingen.

²⁴ Uit het ambtelijk wederhoor met de gemeente blijkt dat de toename van zes schoolbibliotheken in de prestatieafspraken komt doordat de Van Cappellenstichting (fonds) € 40.000 heeft gedoneerd ten behoeve van vier nieuwe schoolbibliotheken.

tabel 3-5: categorisering prestatieafspraken met bibliotheek (2016) conform gemeentelijk cultuurbeleid

pijlers	kunst ontdekken	prestatie afspraken	kunst delen	prestatie afspraken	kunst beleven	prestatie afspraken
speerpunten	kunst- en cultuureducatie	1,2,8	kunst en cultuur als sociale activiteit	geen	culturele infrastructuur	geen
	kunst en cultuur van de jeugd	4,5	kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar	1,3,6,7,10	kunst en cultuur in samenhang met de regio	9

Uit tabel 3-5 blijkt dat de bibliotheek met prestatieafspraken 1,2 en 8 bijdraagt aan de doelstellingen onder het speerpunt 'kunst- en cultuureducatie'. Er wordt invulling aan de gemeentelijke doelstellingen gegeven door bijvoorbeeld het realiseren van een taalpunt (prestatieafpraak 8) waardoor er mogelijk meer aandacht wordt besteed aan allochtone inwoners en senioren. Door meer Bibliotheken op School (prestatieafpraak 1) te openen krijgt de Capelse bevolking (met name de jeugd) meer mogelijkheden om in aanraking te komen met het aanbod van de bibliotheek. Met prestatieafspraken 4 en 5 draagt de bibliotheek bij aan de doelstellingen onder het speerpunt 'kunst en cultuur van de jeugd' door aanbod in nieuwe media en literatuur gericht op jongeren. Door middel van prestatieafspraken 1,3,6,7 en 10 wordt bijgedragen aan de doelstellingen onder het speerpunt 'kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar'. Hierbij wordt het culturele aanbod van de bibliotheek zo toegankelijk en bereikbaar mogelijk verspreid over de wijken door onder meer de servicepunten open te houden. Daarnaast is er aandacht voor de groeiende groep senioren door de bezorgdienst in stand te houden. Door de collectie te richten op verschillende doelgroepen (prestatieafpraak 3) kan onder meer de gemeentelijke doelstelling worden vervuld om het aanbod representatief te laten zijn voor de Capelse bevolking. Voor het bereiken van de doelstellingen onder het speerpunt 'kunst en cultuur in samenhang met de regio' wordt prestatieafpraak 9 ingezet waarbij regionale samenwerking wordt bevorderd.

nieuwe visie bibliotheekwerk

Voor de komende jaren heeft de gemeente een nieuwe visie op het bibliotheekwerk vastgelegd in het document 'Het volgende hoofdstuk: visie op het bibliotheekwerk in Capelle 2017-2022'. Hierin zijn de missie en visie van de gemeente ten aanzien van het bibliotheekwerk opgenomen. In samenhang met deze nieuwe visie zullen de prestatieafspraken tussen de gemeente en de bibliotheek worden herzien. In het visiedocument is een mogelijke uitwerking van de prestatieafspraken tussen de gemeente en de bibliotheek opgenomen. Deze zijn al reeds afgestemd met de bibliotheek en kunnen vanaf subsidiejaar 2018 toegepast worden. In onderstaande kader volgen een paar hoofdpunten uit deze herziende lijst van mogelijke prestatieafspraken.²⁵ De volledige lijst is opgenomen in bijlage 4.

enkele hoofdpunten uit herziende lijst met de bibliotheek

²⁵ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Het volgende hoofdstuk: visie op het bibliotheekwerk in Capelle 2017-2022', bijlage B, datum onbekend.

- De bibliotheek staat Capellenaren bij in de ontwikkeling en het onderhoud van hun basisvaardigheden op het gebied van taal, informatieverwerking en media. De bibliotheek inspireert Capellenaren om zich te blijven ontwikkelen door middel van zelfstudie, creatieve ontplooiing en kennismaking met kunst en cultuur.
- Om bij te dragen aan de genoemde activiteiten en prestaties, onderhoudt en ontsluit de bibliotheek haar collectie, zowel fysiek als digitaal.
- De centrumvestiging van de bibliotheek is een aansprekende plaats waar ruimte is voor samenwerking en ontmoeting tussen maatschappelijke partijen, ondernemers en inwoners.

3-3-3 Historische Vereniging Capelle aan den IJssel

De gemeente heeft prestatieafspraken gemaakt met HVC in het kader van de subsidieverstrekking. Twee van de elf prestatieafspraken zijn meetbaar opgesteld. Een prestatieafpraak is deels meetbaar en de overige acht prestatieafspraken zijn niet meetbaar opgesteld. De meeste prestatieafspraken dragen bij aan de doelstellingen onder het speerpunt 'kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar'.

prestatieafspraken en kengetallen

In tabellen 3-6 en 3-7 zijn de prestatieafspraken (2016) en kengetallen (2015) met HVC weergegeven.

tabel 3-6: prestatieafspraken met HVC (2016)

	meetbaarheid
1 Aandacht schenken aan de historie van Capelle aan den IJssel in al haar facetten, via een kwartaalblad en een website.	+/-
2 Het in stand houden van een lokaal historisch museum in het J.A. Beijerinckgemaal en het Dief- en Duifhuisje.	+
3 Het inrichten van permanente en wisselexposities op diverse locaties in de gemeente Capelle aan den IJssel in onder meer het J.A. Beijerinckgemaal en het Dief- en Duifhuisje.	-
4 Het geven van educatie, voorlichting en adviezen op het gebied van het culturele erfgoed van Capelle aan den IJssel aan de gemeente, de scholen en andere organisaties in die gemeente.	-
5 Het verwerven, beschrijven en beheren van beeld, geluidsmateriaal, documenten en voorwerpen voor zover er een relatie is met de geschiedenis van Capelle aan den IJssel.	-
6 Het ontsluiten van informatie door het voeren van een collectieregistratie in een geautomatiseerd systeem.	-
7 Het verzorgen van educatieve lessen aan scholen in het kader van de CultuurWijzer.	-
8 Het in eigendom verkrijgen of in bruikleen nemen van cultuur historische objecten.	-
9 Het houden van lezingen en rondleidingen.	-
10 Het organiseren van activiteiten rond de jaarlijkse Open Monumentendag.	+
11 Het organiseren van rondleidingen in de Regentenkamer van het Van Cappellenhuis.	-

+ = voldoet, - = voldoet niet, +/- = voldoet deels

tabel 3-7: kengetallen HVC (2015)

	streefwaarde
aantal leden	niet benoemd
aantal nieuwsbrieven	niet benoemd
aantal exposities historisch museum	niet benoemd
aantal bezoekers historisch museum	niet benoemd
aantal exposities Dief- en Duifhuisje	niet benoemd
aantal bezoekers Dief- en Duifhuisje	niet benoemd
aantal exposities Oude Begraafplaats	niet benoemd
aantal lezingen/rondleidingen	niet benoemd
aantal deelnemende excursie	niet benoemd
aantal rondleidingen Regentenkamer Van Capellenhuis	niet benoemd

De lijst met prestatieafspraken tussen de gemeente en HVC is in de subsidieperiode 2013-2016 exact dezelfde gebleven. Ook de kengetallen voor HVC zijn in de gehele periode 2013-2015 gelijk gebleven. Er zijn geen streefwaarden opgenomen bij deze kengetallen omdat het geen prestatieafspraken betreffen.

Op basis van de opgestelde prestatieafspraken merkt de rekenkamer merkt op dat er twee meetbare en één deels meetbare prestatieafspraken zijn opgesteld.

Prestatieafpraak 1 is als deels meetbaar aangemerkt omdat niet duidelijk is wanneer de vereniging afdoende 'aandacht heeft geschonken aan de historie van Capelle in al haar facetten'. De overige acht prestatieafspraken zijn niet meetbaar opgesteld. Door het ontbreken van streefwaarden is het voor de gemeente niet vast te stellen wanneer er aan de prestatieafspraken wordt voldaan.

invulling gemeentelijke doelstellingen

In tabel 3-8 zijn de prestatieafspraken gecategoriseerd naar de speerpunten en pijlers van de cultuurnota om te toetsen of de prestatieafspraken een invulling zijn van de gemeentelijke doelstellingen.

tabel 3-8: categorisering prestatieafspraken met HVC (2016) conform gemeentelijk cultuurbeleid

pijlers	kunst ontdekken	prestatie afspraken	kunst delen	prestatie afspraken	kunst beleven	prestatie afspraken
speerpunten	kunst- en cultuureducatie	4,7,9	kunst en cultuur als sociale activiteit	geen	culturele infrastructuur	geen
	kunst en cultuur van de jeugd	geen	kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar	1,2,3,5,6,8, 10,11	kunst en cultuur in samenhang met de regio	geen

Met prestatieafspraken 4, 7 en 9 wordt door HVC invulling gegeven aan de doelstellingen onder het speerpunt 'kunst- en cultuureducatie' door onder meer het verzorgen van educatieve lessen aan scholen en het houden van lezingen en rondleidingen. Er wordt in de prestatieafspraken niet expliciet gevraagd om aanbod voor volwassenen met speciale aandacht voor allochtone inwoners en senioren, wat wel in dit speerpunt beoogd was. De resterende prestatieafspraken dragen bij aan de

realisatie van de doelstellingen onder het speerpunt 'kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar'.

3-3-4 Isala Theater

De gemeente heeft prestatieafspraken gemaakt met het Isala Theater in het kader van de subsidieverstrekking. Vijf van de negen prestatieafspraken zijn meetbaar opgesteld, één deels meetbaar en de overige drie afspraken zijn niet meetbaar. De meeste prestatieafspraken dragen bij aan de doelstellingen onder het speerpunt 'culturele infrastructuur'.

prestatieafspraken en kengetallen

In tabellen 3-9 en 3-10 zijn de prestatieafspraken (2016)²⁶ en kengetallen (2015) met het Isala Theater weergegeven.

tabel 3-9: prestatieafspraken met Isala Theater (2016)

	meetbaarheid
1 Het aanbieden van een breed en gevarieerd aanbod van professionele en amateur- podiumkunsten.	-
2 Het bieden van expositieruimte voor lokale en/of regionale beeldend kunstenaars.	-
3 Per kalenderjaar minimaal 110 professionele voorstellingen.	+
4 Een breed en gevarieerd aanbod voor de verschillende doelgroepen, waaronder de volgende genres: cabaret, toneel, muziek, musical, show, variété, dans, familie en film.	+/-
5 Minimaal twee keer per maand een van de ruimten van het theater beschikbaar stellen voor verhuringen met een cultureel of maatschappelijk doel, tegen een gereduceerd tarief van gemiddeld 60% van het gangbare commerciële tarief.	+
6 Minimaal 5 bijeenkomsten per jaar met een sociaal-maatschappelijk karakter.	+
7 De bezettingsgraad bij de voorstellingen bedraagt minimaal 65%.	+
8 Het aantal bezoekers aan bovengenoemde activiteiten bedraagt per jaar minimaal 50.000.	+
9 Instandhouding van, en onderhoud aan de opstallen en installaties van het theater, conform afspraken tussen huurder en verhuurder.	-

+ = voldoet, - = voldoet niet, +/- = voldoet deels

tabel 3-10: kengetallen Isala Theater (2015)

	streefwaarde
aantal professionele voorstellingen	minimaal 110
aantal bezoekers van professionele voorstellingen	minimaal 50.000
gemiddelde bezettingsgraad	minimaal 65%
aard en aantal culturele verhuringen	minimaal 29 ²⁷
aantal exposities	niet benoemd

²⁶ Dit is een opsomming van de afspraken over activiteiten en prestaties zoals opgenomen in de beschikking.

²⁷ Dit is een optelling van minimaal 5 bijeenkomsten (prestatieafpraak 6) en minimaal 24 (2x12) verhuringen (prestatieafpraak 5): zie tabel 3-8.

De lijst met prestatieafspraken tussen de gemeente en het Isala Theater is in de subsidieperiode 2013-2016 geleidelijk aangepast. Voor 2013 en 2014 waren er zes prestatieafspraken en in 2015 zijn er drie prestatieafspraken toegevoegd. De prestatieafspraken voor 2016 zijn gelijk aan die van 2015. De kengetallen zijn in de gehele periode 2013-2015 gelijk gebleven. Er zijn geen aparte streefwaarden opgenomen bij deze kengetallen. De streefwaarden in tabel 3-10 zijn afgeleid van de prestatieafspraken (zie tabel 3-9).

Op basis van de opgestelde prestatieafspraken en kengetallen merkt de rekenkamer op dat alleen prestatieafspraken 3,5,6,7 en 8 meetbaar zijn omdat ze nader zijn uitgewerkt met streefwaarden.

invulling gemeentelijke doelstellingen

In tabel 3-11 zijn de prestatieafspraken gecategoriseerd naar de speerpunten en pijlers van de cultuurnota om te toetsen of de prestatieafspraken een invulling zijn van de gemeentelijke doelstellingen.

tabel 3-11: categorisering prestatieafspraken met Isala Theater (2016) conform gemeentelijk cultuurbeleid

pijlers	kunst ontdekken	prestatie afspraken	kunst delen	prestatie afspraken	kunst beleven	prestatie afspraken
speerpunten	kunst- en cultuureducatie	geen	kunst en cultuur als sociale activiteit	geen	culturele infrastructuur	2,3,5,6,7,8,9
	kunst en cultuur van de jeugd	geen	kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar	1,4	kunst en cultuur in samenhang met de regio	geen

De prestatieafspraken 1 en 4 dragen bij aan het behalen van de doelstellingen onder het speerpunt 'kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar' door een breed en gevarieerd aanbod voor verschillende doelgroepen. Door de inzet van de overige prestatieafspraken wordt vorm gegeven aan het realiseren van de doelstellingen van het speerpunt 'culturele infrastructuur'. Door ruimte beschikbaar te stellen voor exposities en bijeenkomsten (al dan niet tegen commercieel tarief) wordt een betere benutting van bestaande ruimtes nagestreefd. Een betere benutting van het theater komt ook tot uitdrukking in de prestatieafspraken over een minimum aantal voorstellingen, bezettingsgraad en een minimum aantal bezoekers. Hiervoor is het nodig dat het theatergebouw in een goede conditie wordt gehouden dat geschikt is voor haar functie (prestatieafpraak 9).

3-3-5 Stichting Jongerentheater Quint

De gemeente heeft prestatieafspraken gemaakt met Quint in het kader van de subsidieverstreking. Alle twee prestatieafspraken zijn meetbaar opgesteld. De prestatieafspraken dragen bij aan de doelstellingen onder de speerpunten 'kunst- en cultuureducatie', 'kunst en cultuur van de jeugd' en 'kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar'.

prestatieafspraken en kengetallen

In tabellen 3-12 en 3-13 zijn de prestatieafspraken (2016) en kengetallen (2015) met Quint weergegeven.

tabel 3-12: prestatieafspraken met Quint (2016)

	meetbaarheid
1 Het verzorgen van 1 theaterproductie, van ten minste 8 uitvoeringen waarvan 5 in het theater en 3 op scholen.	+
2 Het verzorgen van 20 repetities en 6 voorstellingen.	+

+ = voldoet, - = voldoet niet, +/- = voldoet deels

tabel 3-13: kengetallen Quint (2015)

	streefwaarde
aantal leden per 1 januari	niet benoemd
aantal leden per 31 december	niet benoemd
aantal repetities	20
aantal voorstellingen	6
aantal producties	1
aantal uitvoeringen op scholen	3
aantal uitvoeringen in het theater	5
aantal bezoekers per productie/voorstelling	niet benoemd

De lijst met prestatieafspraken tussen de gemeente en Quint is in de subsidieperiode 2013-2016 dezelfde gebleven. De kengetallen voor Quint zijn in de gehele periode 2013-2015 gelijk gebleven. Er zijn geen aparte streefwaarden opgenomen bij deze kengetallen. De streefwaarden in tabel 3-13 zijn afgeleid van de prestatieafspraken (zie tabel 3-12). Op basis van de opgestelde prestatieafspraken en kengetallen merkt de rekenkamer op dat alle prestatieafspraken meetbaar zijn opgesteld.

invulling gemeentelijke doelstellingen

In tabel 3-14 zijn de prestatieafspraken gecategoriseerd in de speerpunten en pijlers uit de cultuurnota om te toetsen of de prestatieafspraken een invulling zijn van de gemeentelijke doelstellingen.

tabel 3-14: categorisering prestatieafspraken met Quint (2016) conform gemeentelijk cultuurbeleid

pijlers	kunst ontdekken	prestatie afspraken	kunst delen	prestatie afspraken	kunst beleven	prestatie afspraken
speerpunten	kunst- en cultuureducatie	1,2	kunst en cultuur als sociale activiteit	geen	culturele infrastructuur	geen
	kunst en cultuur van de jeugd	1,2	kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar	1,2	kunst en cultuur in samenhang met de regio	geen

Met de prestatieafspraken worden doelstellingen onder de speerpunten 'kunst- en cultuureducatie', 'kunst en cultuur van de jeugd' en 'kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar' nader ingevuld. Door het aanbod van Quint wordt in het bijzonder bijgedragen aan de doelstelling om de jeugd- en jongeren theaterprogrammering te vergroten. De aandacht is met name gericht op jongeren door het aanbod van repetities en voorstellingen op scholen. De uitvoeringen in het theater zijn toegankelijk voor iedereen.

3-3-6 Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam

De gemeente heeft prestatieafspraken gemaakt met de SKVR in het kader van de subsidieverstreking. Vier van de acht prestatieafspraken zijn meetbaar opgesteld, de overige vier niet. De meeste prestatieafspraken dragen bij aan de doelstellingen onder het speerpunt 'kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar'.

prestatieafspraken en kengetallen

In tabellen 3-15 en 3-16 zijn de prestatieafspraken (2016)²⁸ en kengetallen (2015) met SKVR weergegeven.

tabel 3-15: prestatieafspraken met SKVR (2016)

	meetbaarheid
1 De SKVR geeft minimaal 350 kinderen en jongeren in de leeftijd van 6 tot en met 18 jaar, wonende in de gemeente Capelle aan den IJssel, methodisch muziekonderwijs (inclusief facultatieve deelname aan ensembles).	+
2 Organiseren van workshops en korte cursussen, algemene muzikale vorming, lessen in niet-westerse muziekinstrumenten, niet westerse muziekstijlen/genres en nieuwe media, met als doel het creëren van een vernieuwend aanbod voor nieuwe doelgroepen. Minimaal 400 kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 tot en met 18 jaar, wonende in de gemeente Capelle aan den IJssel, neemt deel aan muzikale activiteiten in de vorm van workshops, korte cursussen of incidentele (wijk)activiteiten.	+
3 Aanbieden van muzikale kennismakingscursussen voor alle kinderen tot en met 12 jaar.	-
4 Aanbieden van instrumentale lessen met mogelijkheid tot individuele verdieping op een aantal instrumenten. Deze lessen worden aan groepen en individuen gegeven, afhankelijk van het niveau van de cursist.	-
5 Begeleiding van ensembles.	-
6 Ondersteuning en advisering van koren en muziekverenigingen.	-
7 De SKVR onderneemt minimaal 3 activiteiten om de aantrekkingskracht van de instelling te vergroten en probeert nieuwe doelgroepen te bereiken.	+
8 De SKVR organiseert twee openbare concerten/presentaties/festivals in 2016 ten behoeve van de Capelse samenleving. Deze activiteit vindt plaats buiten de leslokalen van de muziekschool.	+

+ = voldoet, - = voldoet niet, +/- = voldoet deels

²⁸ Dit is een opsomming van de afspraken over activiteiten en prestaties zoals opgenomen in de beschikking.

tabel 3-16: kengetallen SKVR (2015)

	streefwaarde
aantal leerlingen:	
• kennismakingscursussen muziek	niet benoemd
• lessen jeugd t/m 18 jr	350
• deelnemers kortlopende cursussen/workshops	400
aantal workshops en cursussen	niet benoemd
aantal openbare optredens	2
aantal Docent Contact Uren	niet benoemd
aantal Cliënt Contact Uren	niet benoemd

De lijst met prestatieafspraken tussen de gemeente en SKVR is in de subsidieperiode 2013-2016 licht gewijzigd. Voor 2016 zijn de activiteiten en prestaties samengevoegd tot acht prestatieafspraken.²⁹ Ook zijn de streefwaarden voor een aantal prestatieafspraken in de afgelopen jaren licht gewijzigd. De kengetallen voor SKVR zijn in de gehele periode 2013-2015 gelijk gebleven. Er zijn geen aparte streefwaarden opgenomen bij deze kengetallen. De streefwaarden in tabel 3-16 zijn afgeleid van de prestatieafspraken (zie tabel 3-15).

Op basis van de opgestelde prestatieafspraken en kengetallen merkt de rekenkamer op dat alleen prestatieafspraken 1,2,7 en 8 meetbaar zijn opgesteld.

invulling gemeentelijke doelstellingen

In tabel 3-17 zijn de prestatieafspraken gecategoriseerd naar de speerpunten en pijlers van de cultuurnota om te toetsen of de prestatieafspraken een invulling zijn van de gemeentelijke doelstellingen.

tabel 3-17: categorisering prestatieafspraken met SKVR (2016) conform gemeentelijk cultuurbeleid

pijlers	kunst ontdekken	prestatie afspraken	kunst delen	prestatie afspraken	kunst beleven	prestatie afspraken
speerpunten	kunst- en cultuureducatie	1,3,4	kunst en cultuur als sociale activiteit	geen	culturele infrastructuur	geen
	kunst en cultuur van de jeugd	1	kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar	2,5,6,8,7	kunst en cultuur in samenhang met de regio	geen

De prestatieafspraken 1,3 en 4 geven nadere invulling aan de doelstellingen onder het speerpunt 'kunst en cultuureducatie' door deelname aan muzieklessen voor de Capelse jeugd mogelijk te maken. Prestatieafpraak 1 richt zich met name op verruiming van het aanbod van kunst en cultuur voor de doelgroep (jongeren van 12 tot 18 jaar) van het speerpunt 'kunst en cultuur van de jeugd'. De overige prestatieafspraken hebben vooral betrekking op de doelstellingen onder het speerpunt

²⁹ Een activiteit is komen te vervallen. Het gaat om "het staat de SKVR vrij om, na overleg met de gemeente Capelle, in te gaan op verzoeken van derden uit Capelle, gericht op activiteiten op het gebied van muziekeducatie".

‘kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar’. Het gaat om de vergroting van het culturele aanbod dat representatief is voor de Capelse bevolking. Hierbij richt het aanbod van SKVR zich voornamelijk op kinderen en jongeren (t/m 18 jaar). Een van de voorwaarden van de subsidie aan SKVR is ook dat deze subsidie uitsluitend aan kinderen en jongeren wordt besteed. Dit is een raadsbesluit geweest.³⁰ De rekenkamer merkt op dat deze pijler ook als doel heeft aanbod te creëren voor senioren en allochtonen, maar de raad heeft besloten om muziekeducatie alleen te subsidiëren voor kinderen.

3-3-7 CAPSLOC

De gemeente heeft prestatieafspraken gemaakt met Buurtkracht inzake CAPSLOC in het kader van de aanbesteding. Vier van de vijf prestatieafspraken zijn meetbaar opgesteld. Een is deels meetbaar opgesteld. De prestatieafspraken dragen bij aan de doelstellingen onder de speerpunten ‘kunst- en cultuureducatie’, ‘kunst en cultuur van de jeugd’ en ‘kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar’.

De gemeente heeft in het aanbestedingsdocument voor het welzijnswerk 2013-2016 een lijst met te behalen resultaten en te verrichten activiteiten opgenomen ten aanzien van CAPSLOC. Deze afspraken hebben betrekking op verschillende soorten activiteiten, die kunnen uiteenlopen van het zorgdragen voor de exploitatie en het dagelijks beheer van het cultuurpodium tot het aanbod voor jongeren. In tabel 3-18 zijn de prestatieafspraken opgenomen.

tabel 3-4: prestatieafspraken met CAPSLOC (2013-2016)³¹

	meetbaarheid
1. De opdrachtnemer draagt zorg voor een breed samengestelde vrijwilligersgroep van minimaal 25 jongeren. De vrijwilligers worden gestimuleerd en betrokken bij het programmeren, het opzetten en uitvoeren van activiteiten en het verrichten van werkzaamheden in het kader van o.a. licht, geluid, bar, garderobe en het schoonmaken;	+/-
2. De opdrachtnemer draagt zorg voor het in samenspraak en met bijdragen van de vrijwilligers aanbieden van optredens en feesten op het gebied van theater en muziek, minimaal worden maandelijks 2 grotere activiteiten georganiseerd voor meer dan 125 bezoekers;	+
3. De opdrachtnemer draagt er zorg voor dat minimaal 80% van de jongeren in Capelle bekend zijn met het jongerencentrum;	+
4. De opdrachtnemer dient ervoor te zorgen dat minimaal 20% van de jongeren in Capelle in de periode 1/1/2013 t/m 31/12/2014 minimaal 2x gebruik heeft gemaakt van het jongerencentrum;	+
5. De opdrachtnemer dient ervoor te zorgen dat minimaal 20% van de jongeren in Capelle in de periode 1/1/2015 t/m 31/12/2016 minimaal 2x gebruik heeft gemaakt van het jongerencentrum.	+
+ = voldoet, - = voldoet niet, +/- = voldoet deels	

De lijst met prestatieafspraken tussen de gemeente en CAPSLOC is in de afgelopen jaren ongewijzigd omdat de aanbesteding voor de gehele periode 2013-2016 is

³⁰ Ambtelijk interview, 22 mei 2017.

³¹ In het aanbestedingsdocument Welzijnswerk 2013-2016 zijn voor CAPSLOC nog meer resultaten en activiteiten opgenomen. De rekenkamer heeft in het kader van dit onderzoek alleen de resultaten en activiteiten vermeld die beschouwd kunnen worden als prestatieafspraken. De afspraken die over de bedrijfsvoering gaan zijn hier buiten beschouwing gelaten.

aangegaan. De rekenkamer merkt op dat alle prestatieafspraken meetbaar zijn opgesteld met uitzondering van prestatieafpraak 1. Deze is deels meetbaar met betrekking tot het aantal vrijwilligers, maar de rest van de afspraak is niet meetbaar opgesteld.

invulling gemeentelijke doelstellingen

Hoewel CAPSLOC geen subsidie ontvangt uit het cultuurbudget is in tabel 3-19 toch een overzicht (zoals in voorgaande paragrafen) gemaakt van de prestatieafspraken verdeeld in de speerpunten en pijlers van de cultuurnota.

tabel 3-19: categorisering prestatieafspraken met CAPSLOC (2013-2016) conform gemeentelijk cultuurbeleid

pijlers	kunst ontdekken	prestatie afspraken	kunst delen	prestatie afspraken	kunst beleven	prestatie afspraken
speerpunten	kunst- en cultuureducatie	1,2,3,4,5	kunst en cultuur als sociale activiteit	geen	culturele infrastructuur	geen
	kunst en cultuur van de jeugd	1,2,3,4,5	kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar	1,2,3,4,5	kunst en cultuur in samenhang met de regio	geen

Uit tabel 3-19 blijkt dat alle prestatieafspraken zich richten op de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen onder de speerpunten 'kunst- en cultuureducatie', 'kunst en cultuur van de jeugd' en 'kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar'. Het gaat om vergroting van het aanbod voor met name de doelgroep jongeren (12-18 jaar). In de prestatieafspraken heeft de gemeente geen specifieke voorwaarden gesteld aan het type programma, optredens en feesten op het gebied van theater en muziek.

CAPSLOC vanaf 2017

Begin 2017 liep de aanbesteding van het welzijnswerk met Buurtkracht BV af. Vanaf 2017 maakt CAPSLOC onderdeel uit van de Stichting Welzijn Capelle. Deze stichting krijgt circa € 3,9 mln. vanuit het welzijnsbeleid voor 2017 en CAPSLOC ontvangt hiervan een deel voor de uitvoering van haar taken. Het is niet bekend hoe groot het budget voor CAPSLOC is, omdat de stichting één financiële verantwoording aflegt. In onderstaand kader zijn de nieuwe prestatieafspraken tussen de gemeente en CAPSLOC voor 2017 weergegeven.³²

prestatieafspraken met CAPSLOC voor 2017

- Het openstellen van CAPSLOC voor inloop met ontmoetingsfunctie gedurende 4 dagen per week gedurende 46 weken (inclusief 2 weken zomervakantieprogrammering).
- In het kader van de wekelijks te verzorgen producties, worden 12 grotere optredens georganiseerd die zijn gericht op meer dan 110 bezoekers.
- Het genereren van een opbrengst uit commerciële verhuur van de accommodatie CAPSLOC aan derden ter hoogte van minimaal €15.000,- (te besteden aan programmering binnen CAPSLOC).

³² De prestatieafspraken zijn opgenomen in de 'Overeenkomst prestatieafspraken 2017' tussen gemeente Capelle aan den IJssel en Stichting Welzijn Capelle, p. 5.

Rekenkamer

CAPELLE AAN DEN IJSSEL

- Het verrichten van onderzoek naar de mogelijkheden om CAPSLOC te ontwikkelen tot erkend Kernpodium door het Fonds Podiumkunsten en de resultaten hiervan voor te leggen aan de gemeente; 1e helft 2017.
- Het inventariseren van de vraag en behoefte bij jongeren op het gebied van talentontwikkeling en de programmering van het cultuurpodium en het aanbod daar op laten aansluiten.
- Het, in samenwerking met de gemeente onderzoeken welk instrument wordt ingezet om de individuele en de groepsgewijze effecten van het jongerenwerk in beeld te brengen (zie ook onderdeel jongerenwerk).
- Het inzetten op de (uitbreiding van de) samenwerking met de Jeugdraad, het IJsselcollege, Sportief Capelle en het Isalatheater in het kader van talentontwikkeling van jongeren en het cultuurpodium en daarover rapporteren aan de gemeente.

4 nakomen en verantwoording prestatieafspraken

4-1 inleiding

In dit hoofdstuk wordt de volgende onderzoeksvraag beantwoord:

In hoeverre worden de prestatieafspraken nagekomen en hoe ziet de gemeente hierop toe?

De normen die de rekenkamer hanteert bij de beantwoording van de onderzoeksvraag zijn opgenomen in tabel 4-1.

tabel 4-1: normen

normen

- de instellingen hebben de prestaties in hun jaarverslagen opgenomen
- de instellingen zijn de prestatieafspraken nagekomen
- de gemeente heeft voor het vaststellen van de subsidie gecontroleerd of de instellingen de afspraken zijn nagekomen

Zoals in hoofdstuk 3 is aangegeven komt in dit hoofdstuk de tweede fase van het subsidieproces (zie figuur 3-1) aan de orde. De gemeente heeft bepalingen in de ASV en aanvullende subsidieregeling(en) ten aanzien van de verantwoording van de ontvangen subsidies opgenomen. Voor de vaststelling van de subsidie dient een aanvraag te worden ingediend bij de gemeente.³³ De gemeente toetst vervolgens de aanvraag en vaststelling aan de voorwaarden van de ASV en aanvullende subsidieregeling(en) die van toepassing zijn op de verstrekte subsidies. Tevens toetst de gemeente op nakoming van de voorwaarden en prestatieafspraken die zijn opgenomen in de beschikkingen. In de komende paragrafen wordt per geselecteerde instelling weergegeven of er verantwoording over de gemaakte prestatieafspraken (voor 2016) en kengetallen (voor periode 2013-2016) plaatsvindt en of de gemeente de toetsing heeft uitgevoerd.

4-2 verantwoording prestatieafspraken en toetsing

4-2-1 Bibliotheek aan den IJssel

Bij de bibliotheek zijn negen van de tien prestatieafspraken opgenomen in het jaarverslag. Hiervan zijn er vier prestatieafspraken gerealiseerd, drie deels gerealiseerd en één niet. De rekenkamer constateert, in tegenstelling tot de gemeente, dat de realisatie van de resterende

³³ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Subsidieregeling Cultuur', art. 10.

prestatieafspraken niet vast te stellen is omdat ze niet meetbaar zijn opgesteld of omdat er niet aan de hand van de verantwoording kan worden getoetst.

In tabel 4-2 is de verantwoording over de prestatieafspraken met de bibliotheek weergegeven. Hierbij wordt eerst aangegeven of deze prestatieafspraken meetbaar zijn opgesteld (zoals beschreven in hoofdstuk 3). Daarna wordt aangegeven of over de prestatieafspraken verantwoording wordt afgelegd in het jaarverslag (opgenomen) en of de prestatie is gerealiseerd (nagekomen).

tabel 4-2: verantwoording prestatieafspraken bibliotheek (2016)

	meetbaarheid	opgenomen	nagekomen
1 De bibliotheek realiseert in 2016 ten minste twee nieuwe Bibliotheken op School. In totaal zijn er in 2016 ten minste zeventien Bibliotheken op school, waarvan drie openbaar voor alle Capelse kinderen.	+	+	-
2 De bibliotheek organiseert ten minste 10 leesbevorderende activiteiten en/of cursussen op leesbevordering en mediawijsheid in samenwerking met partnerorganisaties.	+	+	+
3 De collectie richt zich op het bevorderen van het leesplezier en de persoonlijke ontwikkeling van de lokale bevolking (gedifferentieerd naar doelgroepen en behoeften).	-	+	?
4 De bibliotheek biedt een voor jeugd en jongeren – van 0 tot 16 jaar – doorlopende leeslijn, onder andere door de Bibliotheek op School.	+/-	+	+/?
5 In 2016 sluit de bibliotheek aan bij tenminste één Integraal Kindcentrum (IKC).	+	+	+
6 De bibliotheek is via internet 24 uur per dag en 7 dagen per week bereikbaar.	+	+	+
7 Instandhouding servicepunten 's-Gravenland en Schollevaar. De bibliotheek verhoogt het bezoekersaantal van servicepunt 's-Gravenland en zoekt daartoe verbinding met de omliggende scholen.	+/-	+	+/?
8 De bibliotheek participeert in het taalnetwerk en heeft een voortrekkersrol als het gaat om het realiseren van een taalpunt.	+/-	+	+/?
9 De bibliotheek zoekt aantoonbaar regionale samenwerking ten behoeve van het bereiken van schaalvoordelen. ³⁴	-	-	?
10 De bibliotheek houdt de bezorgdienst in stand ten behoeve van mensen die niet in staat zijn om naar de bibliotheek te komen.	+	+	+

+ = voldoet, - = voldoet niet, +/- = voldoet deels, ? = niet af te leiden uit jaarverslag

Het inhoudelijk jaarverslag 2016 van de bibliotheek is alleen digitaal te vinden op internet.³⁵ Daarnaast zijn een financiële jaarrekening en een overzicht met feiten en cijfers over 2016 opgesteld. Tabel 4-2 laat zien dat prestatieafspraken 1 is vermeld in het jaarverslag.³⁶ Er zijn in 2016 weliswaar twee nieuwe Bibliotheken op school

³⁴ Uit ambtelijk wederhoor met de gemeente blijkt dat deze prestatieafspraken gerelateerd is aan de fusieplannen met de bibliotheek van Rotterdam. In 2015 en begin 2016 waren de fusie besprekingen nog gaande, maar de fusie is uiteindelijk definitief niet doorgegaan. Per 2017 is deze prestatieafspraken met de bibliotheek verwijderd.

³⁵ via <http://jaarverslag.bibliotheekaanijssel.nl>

³⁶ Uit het ambtelijk wederhoor met de gemeente blijkt dat bij de volgende prestatieafspraken het absolute aantal schoolbibliotheken worden vervangen door een prestatie gericht op het realiseren van een procentuele stijging van het aantal jeugdleden ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit komt doordat de groei in het aantal schoolbibliotheken wel bereikt is en het niet realistisch is om de bibliotheek daarop te blijven afrekenen. Wel wil de gemeente een stijging van het aantal leerlingen dat wordt bereikt. Dit is besloten door het college bij de behandeling van de halfjaarcijfers 2016.

gerealiseerd, maar de streefwaarde van minimaal zeventien werd niet gehaald. In totaal zijn er veertien Bibliotheken op School in 2016. Op grond hiervan stelt de rekenkamer vast dat deze prestatieafspraken niet is nagekomen.³⁷ Prestatieafspraken 4 richt zich op de doorlopende leeslijn en is als deels meetbaar beoordeeld omdat dit onder andere door de Bibliotheek op School gerealiseerd dient te worden, maar het is niet duidelijk via welke andere kanalen dit ook gerealiseerd moet worden. Derhalve kan ook niet worden vastgesteld of deze prestatieafspraken volledig is nagekomen. Met betrekking tot prestatieafspraken 5 heeft de rekenkamer enkel de volgende opmerking in het digitale jaarverslag gevonden: "In 2017 zoeken we voor de kinderbibliotheek in Schollevaar aansluiting bij een van de twee IKC's in die wijk". In het wederhoor heeft de bibliotheek aangegeven dat de kinderbibliotheek in 's-Gravenland mede is ontstaan door samenwerking met twee scholen die een IKC delen (Balans en Fontein). Hiermee is prestatieafspraken 5 nagekomen. Prestatieafspraken 7 is als deels meetbaar aangemerkt omdat er niet nader is gespecificeerd wat de verbinding met omliggende scholen inhoudt. Het gevolg hiervan is dat de vaststelling van het nakomen van deze afspraken ook slechts deels mogelijk is. Van prestatieafspraken 8 is bekend dat er een taalpunt is gerealiseerd. Echter, het is niet duidelijk wat verstaan wordt onder een vertrekkersrol. Derhalve kan ook niet vastgesteld worden of de bibliotheek deze rol heeft vervuld. Verder is prestatieafspraken 9 niet meetbaar opgesteld en niet in het jaarverslag opgenomen. Daarom is het niet na te gaan of deze is gerealiseerd.

In tabel 4-3 staat de verantwoording van de kengetallen in de periode 2013-2015. Voor 2016 is de verantwoording van de kengetallen in tabel 4-4 weergegeven omdat de kengetallen zijn aangepast.

tabel 4-3: verantwoording kengetallen bibliotheek (periode 2013-2015)

	streefwaarde	2013	2014	2015
Passen volwassenen vanaf 18 jaar, inclusief All-in pas en partnerpas	4.000	4.082	3.241	3.611
Jeugdpassen tot en met 17 jaar	4.000	5.069	7.135	7.742
Totaal aantal uitgeleende boeken per gebruiker	25	29,0	25,7	26,1
Aantal uitleningen (inclusief verlengingen internet)	240.000	265.419	266.633	295.985
Minimum aantal openingsuren (totaal CV + servicepunten)	34	70	42,5	42
Gebruik van website (aantal hits)	100.000	101.424	104.936	98.549
Waardering Bibliotheek (Bewonersenquête 2013)	7.3	7,3	nvt ³⁸	7,6
Aantal bezoeken van de bibliotheek	160.000	147.199	148.500	143.939

³⁷ Uit het ambtelijk wederhoor met de bibliotheek blijkt dat het aantal van zeventien bibliotheken op school niet is gehaald komt doordat er andere keuzes door het jaar heen zijn gemaakt in overleg met de gemeente en scholen die in plaats van in 2016 in 2017 wilden starten. Door de extra donatie van Van Cappellenstichting (zie ook paragraaf 3-3-2) is mede in overleg met de gemeente de extra voorziening in s'-Gravenland gefinancierd.

³⁸ Een bewonersenquête wordt twee jaarlijks gehouden. In 2013 en 2015 is een bewonersenquête gehouden.

tabel 4-4: verantwoording kengetallen bibliotheek (2016)

	streefwaarde	2016
Passen volwassenen vanaf 18 jaar, inclusief All-in pas en partnerpas	3.000	3.075
Jeugdpassen tot en met 17 jaar (waarvan 16-17 jaar)	7.000 (500)	7.838 (471)
Totaal aantal uitgeleende boeken per gebruiker	24	28,1
Aantal uitleningen (inclusief e-books)	240.000	306.741
Minimum aantal openingsuren (totaal CV + servicepunten)	34	50
Gebruik van website (aantal hits)	100.000	81.348
Waardering Bibliotheek (Bewonersenquête 2015)	7.3	nvt
Aantal bezoeken van de bibliotheek	160.000	154.623
Minimale omvang fysieke collectie voor volwassenen (waarvan voor laaggeletterden)	30.000 (400)	59.987 (--)

Uit de tabellen 4-3 en 4-4 blijkt dat de streefwaarden voor de eerste drie kengetallen zijn gewijzigd in 2016. Dit is in overleg tussen de bibliotheek en de gemeente gebeurd. Over het algemeen worden de streefwaarden wel behaald met uitzondering van het aantal bezoeken van de bibliotheek en het gebruik van de website.

De gemeente heeft de subsidie 2016 aan de bibliotheek vastgesteld nadat er getoetst is aan de voorwaarden van de ASV en Subsidieregeling Cultuur. Ook is er volgens de gemeente getoetst aan de voorwaarden en prestaties die zijn opgenomen in de subsidiebeschikking.³⁹ Het financieel jaarverslag is voorzien van een controleverklaring, opgesteld door een onafhankelijke accountant.⁴⁰ De gesubsidieerde activiteiten zijn uitgevoerd en er is volgens de gemeente voldaan aan de gestelde prestatieafspraken. De gemeente heeft wel een opmerking over het aantal volwassen leden gemaakt, namelijk dat dit aantal weliswaar is afgenomen met 536,⁴¹ maar dat het aantal nog wel binnen de prestatieafspraken valt. Op basis van tabel 4-2 constateert de rekenkamer dat er negen van tien prestatieafspraken zijn opgenomen in het jaarverslag. Hiervan zijn er vier prestatieafspraken gerealiseerd, drie deels gerealiseerd en één niet. Van de resterende prestatieafspraken is de realisatie niet vast te stellen omdat ze niet meetbaar zijn opgesteld of er kan niet aan de hand van de verantwoording worden getoetst.

4-2-2 Historische Vereniging Capelle aan den IJssel

Bij HVC zijn alle prestatieafspraken opgenomen in het jaarverslag. De rekenkamer constateert, in tegenstelling tot de gemeente, dat de realisatie van acht prestatieafspraken en één gedeeltelijk niet vast te stellen is omdat ze niet meetbaar zijn opgesteld.

In tabel 4-5 is de verantwoording over de prestatieafspraken met HVC weergegeven. Hierbij wordt eerst aangegeven of deze prestatieafspraken meetbaar zijn opgesteld (zoals beschreven in hoofdstuk 3). Daarna wordt aangegeven of over de prestatieafpraak verantwoording wordt afgelegd in het jaarverslag (opgenomen) en of de prestatie is gerealiseerd (nagekomen).

³⁹ Subsidievaststelling 2016 aan de bibliotheek, kenmerk 896678, 4 mei 2017.

⁴⁰ Dit is conform art. 16, lid 2 van de ASV.

⁴¹ Tussen 2015 en 2016 bedraagt de afname 536 (3.075-3.611).

tabel 4-5: verantwoording prestatieafspraken HVC (2016)

	meetbaarheid	opgenomen	nagekomen
1 Aandacht schenken aan de historie van Capelle aan den IJssel in al haar facetten, via een kwartaalblad en een website.	+/-	+	+/?
2 Het in stand houden van een lokaal historisch museum in het J.A. Beijerinckgemaal en het Dief- en Duifhuisje.	+	+	+
3 Het inrichten van permanente en wisselexposities op diverse locaties in de gemeente Capelle aan den IJssel in onder meer het J.A. Beijerinckgemaal en het Dief- en Duifhuisje.	-	+	?
4 Het geven van educatie, voorlichting en adviezen op het gebied van het culturele erfgoed van Capelle aan den IJssel aan de gemeente, de scholen en andere organisaties in die gemeente.	-	+	?
5 Het verwerven, beschrijven en beheren van beeld, geluidsmateriaal, documenten en voorwerpen voor zover er een relatie is met de geschiedenis van Capelle aan den IJssel.	-	+	?
6 Het ontsluiten van informatie door het voeren van een collectieregistratie in een geautomatiseerd systeem.	-	+	?
7 Het verzorgen van educatieve lessen aan scholen in het kader van de CultuurWijzer.	-	+	?
8 Het in eigendom verkrijgen of in bruikleen nemen van cultuur historische objecten.	-	+	?
9 Het houden van lezingen en rondleidingen.	-	+	?
10 Het organiseren van activiteiten rond de jaarlijkse Open Monumentendag.	+	+	+
11 Het organiseren van rondleidingen in de Regentenkamer van het Van Cappellenhuis.	-	+	?

+ = voldoet, - = voldoet niet, +/- = voldoet deels, ? = niet af te leiden uit jaarverslag

In het jaarverslag 2016 van HVC wordt er financiële en inhoudelijke toelichting gegeven op de activiteiten en op de prestatieafspraken die zijn gemaakt met de gemeente. Met betrekking tot prestatieafspraken 1 kan aan de hand van het jaarverslag worden vastgesteld dat er vier kwartaalbladen zijn uitgegeven en een website is gerealiseerd. Hiermee wordt deels voldaan aan deze prestatieafspraken. Of de vereniging aandacht heeft geschonken aan de historie van Capelle aan den IJssel in al haar facetten kan echter niet worden vastgesteld. HVC heeft voldaan aan prestatieafspraken 2 en 10 door het in standhouden van de museumfunctie en de organisatie van een Openbare Monumentendag. De overige acht prestatieafspraken zijn niet meetbaar opgesteld en daardoor is het niet mogelijk om te bepalen in welke mate eraan wordt voldaan.

tabel 4-6: verantwoording kengetallen HVC

	streefwaarde	2013	2014	2015	2016
aantal leden	niet benoemd	576	553	554	551
aantal nieuwsbrieven	niet benoemd	4	4	4	4
aantal exposities historisch museum	niet benoemd	2	2	2	2
aantal bezoekers historisch museum	niet benoemd	1.533	843	801	846
aantal exposities Dief- en Duifhuisje	niet benoemd	2	2	2	2
aantal bezoekers Dief- en Duifhuisje	niet benoemd	548	376	343	461
aantal exposities Oude Begraafplaats	niet benoemd	1	1	3	NB
aantal lezingen/rondleidingen	niet benoemd	5	11	17	18
aantal excursies*	niet benoemd	1	1	1	1

aantal deelnemers excursies*	niet benoemd	58	54	54	54
aantal openstellingen Regentenkamer**	niet benoemd	2	2	3	2
aantal bezoekers Regentenkamer**	niet benoemd	489	148	188	220

* deze kengetallen zijn een uitwerking van het oorspronkelijke kengetal 'aantal deelnemende excursie' (zie tabel 3-15)

** deze kengetalen zijn een uitwerking van het oorspronkelijke kengetal 'aantal rondleidingen Regentenkamer Van Capellenhuis' (zie tabel 3-15)

Tabel 4-6 laat zien dat het aantal leden in de periode 2013-2016 een lichte daling vertoont. Dit komt doordat er jaarlijks leden komen te overlijden door de zeer hoge gemiddelde leeftijd en er weinig nieuwe leden bij komen.⁴² In de laatste jaren is het aantal bezoekers redelijk stabiel en het aantal lezingen/rondleidingen is gegroeid. De gemeente heeft de subsidie 2016 vastgesteld nadat er getoetst is aan de voorwaarden van de ASV en Subsidieregeling Cultuur. Ook is er getoetst aan de voorwaarden en prestaties die zijn opgenomen in de subsidiebeschikking.⁴³ De gesubsidieerde activiteiten zijn volgens de gemeente uitgevoerd en er is voldaan aan de gestelde prestatieafspraken. Op basis van tabel 4-5 constateert de rekenkamer dat de realisatie van acht prestatieafspraken en één gedeeltelijk niet vast te stellen is aan de hand van het jaarverslag omdat deze niet meetbaar zijn opgesteld.

4-2-3 Isala Theater

Bij het Isala Theater zijn zes van de negen prestatieafspraken opgenomen in het jaarverslag. Hiervan zijn er twee wel en één deels gerealiseerd. De rekenkamer constateert, in tegenstelling tot de gemeente, dat de realisatie van de resterende drie prestatieafspraken niet vast te stellen is omdat ze niet meetbaar zijn opgesteld. Van de drie prestatieafspraken die niet zijn opgenomen in het jaarverslag is er één niet meetbaar opgesteld en daardoor ook niet toetsbaar.

In tabel 4-7 is de verantwoording over de prestatieafspraken met het Isala Theater weergegeven. Hierbij wordt eerst aangegeven of deze prestatieafspraken meetbaar zijn opgesteld (zoals beschreven in hoofdstuk 3). Daarna wordt aangegeven of over de prestatieafpraak verantwoording wordt afgelegd in het jaarverslag (opgenomen) en of de prestatie is gerealiseerd (nagekomen).

tabel 4-7: verantwoording prestatieafspraken Isala Theater (2016)

	meetbaarheid	opgenomen	nagekomen
1 Het aanbieden van een breed en gevarieerd aanbod van professionele en amateur-podiumkunsten.	-	+	?
2 Het bieden van expositieruimte voor lokale en/of regionale beeldend kunstenaars.	-	+	?
3 Per kalenderjaar minimaal 110 professionele voorstellingen.	+	+	+
4 Een breed en gevarieerd aanbod voor de verschillende doelgroepen, waaronder de volgende genres: cabaret, toneel, muziek, musical, show, variété, dans, familie en film.	+/-	+	+/?
5 Minimaal twee keer per maand een van de ruimten van het theater beschikbaar stellen voor verhuur met een cultureel of maatschappelijk doel, tegen een gereduceerd tarief van gemiddeld 60% van het gangbare commerciële tarief.	+	+	+/?
6 Minimaal 5 bijeenkomsten per jaar met een sociaal-maatschappelijk karakter.	+	+	+
7 De bezettingsgraad bij de voorstellingen bedraagt minimaal 65%.	+	-	- (zie tabel 4-8)

⁴² Interview HVC, 14 maart 2017.

⁴³ Subsidievaststelling 2016 aan HVC, kenmerk 875457, 10 maart 2017.

8	Het aantal bezoekers aan bovengenoemde activiteiten bedraagt per jaar minimaal 50.000.	+	-	+(zie tabel 4-8)
9	Instandhouding van, en onderhoud aan de opstallen en installaties van het theater, conform afspraken tussen huurder en verhuurder.	-	-	?

+ = voldoet, - = voldoet niet, +/- = voldoet deels, ? = niet af te leiden uit jaarverslag

In het jaarverslag 2016 doet het Isala Theater inhoudelijk en financieel verslag van haar activiteiten over 2016, waaronder ook de prestatieafspraken die zijn gemaakt met de gemeente. Daar prestatieafpraak 4 deels meetbaar is opgesteld, is de verantwoording hierover niet volledig terug te vinden in het jaarverslag. Er wordt ~~immers~~ wel melding gemaakt over welke type voorstellingen er zijn geweest, maar het is onduidelijk in welke mate er wordt voldaan aan de prestatieafpraak. Het is immers niet duidelijk hoeveel voorstellingen per genre gegeven moeten worden en of er nog andere genres aangeboden moeten worden. Uit tabel 4-7 blijkt dat verantwoording over prestatieafpraak 5 gedeeltelijk is opgenomen in het jaarverslag. Het is namelijk niet aan de hand van het jaarverslag na te gaan of er 'een gereduceerd tarief van gemiddeld 60% van het gangbare commerciële tarief' is gehanteerd bij verhuringen met een cultureel of maatschappelijk doel. Prestatieafspraken 7,8 en 9 zijn niet opgenomen in het jaarverslag. Hoewel de verantwoording van prestatieafspraken 7 en 8 niet terug te vinden is in het jaarverslag, kan de realisatie daarvan wel worden vastgesteld aan de hand van de verantwoording van de kengetallen. Om verwarring te voorkomen heeft de rekenkamer ervoor gekozen om de 'score' toch op te nemen in tabel 4-7.

Zoals in paragraaf 3-3-4 aangegeven zijn alleen prestatieafspraken 3,5,6,7 en 8 meetbaar opgesteld. Deze zijn ook vertaald in kengetallen waarvan de verantwoording separaat aan de gemeente wordt verstrekt (zie toelichting bij tabel 4-8).

tabel 4-8: verantwoording kengetallen Isala Theater

	streefwaarde	2013	2014	2015	2016
aantal professionele voorstellingen	minimaal 110 ⁴⁴	154	154	148	160
aantal bezoekers van professionele voorstellingen	minimaal 50.000	46.970	50.626	49.562	52.956
gemiddelde bezettingsgraad	minimaal 65%	62%	62%	63%	63%
aard en aantal culturele verhuringen	minimaal 29	53	41	49	63
aantal exposities	niet benoemd	NB*	NB	NB	NB

* NB = Niet bekend

In tabel 4-8 is de verantwoording van de kengetallen opgenomen die apart is verstrekt aan de gemeente.⁴⁵ Zoals eerder is vermeld wordt de verantwoording van bepaalde prestatieafspraken niet opgenomen in het jaarverslag. De gemeente vraagt de

⁴⁴ Als specifieke verplichting is in de beschikking opgenomen dat de subsidie naar beneden wordt bijgesteld indien er minder dan 99 voorstellingen (90% van 110) wordt aangeboden.

⁴⁵ E-mail met ambtenaar op 22 februari 2017 en 2 juni 2017. De gegevens over het kengetal 'aard en aantal verhuringen' voor 2015 en 2016 heeft de rekenkamer uit de jaarverslagen gehaald.

gegevens van de kengetallen (behalve het kengetal 'aantal expositie') separaat op in januari, omdat het Isala Theater een verbonden partij van de gemeente is. Deze gegevens dienen ook in de gemeentelijke jaarrekening te worden verwerkt. Tabel 4-8 toont een vrij stabiele bezettingsgraad in de afgelopen jaren die echter steeds onder de minimum streefwaarde ligt. Het aantal voorstellingen is, met uitzondering van 2015, gestaag gegroeid en zit boven de minimum streefwaarde. Ook is het aantal bezoekers, met uitzondering van 2015, gestaag gegroeid en ligt rond de minimum streefwaarde. Het wisselt per jaar of de minimum streefwaarde net wel of niet wordt behaald. Met betrekking tot de verhuringen wordt de minimum streefwaarde ruimschoots gehaald.

De gemeente heeft de subsidie 2016 vastgesteld nadat er getoetst is aan de voorwaarden van de ASV en Subsidieregeling Cultuur. Ook is er volgens de gemeente getoetst aan de voorwaarden en prestaties die zijn opgenomen in de subsidiebeschikking.⁴⁶ Het jaarverslag is voorzien van een controleverklaring, opgesteld door een onafhankelijke accountant.⁴⁷ De gesubsidieerde activiteiten zijn uitgevoerd en er is volgens de gemeente voldaan aan de gestelde prestatieafspraken. Op basis van tabel 4-7 constateert de rekenkamer dat zes van de negen prestatieafspraken zijn opgenomen in het jaarverslag. Hiervan zijn er twee prestatieafspraken wel en één deels nagekomen. Van de resterende drie prestatieafspraken is niet te toetsen of ze zijn gerealiseerd omdat ze niet meetbaar zijn opgesteld. Van de drie prestatieafspraken die niet zijn opgenomen in het jaarverslag is er één niet meetbaar opgesteld en daardoor ook niet toetsbaar. Van de overige twee prestatieafspraken constateert de rekenkamer dat prestatieafpraak 7 met betrekking tot de bezettingsgraad niet wordt gehaald.

4-2-4 Stichting Jongerentheater Quint

Bij Quint zijn alle prestatieafspraken opgenomen in het jaarverslag en nagekomen. De toetsing op realisatie is mogelijk doordat alle prestatieafspraken meetbaar zijn opgesteld. Doch dienen de streefwaarden een bepaalde realiteitsgehalte te bevatten. Het is namelijk opvallend dat de gestelde streefwaarden ten opzichte van de realisaties weinig ambitieus lijken te zijn.

In tabel 4-9 is de verantwoording over de prestatieafspraken met Quint weergegeven. Hierbij wordt eerst aangegeven of deze prestatieafspraken meetbaar zijn opgesteld (zoals beschreven in hoofdstuk 3). Daarna wordt aangegeven of over de prestatieafpraak verantwoording wordt afgelegd in het jaarverslag (opgenomen) en of de prestatie is gerealiseerd (nagekomen).

tabel 4-9: verantwoording prestatieafspraken Quint (2016)

	meetbaarheid	opgenomen	nagekomen
1 Het verzorgen van 1 theaterproductie, van ten minste 8 uitvoeringen waarvan 5 in het theater en 3 op scholen.	+	+	+
2 Het verzorgen van 20 repetities en 6 voorstellingen.	+	+	+

+ = voldoet, - = voldoet niet, +/- = voldoet deels, ? = niet af te leiden uit jaarverslag

⁴⁶ Subsidievestigstelling 2016 aan Isala Theater, kenmerk 884078, 29 maart 2017.

⁴⁷ Dit is conform art. 16, lid 2 van de ASV.

In het jaarverslag 2016 geeft Quint financiële en inhoudelijke toelichting over de prestatieafspraken die zijn gemaakt met de gemeente. Beide prestatieafspraken zijn verwerkt in de kengetallen met streefwaarden. Op deze manier kan op een relatief eenduidige wijze bepaald worden in hoeverre de prestatieafspraken zijn nagekomen. (zie tabel 4-10)

tabel 4-10: verantwoording kengetallen Quint

	streefwaarde	2013	2014	2015	2016
aantal leden per 1 januari	niet benoemd	nvt*	nvt	nvt	nvt
aantal leden per 31 dec	niet benoemd	nvt	nvt	nvt	nvt
aantal repetities	20	84 dagdelen**	84 dagdelen	90 dagdelen	80 dagdelen
aantal voorstellingen	6	30	21	24	21
aantal produkties	1	3	2	2	2
aantal uitvoeringen op scholen	3	178 uur (bereik 4.450 leerlingen)	199 uur (bereik 4.975 leerlingen)	132 uur (bereik 3.365 leerlingen)	97 uur (bereik 4.956 leerlingen)
aantal uitvoeringen in het theater	5	30	21	24	21
aantal bezoekers per productie/voorstelling	niet benoemd	179	224	186	202
nvt = niet van toepassing					

* er zijn geen vaste leden

** de gegevens over 2013 heeft de rekenkamer niet aangetroffen in een aparte verantwoording van de kengetallen, maar wel in het jaarverslag 2012-2013

Uit tabel 4-10 blijkt dat er in twee gevallen op een andere wijze wordt verantwoord door Quint dan gevraagd door de gemeente. Zo wordt bij het kengetal 'aantal repetities' de streefwaarde 20 vereist door de gemeente en Quint heeft zich in haar jaarverslag verantwoord in dagdelen. Bij het kengetal 'aantal uitvoeringen op scholen' wordt 3 als streefwaarde genoemd en Quint doet verslag in uren en het bereikte aantal leerlingen. Voor 2016 is het aantal uren ten opzichte 2015 (en ook van de voorgaande jaren) afgenomen terwijl het aantal bereikte leerlingen is toegenomen. Daarnaast is het opvallend dat de gemeente jarenlang het aantal leden in de kengetallenlijst heeft opgenomen, terwijl Quint geen vaste leden kent (zoals zij dit zelf heeft aangegeven in haar jaarverslag). Toch heeft de gemeente dit niet aangepast. Verder is het opvallend dat de streefwaarden ten opzichte van de realisaties weinig ambitieus lijken te zijn. In de meeste gevallen worden de streefwaarden ruimschoots gehaald, wat al jarenlang gebeurt. Dit duidt op een lage realiteitsgehalte van de gestelde streefwaarden.

De gemeente heeft de subsidie 2016 vastgesteld nadat er getoetst is aan de voorwaarden van de ASV en Subsidieregeling Cultuur. Ook is er volgens de gemeente getoetst aan de voorwaarden en prestaties die zijn opgenomen in de subsidiebeschikking.⁴⁸ De gesubsidieerde activiteiten zijn uitgevoerd en er is voldaan aan de gestelde prestatieafspraken. Op basis van tabel 4-9 constateert de rekenkamer dat alle prestatieafspraken met Quint zijn opgenomen in het jaarverslag en zijn

⁴⁸ Subsidievaststelling 2016 aan Quint, kenmerk 874850, 8 maart 2017.

nagekomen. De toetsing op realisatie is mogelijk doordat alle prestatieafspraken meetbaar zijn opgesteld.

4-2-5 Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam

Alle prestatieafspraken bij SKVR zijn opgenomen in de subsidieverantwoording. Hiervan zijn de vier meetbare prestatieafspraken gerealiseerd. De rekenkamer constateert, in tegenstelling tot de gemeente, dat de realisatie van de resterende vier prestatieafspraken niet vast te stellen is omdat ze niet meetbaar zijn opgesteld.

In tabel 4-11 is de verantwoording over de prestatieafspraken met SKVR weergegeven. Hierbij wordt eerst aangegeven of deze prestatieafspraken meetbaar zijn opgesteld (zoals beschreven in hoofdstuk 3). Daarna wordt aangegeven of over de prestatieafpraak verantwoording wordt afgelegd in het jaarverslag (opgenomen) en of de prestatie is gerealiseerd (nagekomen).

tabel 4-11: verantwoording prestatieafspraken SKVR (2016)

	meetbaarheid	opgenomen	nagekomen
1 De SKVR geeft minimaal 350 kinderen en jongeren in de leeftijd van 6 tot en met 18 jaar, wonende in de gemeente Capelle aan den IJssel, methodisch muziekonderwijs; (inclusief facultatieve deelname aan ensembles).	+	+	+
2 Organiseren van workshops en korte cursussen, algemene muzikale vorming, lessen in niet-westerse muziekinstrumenten, niet westerse muziekstijlen/genres en nieuwe media, met als doel het creëren van een vernieuwend aanbod voor nieuwe doelgroepen. Minimaal 400 kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 tot en met 18 jaar, wonende in de gemeente Capelle aan den IJssel, neemt deel aan muzikale activiteiten in de vorm van workshops, korte cursussen of incidentele (wijk)activiteiten.	+	+	+ 49
3 Aanbieden van muzikale kennismakingscursussen voor alle kinderen tot en met 12 jaar.	-	+	?
4 Aanbieden van instrumentale lessen met mogelijkheid tot individuele verdieping op een aantal instrumenten. Deze lessen worden aan groepen en individuen gegeven, afhankelijk van het niveau van de cursist.	-	+	?
5 Begeleiding van ensembles.	-	+	?
6 Ondersteuning en advisering van koren en muziekverenigingen.	-	+	?
7 De SKVR onderneemt minimaal 3 activiteiten om de aantrekkingskracht van de instelling te vergroten en probeert nieuwe doelgroepen te bereiken.	+	+	+
8 De SKVR organiseert twee openbare concerten/presentaties/festivals in 2016 ten behoeve van de Capelse samenleving. Deze activiteit vindt plaats buiten de leslokalen van de muziekschool.	+	+	+

+ = voldoet, - = voldoet niet, +/- = voldoet deels, ? = niet af te leiden uit jaarverslag

In het geval van SKVR wordt een aparte subsidieverantwoording SKVR Muziek Capelle opgesteld die voorzien is van een accountantsverklaring. Opvallend aan deze subsidieverantwoording is dat de inhoudelijke toelichting plaatsvindt aan de hand van het format van de beschikking Muziekeducatie SKVR versie 11 november 2010. Zoals in paragraaf 3-3-6 is opgemerkt, is de lijst met prestatieafspraken in de afgelopen

⁴⁹ Uit het ambtelijk wederhoor met de gemeente blijkt dat het aantal deelnemers aan kennismakingslessen en korte cursussen bij elkaar moeten worden opgeteld. Dan wordt het minimum van 400 ruimschoots gehaald.

jaren licht gewijzigd. Ook het format van de beschikkingen is in de loop der tijd aangepast. Daarom is het opmerkelijk dat de subsidieverantwoording niet is aangepast. Het is wenselijk om de vorm van de verantwoording aan te passen aan de gestelde voorwaarden waaronder de subsidie is verstrekt, al zijn er inhoudelijk weinig wijzigingen.

Tabel 4-12 geeft de verantwoording van de kengetallen weer zoals opgenomen in een bijlage bij de subsidieverantwoording.

tabel 4-12: verantwoording kengetallen SKVR (periode 2013-2016)

	streefwaarde	2013 ⁵⁰	2014	2015	2016
aantal leerlingen:	niet benoemd				
• kennismakingscursussen muziek	niet benoemd	NB	166	228	141
• lessen jeugd t/m 18 jr	350	360	387	395	402
• deelnemers kortlopende cursussen/workshops	400	634	500	400	342
aantal workshops en cursussen	niet benoemd	NB	NB	41	36
aantal openbare optredens	2	30	29	28	24
aantal Docent Contact Uren	niet benoemd	NB	4.644	4.752	4.824 ⁵¹
aantal Cliënt Contact Uren	niet benoemd	NB	13.932	14.256	14.472 ⁵²

Uit tabel 4-12 blijkt dat er voor 2016 wel wordt voldaan aan de minimum streefwaarde met betrekking tot de lessen jeugd t/m 18 jaar, maar dat de kortlopende cursussen/workshops is teruggelopen en daarmee niet voldeed aan de streefwaarde. Het aantal openbare optredens overtreft de minimum streefwaarde ruimschoots. De overige kengetallen kennen geen streefwaarde waardoor het niet vast te stellen is in welke mate er wordt voldaan aan de prestatieafspraken.

De gemeente heeft de subsidie 2016 vastgesteld nadat er getoetst is aan de voorwaarden van de ASV en Subsidieregeling Cultuur. Ook is er volgens de gemeente getoetst aan de voorwaarden en prestaties die zijn opgenomen in de subsidiebeschikking.⁵³ De subsidieverantwoording is voorzien van een controleverklaring, opgesteld door een onafhankelijke accountant.⁵⁴ De gesubsidieerde activiteiten zijn volgens de gemeente uitgevoerd en er is voldaan aan de gestelde prestatieafspraken. Op basis van tabel 4-11 constateert de rekenkamer dat alle prestatieafspraken met SKVR zijn opgenomen in de subsidieverantwoording. Vier van de acht prestatieafspraken zijn niet meetbaar opgesteld en daarom kan de realisatie ervan niet worden vastgesteld.

4-2-6 CAPSLOC

Bij CAPSLOC is de verantwoording van alle prestatieafspraken opgenomen in de verantwoordingsstukken. Hiervan is prestatieafpraak 1 met betrekking tot vrijwilligers deels

⁵⁰ De rekenkamer heeft de gegevens over 2013 niet aangetroffen in een aparte verantwoording van de kengetallen. Voor 2013 is, na ambtelijk wederhoor met de gemeente, gebruik gemaakt van de verantwoording van de halfjaarcijfers.

⁵¹ Berekening volgens SKVR: 402 leerlingen gedeeld door klokuurder 3 = 134. Vervolgens wordt 134 vermenigvuldigd met 36 weken = 4.824.

⁵² Berekening volgens SKVR: aantal Docent Contact Uren vermenigvuldigd met 3 = 14.472 (Er worden gemiddeld door een docent 3 leerlingen per uur les gegeven).

⁵³ Subsidievaststelling 2016 aan SKVR, kenmerk 882634, 3 april 2017.

⁵⁴ Dit is conform art. 16, lid 2 van de ASV.

nagekomen. Het resterende deel van deze afspraak is niet te toetsen omdat dit deel niet meetbaar is opgesteld. Van de overige vier meetbare prestatieafspraken zijn er twee niet gerealiseerd en van twee is het niet aan de hand van de verantwoordingsstukken af te leiden of deze nagekomen zijn.

In tabel 4-13 is de verantwoording over de prestatieafspraken met Buurtkracht over CAPSLOC weergegeven. Hierbij wordt eerst aangegeven of deze prestatieafspraken meetbaar zijn opgesteld (zoals beschreven in hoofdstuk 3). Daarna wordt vervolgens aangegeven of de prestatieafspraken zijn opgenomen in de verantwoordingsstukken en zijn nagekomen.

tabel 4-13: verantwoording prestatieafspraken CAPSLOC (2013-2016)

	meetbaarheid	opgenomen	nagekomen
1 De opdrachtnemer draagt zorg voor een breed samengestelde vrijwilligersgroep van minimaal 25 jongeren. De vrijwilligers worden gestimuleerd en betrokken bij het programmeren, het opzetten en uitvoeren van activiteiten en het verrichten van werkzaamheden in het kader van o.a. licht, geluid, bar, garderobe en het schoonmaken.	+/-	+	+/?
2 De opdrachtnemer draagt zorg voor het in samenspraak en met bijdragen van de vrijwilligers aanbieden van optredens en feesten op het gebied van theater en muziek, minimaal worden maandelijks 2 grotere activiteiten georganiseerd voor meer dan 125 bezoekers.	+	+	-
3 De opdrachtnemer draagt er zorg voor dat minimaal 80% van de jongeren in Capelle bekend zijn met het jongerencentrum.	+	+	-
4 De opdrachtnemer dient ervoor te zorgen dat minimaal 20% van de jongeren in Capelle in de periode 1/1/2013 t/m 31/12/2014 minimaal 2x gebruik heeft gemaakt van het jongerencentrum.	+	+	?
5 De opdrachtnemer dient ervoor te zorgen dat minimaal 20% van de jongeren in Capelle in de periode 1/1/2015 t/m 31/12/2016 minimaal 2x gebruik heeft gemaakt van het jongerencentrum.	+	+	?

+ = voldoet, - = voldoet niet, +/- = voldoet deels, ? = niet af te leiden uit jaarverslag

In de periode 2013-2016 heeft Buurtkracht BV onder meer de activiteiten van CAPSLOC verantwoord in (half)jaarlijkse rapportages⁵⁵ aan de gemeente. Hierin wordt ook de voortgang van de prestatieafspraken toegelicht. Hieronder volgt een toelichting over de ontwikkeling van de prestatieafspraken in de periode 2013-2016 zoals vermeld in de verantwoordingsstukken.

Prestatieafpraak 1:

De groep van vrijwilligers is in de loop van de tijd gestaag gegroeid van 37 in 2013 tot 48 in 2016.⁵⁶ Hiermee is voldaan aan de minimum streefwaarde van 25 vrijwilligers. Voor het tweede deel van de afspraak is niet na te gaan of dit is nagekomen omdat dit deel niet meetbaar is opgesteld.

⁵⁵ De verantwoordingsstukken bestonden uit (half)jaarlijkse bestuursrapportages en managementrapportages Buurtkracht.

⁵⁶ De stand van 48 vrijwilligers is afkomstig van 'Overdrachtsrapportage 2016 Buurtkracht', 29 september 2016. Dit geldt als jaarverslag 2016.

Prestatieafspraken 2:

In de periode 2013-2016 is CAPSLOC er onvoldoende in geslaagd om gemiddeld twee grotere activiteiten voor meer dan 125 bezoekers per maand te organiseren.⁵⁷ Daarom is niet voldaan aan deze prestatieafspraken zoals weergegeven in tabel 4-13.

Prestatieafspraken 3, 4 en 5:

In 2013 is aangegeven dat de bekendheid van CAPSLOC onder jongeren en het gebruik ervan wordt gemeten door de enquête veilig opgroeien. De resultaten van deze enquête zijn in 2015 bekend geworden. Uit metingen bleek dat 35% van de Capelse jongeren CAPSLOC kent en dat 38% van hen wel eens in CAPSLOC is geweest. Hiermee werd (door Buurtkracht BV) geconstateerd dat de minimum streefwaarde van 80% niet werd gehaald. Om de bekendheid van CAPSLOC te vergroten, werd een aantal acties ondernomen gericht op intensivering van de promotie, meer diversiteit in de programmering en aandacht voor de doelgroep.⁵⁸ Met betrekking tot de prestatieafspraken 4 en 5, kan de rekenkamer aan de hand van de verantwoordingsstukken niet bepalen of hieraan werd voldaan. Er werden wel gegevens over het aantal bezoekers opgenomen in de verantwoordingsstukken, maar het is niet af te leiden in hoeverre de jongeren minimaal 2x gebruik heeft gemaakt van CAPSLOC. Ter illustratie zijn de bezoekersaantallen in 2013-2016 (t/m augustus) opgenomen in onderstaand kader.

aantal bezoekers CAPSLOC⁵⁹

2013: totaal 6.242 (waarvan 591 jongeren)

2014: totaal 10.799 (waarvan 50% jongeren)

2015: totaal 11.772 (waarvan 43% jongeren)

2016 (t/m augustus): totaal 6.177 (waarvan 52% jongeren)

gemiddelde bezoekers per week CAPSLOC

2013: 120

2014: 208

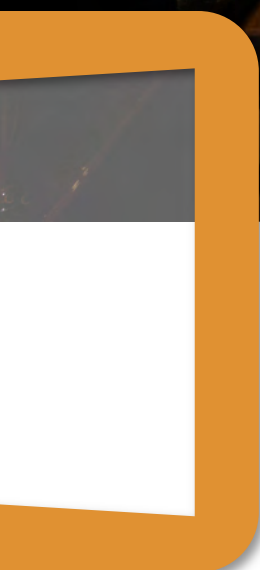
2015: 226

2016: 206

⁵⁷ 'Overdrachtsrapportage 2016 Buurtkracht', 29 september 2016.

⁵⁸ 'Overdrachtsrapportage 2016 Buurtkracht', 29 september 2016.

⁵⁹ Het totaal aantal betreft alle personen (jong en oud) die CAPSLOC hebben bezocht. Jongeren die producties vanuit het Cultuurpodium hebben bezocht zijn niet in dit percentage meegenomen.

5 prestaties cultuurinstellingen

5-1 inleiding

In dit hoofdstuk wordt de volgende onderzoeksvraag behandeld:

In hoeverre komen de prestaties (waaronder het bereik) van de cultuurinstellingen overeen met de gemeentelijke doelstellingen?

Doel van dit hoofdstuk is om te inventariseren in hoeverre de prestaties van de verschillende onderzochte cultuurinstellingen bijdragen aan de cultuurdoelen. Dit hoofdstuk onderscheidt zich van het vorige hoofdstuk doordat in dit hoofdstuk alle activiteiten van de instellingen worden behandeld en niet alleen de afgesproken prestaties. Dit hoofdstuk gaat bovendien in op de aard van de activiteiten en geeft daardoor een beeld van de wijze waarop de instellingen bijdragen aan de doelstellingen van de gemeente. Tot slot heeft de rekenkamer voor dit hoofdstuk aanvullende gegevens van de cultuurinstellingen ontvangen waardoor zij zich op meer stukken baseert dan de officiële verantwoordingsstukken. Daardoor wordt in dit hoofdstuk een completer beeld geschetst.

Zoals in paragraaf 2-4 is behandeld, zijn de doelstellingen in het cultuurbeleid niet specifiek, meetbaar en tijdsgebonden. Dit heeft tot gevolg dat de precieze bijdrage per instelling niet in kaart kan worden gebracht. Bovendien is de rekenkamer bij het in kaart brengen van de prestaties van de cultuurinstellingen afhankelijk van de mate waarin de cultuurinstellingen hun prestaties bijhouden (al dan niet naar aanleiding van afspraken met de gemeente). Dit heeft tot gevolg dat de mate van detail waarin kan worden geduid in hoeverre de prestaties bijdragen aan de cultuurdoelen per cultuurinstelling sterk kan verschillen.

In paragraaf 5-2, 5-3 en 5-4 worden achtereenvolgens de prestaties op het gebied van de pijlers 'kunst ontdekken', 'kunst delen' en 'kunst beleven' en de daaronder hangende speerpunten en doelstellingen behandeld. Hiervoor heeft de rekenkamer geïnventariseerd welke activiteiten door de instellingen zijn uitgevoerd en onder welke pijlers en speerpunten geschaard kunnen worden. In paragraaf 5-5 komt het bereik van de geselecteerde kunstinstellingen aan de orde. Dit hoofdstuk is beschrijvend van aard. Dit betekent dat de rekenkamer in dit hoofdstuk niet aan normen toetst.

5-2 prestaties pijler kunst ontdekken

In het kader van het speerpunt 'kunst- en cultuureducatie' worden er door de culturele instellingen veel educatieve activiteiten ontplooid. Hiermee wordt bijgedragen aan de realisatie van de doelstellingen onder dit speerpunt. Het aanbod is echter voornamelijk op kinderen gericht waardoor niet alle inwoners van Capelle bereikt worden. Er is ook (met uitzondering van de bibliotheek) geen speciale aandacht voor allochtone inwoners en senioren, terwijl dit wel werd beoogd door de gemeente. Meerdere instellingen richten zich op culturele

vervolgactiviteiten waarmee ze bijdragen aan de doelstelling van de gemeente. Door CAPSLOC en Quint worden activiteiten georganiseerd die bijdragen aan het cultuuraanbod voor jongeren. Dit draagt bij aan de doelstelling van de gemeente om het cultuuraanbod van jongeren te vergroten. Deze doelstelling hoort bij het speerpunt 'kunst en cultuur van de jeugd'. Ook het Isala Theater heeft middels haar programmering bijgedragen aan deze doelstelling.

5-2-1 inleiding

Met de kerntaak 'kunst ontdekken' wil de gemeente stimuleren dat de inwoners van Capelle zowel actief als passief bekend kunnen raken met kunst en cultuur in de breedte. Onder deze pijler vallen de speerpunten 'kunst- en cultuureducatie' en 'kunst en cultuur van de jeugd'.⁶⁰ In deze paragraaf wordt per speerpunt geïnventariseerd in hoeverre de geselecteerde cultuurinstellingen bijdragen aan de onder de speerpunten hangende doelstellingen.

5-2-2 speerpunt kunst- en cultuureducatie

Met het speerpunt 'kunst- en cultuureducatie' wil de gemeente de Capelse bevolking de mogelijkheid bieden om zowel passief als actief in aanraking te komen met kunst en cultuur. De gemeente wil voor de gehele Capelse jeugd dezelfde uitgangssituatie creëren voor deelname aan cultuur. Voor allochtone inwoners en senioren wil de gemeente meer aanbod ontwikkelen dan nu (ten tijde van het opstellen van de cultuurnota) het geval is.⁶¹

Tabel 5-1 geeft de verschillende educatieve activiteiten weer die door de geselecteerde instellingen zijn georganiseerd. Daarbij is ook het aantal deelnemers en/of bezoekers weergegeven. Dit aantal geeft een impressie van de omvang van de activiteit.

tabel 5-1: educatieve activiteiten (2016)

educatieve activiteiten van de bibliotheek	omvang activiteit
Samen Online	3 cursussen, 23 cursisten
Taalpunt	73 inschrijvers
taalcafe's (bijeenkomsten om beter Nederlands te leren spreken)	34
Gouden uurtje (een leesbevorderingsproject voor verstandelijk beperkten)	17 x (12 leden)
boek in je rugzak	vijf maal in groep 1,2 van school Octopus
ouderavond voorlezen kinderdagverblijf	14 aanwezigen
voorleescursus	6 bijeenkomsten; 13 ouders
minilessen informatie vaardigheid	2 klassen op dBos scholen
teamtraining het Baken (teamtraining 21 -eeuwse vaardigheden)	op de school het Baken
week van de alfabetisering	75 inzendingen voor de elfjeswedstrijd
Boekenweek (workshop schrijven korte verhalen)	8 deelnemers
samen met de boekenkast (voorleeslunch voor senioren)	niet geregistreerd
schrijversavond Jan Brokken (samenwerking van Cappellenhuis)	53 deelnemers
Kinderboekenweek theater (i.s.m. boekenhandel en het brede schoolnetwerk)	niet geregistreerd
open leeskring	6 bijeenkomsten, 12 deelnemers
boekenstartmiddag (muziek op schoot)	29 peuters
netwerkbijeenkomsten open boek (bijeenkomst leescoördinatoren)	
a leesplezier in de schoolbibliotheek	35 aanwezigen*

⁶⁰ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven', augustus 2009.

⁶¹ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven', augustus 2009.

b maak het de moeilijke lezer makkelijk	14 leerkrachten*
c hoe enthousiasmeer ik mijn team voor leesbevordering	8 leerkrachten*
minilessen leesvaardigheid	95 klassen*
prentenboeken lezen als literatuur	27 klassen
boekpromotie voor leerkrachten (over schoolbibliotheek en mogelijke toepassingen in de klas)	22 teams*
boekpromotie voor ouders (ouders informeren over schoolbibliotheek)	op 17 schoollocaties*
boekenkringen	in 18 klassen*
informatie zoeken en werkstukken	in 5 klassen
workshop creatief schrijven	6 bijeenkomsten 8 deelnemers*

* Bij deze activiteiten is het deelnemersaantal niet gespecificeerd naar Capelle aan de IJssel en Krimpen aan den IJssel

educatieve activiteiten van CAPSLOC	omvang activiteit
inloop Talenthouse met o.a. beat making en studio	1.175
vakantieactiviteiten talenthouse	234
drumlessen (workshop)	1.250
dansles talentenfabriek d1 1 lesuur (workshop dans)	168
sPit out - open mic avond(inloop hip hop)	152
sPin - open dj avond	240
Cultuurschock week	233
maatschappelijke stages Accent	25

educatieve activiteiten van HVC	omvang activiteit
open monumenten klassendag: met de kijkwijzer rondgeleid door de dorpskerk	3 klassen (groep 7 en 8) totaal 75 leerlingen
open monumenten klassendag: dief- en duifhuisje	2 klassen: totaal 48 leerlingen
projecten: droge voeten en hoog water en mijn over opa was een dief	18 klassen: totaal 465 leerlingen
project: de plek van je school	11 workshops voor de brugklassen: totaal 262 leerlingen

educatieve activiteiten van Isala Theater
geen

educatieve activiteiten van Jongerentheater Quint ⁶²	omvang activiteit
80 repetities (in dagdelen)	53 spelers
workshops middelbare school (in combinatie met jongerenvoorstelling)	2.375 leerlingen**
97 workshops basisschoolleerlingen	2.425 leerlingen

** van dit aantal leerlingen hebben 1.595 de voorstelling gezien

educatieve activiteiten van SKVR	omvang activiteit
muziek educatie:	totaal 886 leerlingen
kennismakingscursussen muziek	141 leerlingen
instrumentaal/vocale lessen jeugd t/m 18 jaar	402 leerlingen
deelnemers kortlopende cursussen, workshops	342 deelnemers

⁶² Jongerentheater Quint werkt met schooljaren, derhalve zijn hier de gegevens van het schooljaar 2015-2016 weergegeven.

De gemeente heeft de doelstelling om de gehele Capelse bevolking de mogelijkheid te bieden om zowel passief als actief in aanraking te laten komen met kunst en cultuur.⁶³ Veel van de activiteiten uit tabel 5-1 zijn gericht op kinderen en/of jongeren. Veel educatieve activiteiten worden namelijk in samenwerking met basisscholen en/of middelbare scholen georganiseerd. Daarnaast richt ook CAPSLOC zich op jongeren. Naar schatting bestaat ongeveer 80% van hun publiek uit jongeren.⁶⁴ Ook de subsidie van SKVR dient geheel aan kinderen te worden besteed.⁶⁵ Bij elkaar heeft dit tot gevolg dat vooral kinderen in aanmerking komen voor de culturele activiteiten en deze derhalve niet voor de gehele Capelse bevolking beschikbaar zijn. Of de gemeente hiermee ook conform haar doelstelling voor de gehele Capelse jeugd dezelfde uitgangssituatie creëert voor deelname aan cultuur, ligt aan de definitie van uitgangssituatie. Uit de interviews met cultuurinstellingen is gebleken dat bij samenwerking met scholen de activiteiten aan alle scholen worden aangeboden. Niet alle scholen kiezen er echter voor om te participeren.

De gemeente heeft ook als doel om voor allochtone inwoners en senioren meer cultureel educatieaanbod te ontwikkelen dan er was ten tijde van het ontwikkelen van de cultuurnota.⁶⁶ De rekenkamer ziet dit echter niet terug in het educatieaanbod. Het uitblijven van aandacht voor deze doelgroepen kan verklaard worden door het ontbreken van prestatieafspraken die hierop aansturen (zie paragraaf 3-3).

De enige uitzondering waarbij wel extra aandacht uitgaat naar senioren en allochtonen is de bibliotheek. De bibliotheek werkt namelijk samen met een ouderentehuis, te weten de Vijverhof. Hier is een uitleenpunt gerealiseerd.⁶⁷ Ook zijn er activiteiten om de Nederlandse taal beter te leren. Deze activiteiten zijn gericht op inwoners met een migratieachtergrond.⁶⁸

Doelstelling van het speerpunt 'kunst- en cultuureducatie' is ook dat er aandacht wordt besteed aan vervolgactiviteiten zodat mensen de kennismaking voorbij komen en zich daadwerkelijk cultureel kunnen gaan ontwikkelen in Capelle.⁶⁹ De rekenkamer heeft in interviews geconstateerd dat veel instellingen zich er bewust van zijn dat culturele ontwikkeling bij mensen een kwalitatief goed cultuuraanbod vereist. Zoals SKVR aangeeft, het is 'mogelijk om een grote gymzaal te huren en daar in één dag heel veel jongeren een workshop te geven'. Op dat moment is het bereik heel groot. Het is echter de vraag wat het effect is van éénmaal een massale workshop.⁷⁰ De SKVR geeft aan dat zij kiest voor een kwalitatiever aanbod. Door Quint wordt benadrukt dat het gaat om de totaalervaring van de productie, de verantwoordelijkheden en taken die jongeren daarbij krijgen en het opvoeren van de

⁶³ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven', augustus 2009.

⁶⁴ Interview CAPSLOC, 13 maart 2017.

⁶⁵ Interview SKVR, 7 maart 2017.

⁶⁶ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven', augustus 2009.

⁶⁷ Interview Bibliotheek aan den IJssel, 11 april 2017.

⁶⁸ Bibliotheek aan den IJssel, 'Jaarverslag 2016', april 2017.

⁶⁹ In de cultuurnota zijn nog meer lacunes genoemd zoals 'goede communicatie over het culturele aanbod' en 'een goed over de wijken verspreid aanbod'. In hoofdstuk 2 is geconcludeerd dat deze lacunes zich op andere aspecten richten dan het onderwerp van het speerpunt. Daardoor zijn deze lacunes niet meegenomen in dit hoofdstuk. De verspreiding van de activiteiten over de wijken wordt wel in paragraaf 5-5 in kaart gebracht.

⁷⁰ Interview SKVR, 7 maart 2017.

verschillende voorstellingen. Al deze elementen zorgen ervoor dat de betrokken jongeren/spelers een grote ontwikkeling doormaken.⁷¹

5-2-3 speerpunt kunst en cultuur van de jeugd

De gemeente wil prioriteit geven aan de doelgroep jongeren 12 tot 18 jaar. Bij het opstellen van de cultuurnota is geconstateerd dat het aanbod voor de jongeren onvoldoende is. Tevens ontbreekt het Capelle aan den IJssel aan 'urban' programmering en voldoende jeugd- en jongerentheater programmering. Ook ontbreekt er een plek voor nieuwe media en literatuur.⁷²

De rekenkamer constateert dat het cultuurpodium CAPSLOC (onder andere) een urbanprogrammering heeft. Van het totaal aantal bezoekers van de live programmering van CAPSLOC kwam er in 2015 15% voor hiphopvoorstellingen. Ook heeft CAPSLOC een deel van de live programmering speciaal ingericht voor jongeren van 14 t/m 18 jaar. In 2016 zijn er 102 jongeren naar TEENVIBES geweest. Dit is een dansavond voor 13 tot 18 jarigen. CAPSLOC richt zich ook op literatuur en organiseert in dit kader bijvoorbeeld een Eat & Read. In 2016 heeft deze activiteit 33 bezoekers getrokken. Tevens wordt er maandelijks een schrijverscafé gehouden. In dit schrijverscafé is er een openpodium voor schrijvers, dichters, songwriters en 'spoken word' artiesten. In 2016 kwamen hier 180 bezoekers/deelnemers op af.⁷³

Quint maakt jaarlijks een theatervoorstelling voor jongeren en draagt hiermee bij aan de jeugd- en jongerentheaterprogrammering in Capelle aan den IJssel. Deze voorstelling wordt aan alle scholen in Capelle aan den IJssel en ook op een openbaar podium aangeboden. In 2016 is bijvoorbeeld de jongerenvoorstelling 'Pinokkio & Co' vijf keer opgevoerd in het Isala Theater.⁷⁴

In het theaterseizoen 2015-2016 waren er in het Isala Theater zestien verschillende voorstellingen die speciaal gericht waren op kinderen. In totaal waren er 22 uitvoeringen hiervan.⁷⁵ Hieronder waren drie uitvoeringen van een productie van Quint. Het Isala Theater heeft geen specifieke jongerenprogrammering (gericht op 12 tot 18 jarigen). Dit sluit niet uit dat in het overige aanbod aan dans, musicals, literair en muziek en toneel ook voorstellingen zijn opgenomen die aansluiten op de interesses van 12- tot 18-jarigen. Bovendien heeft het theater op vrijdag een zogenaamde 'Isala Friday', waarbij het weekend wordt ingeluid met anders-dan-anders evenementen. Onder de 'Friday-activiteiten' vallen ook pubquizes, jazzavonden, filmvertoningen en disco dansavonden. Mogelijk sluit het theater met deze programmering ook meer aan op de behoeften van 12 tot 18 jarigen.⁷⁶ Er zijn geen gegevens over de leeftijden van de bezoekers van het Isala Theater. De rekenkamer kan derhalve niet vaststellen hoeveel procent van de bezoekers 12 tot 18 jarigen zijn.

⁷¹ Interview Jongerentheater Quint, 22 maart 2017.

⁷² Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven', augustus 2009.

⁷³ Cultuurpodium CAPSLOC, 'Jaarverslag 2015', datum onbekend en overzicht CAPSLOC 2016.

⁷⁴ Interview Jongerentheater Quint, 22 maart 2017 en Jongerentheater Quint, 'Jaarverslag 2015-2016', maart 2017.

⁷⁵ Isala theater, programmaboekje 2015/2016, geen datum.

⁷⁶ Isala theater, programmaboekje 2015/2016, geen datum.

5-3 prestaties pijler kunst delen

De gemeente faciliteert HVC door het beschikbaar stellen van een pand en een vrijwilligersvergoeding. Hiermee draagt zij bij aan de doelstelling om culturele verenigingen te faciliteren om zo de druk op vrijwilligers te verminderen. Dit is onderdeel van het speerpunt 'kunst en cultuur als sociale activiteit'. De gemeente heeft zich als uitwerking van het speerpunt 'kunst en cultuur toegankelijk' onder andere ten doel gesteld financiële drempels voor deelname tot cultuur zo veel mogelijk weg te nemen. De rekenkamer stelt vast dat door alle culturele instellingen wordt gepoogd de financiële drempels tot deelname zo veel mogelijk weg te nemen. Hierdoor wordt de uitsluiting van bepaalde groepen inwoners beperkt. Ook wil de gemeente dat het cultuuraanbod het hele spectrum aan kunsten bestrijkt. De rekenkamer constateert dat de geselecteerde instellingen zich op verschillende type kunsten richten. Doordat de gemeente niet heeft gespecificeerd wat 'het hele spectrum aan kunsten is' kan de rekenkamer niet vaststellen in hoeverre de geselecteerde instellingen daaraan bijdragen.

5-3-1 inleiding

"Bij 'kunst delen' gaat het om de verbindende functie van kunst, om het samen delen van actieve culturele ervaringen, in verenigingsverband of in losse projecten."⁷⁷ Om dit mogelijk te maken heeft de gemeente twee speerpunten opgesteld, 'kunst en cultuur als sociale activiteit' en 'kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar'. In deze paragraaf wordt per speerpunt geïnventariseerd in hoeverre de geselecteerde cultuurinstellingen bijdragen aan de onder de speerpunten hangende doelstellingen.

5-3-2 speerpunt kunst en cultuur als sociale activiteit

De gemeente wil een faciliterende rol vervullen voor de verenigingen die afhankelijk zijn van vrijwilligers. Hiermee wil zij de druk op de vrijwilligers verminderen.⁷⁸ De rekenkamer constateert dat Quint, HVC en CAPSLOC werken met vrijwilligers. Bij CAPSLOC is dit onderdeel van de beoogde werkwijze. CAPSLOC ziet de vrijwilligers als hun tweede doelgroep. Daarnaast beschikt CAPSLOC over betaalde medewerkers waardoor zij niet geheel op de vrijwilligers steunt.⁷⁹ Door de HVC en door Quint wordt wel geheel gesteund op vrijwilligers.⁸⁰

De HVC wordt door de gemeente gefaciliteerd doordat zij om niet gebruik mag maken van het dief- en duifhuisje van de gemeente.⁸¹ Tevens wordt er naast de cultuursubsidie een vrijwilligersvergoeding verstrekt. Door middel van deze vergoeding en het beschikbaar stellen van het dief- en duifhuisje wordt deze vereniging, conform de cultuurdoelstelling van de gemeente, gefaciliteerd. De rekenkamer constateert dat Quint op geen andere wijze wordt gefaciliteerd dan de cultuursubsidie die door de gemeente wordt verstrekt.⁸²

5-3-3 speerpunt kunst en cultuur toegankelijk en bereikbaar

De gemeente wil een cultuuraanbod dat het hele spectrum aan kunsten bestrijkt en verspreid is over alle wijken van de gemeente. Zij wil tevens dat het kunst- en cultuuraanbod representatief is voor de inwoners van Capelle aan den IJssel. Er moet

⁷⁷ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven', augustus 2009.

⁷⁸ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven', augustus 2009.

⁷⁹ Interview CAPSLOC, 13 maart 2017.

⁸⁰ Interview HVC, 14 maart 2017 en interview Jongerentheater Quint, 22 maart 2017.

⁸¹ Interview HVC, 14 maart 2017.

⁸² Interview Jongerentheater Quint, 22 maart 2017.

aandacht zijn en blijven voor de groeiende groep senioren en er moet meer ruimte worden geboden aan de grote groep allochtone inwoners om zich cultureel te kunnen uiten en ontwikkelen. Ook financiële drempels moeten zo veel mogelijk worden weggenomen.⁸³

spectrum aan kunsten

In tabel 5-2 is per geselecteerde instelling opgenomen op welke type kunsten zij zich richt.

tabel 5-2: bestrijking van het spectrum aan kunsten door de geselecteerde instellingen

instelling	type kunsten
Bibliotheek aan den IJssel	De bibliotheek richt zich op de literaire kunst . Naast het uitlenen van boeken zijn er ook verschillende activiteiten zoals literaire avonden, concertlezingen en 'biblioscoop' avonden.
CAPSLOC	Onder de noemers ' cultuurpodium ' en ' talenthouse ' biedt CAPSLOC een plek waar een jongere uitgedaagd wordt om zijn/haar eigen talenten te ontdekken en kan genieten van de talenten van anderen. CAPSLOC biedt haar bezoekers workshops, masterclasses, vakantieprogramma en (live) programmering.
HVC	HVC richt zich op het organiseren en stimuleren van activiteiten die de geschiedenis en cultuur van Capelle aan den IJssel levend houden en de kennis hiervan bevorderen. Belangrijke activiteiten zijn de tentoonstellingen in het Dief- en Duifhuisje, exposities in het Historisch Museum, de Museumdag en Open Monumentendag en het expositiehoekje in de bibliotheek. Ook ontwikkelt de vereniging een beeldbank.
Isala Theater	Het theater richt zich op de podiumkunsten . In de programmering zijn de volgende categorieën opgenomen: Cabaret & Kleinkunst, Familie, Dans, Musical/show/Variété, Literair, Muziek, Muziektheater en Toneel. Ook wordt er in het theater een pubquiz georganiseerd. Er zijn filmvertoningen en er worden discodansavonden onder begeleiding van dj's georganiseerd.
Jongeren theater Quint	Quint richt zich op de productie van toneelvoorstellingen en op toneelkunsten . In het schooljaar 2015-2016 heeft Quint de familievoorstelling Kinderen van Moeder Aarde opgevoerd en de jongeren voorstelling Pinokkio & co.
SKVR	SKVR richt zich op het aanbieden van muziekeducatie . Op beperkte schaal zijn hiervan ook voorstellingen. Dit betreffen bijvoorbeeld voorspeelavonden voor de ouders en muzikale begeleiding bij gedichten in de bibliotheek. SKVR organiseert tevens het midzomerfestival waarbij verschillende soorten muziek ten gehore worden gebracht.

Doordat de gemeente niet specifiek heeft geformuleerd wat het hele spectrum aan kunsten is, kan niet geïnventariseerd worden in hoeverre de geselecteerde kunstinstellingen dit spectrum afdekken. Tabel 5-2 geeft derhalve slechts een beeld

⁸³ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven', augustus 2009.

van de diversiteit van het spectrum aan kunsten dat door de geselecteerde cultuurinstellingen wordt aangeboden.

financiële drempels

De instellingen nemen op verschillende wijzen de financiële drempels tot de toegang tot kunst- en cultuur(educatie) weg. Allereerst wordt gepoogd om de toegangsprijs zo laag mogelijk te houden. HVC vraagt bijvoorbeeld geen toegangsprijzen voor het bezoeken van de tentoonstellingen.⁸⁴ CAPSLOC is zich ervan bewust dat de bezoekers van dit cultuurpodium niet allemaal financieel vermogend zijn. Derhalve zijn de activiteiten en optredens gratis of scherp geprijsd (tussen € 4 en € 6).⁸⁵ Jongerentheater Quint probeert de toegangsprijzen ook zo laag mogelijk te houden. Hierbij wordt ook rekening gehouden met het feit dat scholen niet veel budget te besteden hebben aan cultuur. Aan de scholen wordt een bijdrage van € 4 per leerling gevraagd. Hiervoor krijgen ze naast de voorstelling ook nog een workshop met lespakket rondom het thema van de les aangeboden. Voor de openbare voorstelling wordt een hogere bijdrage gevraagd, namelijk van € 11. Quint weet de prijzen laag te houden doordat de organisatie geheel op vrijwilligers draait. Ook houdt Quint de productiekosten van de voorstellingen zo laag mogelijk. Dit lukt doordat zij met het Hofpleintheater heeft afgesproken dat dit theater de kostuums en het decor tegen een vrijwilligersvergoeding voor Quint maakt. Ook hanteert Quint het beleid dat foto's, flyers en dergelijke tegen een kleine vergoeding gemaakt worden.⁸⁶ Het Isala Theater probeert de financiële drempel tot haar voorstellingen weg te nemen door goedkope voorstellingen aan te bieden. Daarnaast worden de filmvertoningen voor een scherpe prijs (namelijk € 6) aangeboden. Met deze prijs zit het theater onder de prijs van andere bioscopen. Ook worden er acties door het theater georganiseerd zoals de 'schijf van vijf', waarbij bezoekers voor € 50 naar vijf cabaretvoorstellingen kunnen.⁸⁷

Naast het laag houden van prijzen bieden instellingen ook mogelijkheden tot korting voor bezoekers en/of deelnemers die de cursussen/toegangsprijzen (waarschijnlijk) niet kunnen betalen. Bij bijvoorbeeld Quint kunnen deelnemers voor wie de spelersbijdrage te hoog is, financieel worden ondersteund door landelijke fondsen zoals het Jeugdcultuurfonds.⁸⁸ Dit fonds stelt per kind maximaal € 450 per jaar beschikbaar voor kunst- en cultuureducatie.⁸⁹ Uit het ambtelijk wederhoor blijkt dat er in dit kader in Capelle aan den IJssel 137 aanvragen in 2016 zijn geweest. Ook de ouders van SKVR leerlingen kunnen aanspraak maken op dit fonds. Daarnaast is de gemeentelijke subsidie aan SKVR een directe bijdrage om de lessen goedkoper en daarmee toegankelijker te maken voor kinderen.⁹⁰ Tot slot geeft het Isala Theater korting aan kinderen en ouderen > 65 jaar en geldt er CJP-korting.⁹¹

⁸⁴ Interview HVC, 14 maart 2017.

⁸⁵ Interview CAPSLOC, 13 maart 2017.

⁸⁶ Interview Jongerentheater Quint, 22 maart 2017.

⁸⁷ Interview Isala Theater, 14 februari 2017.

⁸⁸ Interview Jongerentheater Quint, 22 maart 2017.

⁸⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kunst-en-cultuur/inhoud/kunst-en-cultuur-voor-iedereen>

⁹⁰ Interview SKVR, 7 maart 2017.

⁹¹ Interview Isala Theater, 14 februari 2017.

overige doelstellingen

De gemeente stelt zich ook ten doel een cultuur aanbod te hebben dat verspreid is over alle wijken van de gemeente en dat representatief is voor de Capelse bevolking. Ook wil zij aandacht besteden aan de groeiende groep senioren en ruimte bieden aan de grote groep allochtone inwoners om zich cultureel te kunnen uiten. In paragraaf 5-5 wordt nader op de bijdrage van de cultuurinstellingen aan deze doelstellingen ingegaan.

5-4 prestaties pijler kunst beleven

In het kader van het speerpunt 'culturele infrastructuur' hebben de instellingen die over een pand beschikken hun panden (al dan niet tegen een commercieel tarief) verhuurd of beschikbaar gesteld voor andere culturele instellingen voor bijvoorbeeld optredens of lessen. Hiermee wordt bijgedragen aan de doelstelling om culturele panden beter te benutten. Ten aanzien van het speerpunt 'kunst en cultuur in samenhang met de regio' zijn allerlei samenwerkingsvormen opgezet door de instellingen. Of deze samenwerkingen leiden tot de door de gemeente beoogde 'kwalitatief betere, toegankelijker en bredere infrastructuur' is niet te beoordelen, omdat de gemeente deze begrippen niet heeft gespecificeerd.

5-4-1 inleiding

De pijler 'kunst beleven' richt zich op de culturele infrastructuur van Capelle. De gemeente wil graag een goed geoutilleerde en laagdrempelige infrastructuur van culturele voorzieningen op stads- en wijkniveau. Onder deze pijler zijn de speerpunten 'culturele infrastructuur' en 'kunst en cultuur in samenhang met de regio' opgenomen.⁹² In deze paragraaf wordt per speerpunt geïnventariseerd in hoeverre de geselecteerde cultuurinstellingen bijdragen aan de onder de speerpunten hangende doelstellingen.

5-4-2 speerpunt culturele infrastructuur

De gemeente streeft met het speerpunt 'culturele infrastructuur' een betere benutting van de culturele panden na. Op deze wijze verwacht zij een efficiencywinst te behalen.⁹³

Van de onderzochte instellingen hebben de bibliotheek, CAPSLOC, HVC en Isala Theater een pand tot hun beschikking. Al deze instellingen verhuren hun panden, of stellen deze beschikbaar aan andere culturele instellingen. De bibliotheek heeft in haar pand een hoek laten inrichten door HVC. Hier is een portrettenreeks opgehangen van Capellenaren die in hun leven iets bijzonders hebben gedaan. De bibliotheek stelt haar pand ook beschikbaar voor de openbare muzieklessen van SKVR.⁹⁴ Het Isala Theater verhuurt vaak ruimtes in het theater. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen commercieel en maatschappelijk verhuur. Op maatschappelijk verhuur verdient het theater in principe niet, wel faciliteert zij op deze wijze andere instellingen en/of verenigingen.⁹⁵ Zo geeft Quint vaak voorstellingen in het Isala

⁹² Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven', augustus 2009.

⁹³ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven', augustus 2009.

⁹⁴ Interview bibliotheek, 11 april 2017.

⁹⁵ Interview Isala Theater, 14 februari 2017. Hiermee worden volgens het Isala Theater veel allochtone inwoners zoals specifiek vermeld in het directieverslag bereikt.

Theater⁹⁶ en ook het Jeugdtheaterhuis Zuid Holland geeft jaarlijks uitvoeringen in het Isala Theater.⁹⁷ CAPSLOC verhuurt haar pand ook aan verschillende instellingen. Dit betreft bijvoorbeeld SKVR. De bandcoaching van SKVR (specifiek onderdeel van de muzikeducatie) vindt plaats in het pand van CAPSLOC. Het Jeugdtheaterhuis Zuid Holland en Jongerentheater Quint geven wel eens voorstellingen in het cultuurpodium.⁹⁸ HVC honoreert aanvragen voor het gebruik van hun locaties alleen als de aanleiding van het gebruik van cultuur historische aard is. Zo wordt aan bijvoorbeeld de Historische Vereniging Prins Alexander het Historische Museum om niet toegankelijk gesteld.⁹⁹ Doordat HVC haar pand alleen beschikbaar stelt wanneer de aanleiding van het gebruik cultuurhistorisch is, wijkt zij af van de doelstelling van de gemeente. De gemeente wil namelijk bestaande panden beter benutten en deze benutting niet beperken tot activiteiten die van cultuur historische aard zijn.

De rekenkamer stelt vast dat de gemeente ook gebruik maakt van de (niet fysieke) culturele infrastructuur. HVC is bijvoorbeeld gevraagd om de Openbare Monumentendag te coördineren voor Capelle aan den IJssel.¹⁰⁰ Ook heeft de gemeente aan SKVR gevraagd om de organisatie van het midzomerfestival over te nemen toen de vorige organisatoren hiermee stopten. Daarnaast is SKVR gevraagd om mee te denken over de visie op muziekonderwijs en muziekcultuur.¹⁰¹

5-4-3 speerpunt kunst en cultuur in samenhang met de regio

De gemeente wil meer samenwerking met instellingen van omliggende gemeenten, met de stadregio Rotterdam en met de provincie Zuid-Holland om een kwalitatief betere, toegankelijker en bredere culturele infrastructuur te realiseren.¹⁰²

Samenwerken is voor veel van de onderzochte instellingen noodzakelijk om hun activiteiten te kunnen (blijven) ontplooiën. Bij bijvoorbeeld CAPSLOC wordt veel samengewerkt met verschillende Rotterdamse labels en platformen in de muzikindustrie. Door samenwerking met deze contacten worden verschillende activiteiten bij CAPSLOC georganiseerd.¹⁰³ Ook bij Quint is het samenwerken met andere instanties noodzakelijk om toneelproducties tot stand te kunnen brengen. Zo verzorgt het Hofpleintheater Rotterdam zoals eerder vermeld de decors en kostuums tegen een vrijwilligersvergoeding.¹⁰⁴ Bij andere instellingen levert de samenwerking een verbreding van het aanbod op of een verbetering van de kwaliteit van het aanbod. De bibliotheek heeft toegang tot de collectie van andere bibliotheken en kan daar boeken lenen voor haar leden.¹⁰⁵ Het Isala Theater werkt samen met theaters in de regio om de programma's beter op elkaar af te stemmen. Door deze samenwerking

⁹⁶ Interview Jongerentheater Quint, 22 maart 2017.

⁹⁷ Uit wederhoor met Isala Theater.

⁹⁸ Interview CAPSLOC, 13 maart 2017.

⁹⁹ HVC, 'beleids- en werplan publiekactiviteiten 2013-2017', geen datum.

¹⁰⁰ Interview HVC, 14 maart 2017.

¹⁰¹ Interview SKVR, 7 maart 2017.

¹⁰² Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven', augustus 2009.

¹⁰³ Interview CAPSLOC, 13 maart 2017.

¹⁰⁴ Interview Jongerentheater Quint, 22 maart 2017.

¹⁰⁵ Interview bibliotheek, 11 april 2017.

wordt bijvoorbeeld voorkomen dat hetzelfde type toneelvoorstellingen tegelijkertijd in dezelfde week in de regio worden getoond.¹⁰⁶

Of de genoemde samenwerkingen leiden tot het door de gemeente beoogde 'kwalitatief betere, toegankelijker en bredere infrastructuur' kan de rekenkamer niet beoordelen omdat deze begrippen niet specifiek omschreven zijn (zie paragraaf 2-4).

5-5 bereik kunst- en cultuurinstellingen

5-5-1 inleiding

De gemeente wil dat iedere inwoner de mogelijkheid heeft om in de gemeente te kunnen genieten van kunst en cultuur in alle disciplines. Deze ambitie heeft zij geformuleerd onder de pijler 'kunst beleven'. Drie bijbehorende doelstellingen zijn:

- dat het culturele aanbod van Capelle verspreid moet zijn over alle wijken van de gemeente;
- dat het culturele aanbod representatief moet zijn voor de Capelse bevolking;
- en dat er aandacht moet zijn en blijven voor de groeiende groep senioren en er moet meer ruimte worden geboden aan de grote groep allochtone inwoners om zich cultureel te uiten.¹⁰⁷

De gemeente heeft niet specifiek omschreven wat zij verstaat onder een cultureel aanbod dat representatief is voor de Capelse bevolking en wat er verstaan wordt onder 'er moet aandacht zijn en blijven' en 'er moet meer ruimte worden geboden aan'. Derhalve kan de rekenkamer op deze aspecten niet toetsen. Wel kan de rekenkamer het bereik van de culturele instellingen in kaart brengen en indien mogelijk aangeven wie gebruik maakt van de culturele instellingen. Ook kan de rekenkamer verifiëren of het aanbod verspreid is over alle wijken van de gemeente. Al deze aspecten komen in deze paragraaf aan de orde. Bij het in kaart brengen van het bereik van de cultuurinstellingen is de rekenkamer sterk afhankelijk van de mate waarin de gemeente en de geselecteerde instellingen bijhouden wie gebruik maken van het cultuuraanbod. De gemeente houdt dit niet bij, de mate van detail waarin de cultuurinstellingen hun bereik bijhouden verschilt onderling sterk. Het bereik, in hoeverre bekend wordt in de volgende subparagrafen per onderzochte cultuurinstelling weergegeven.

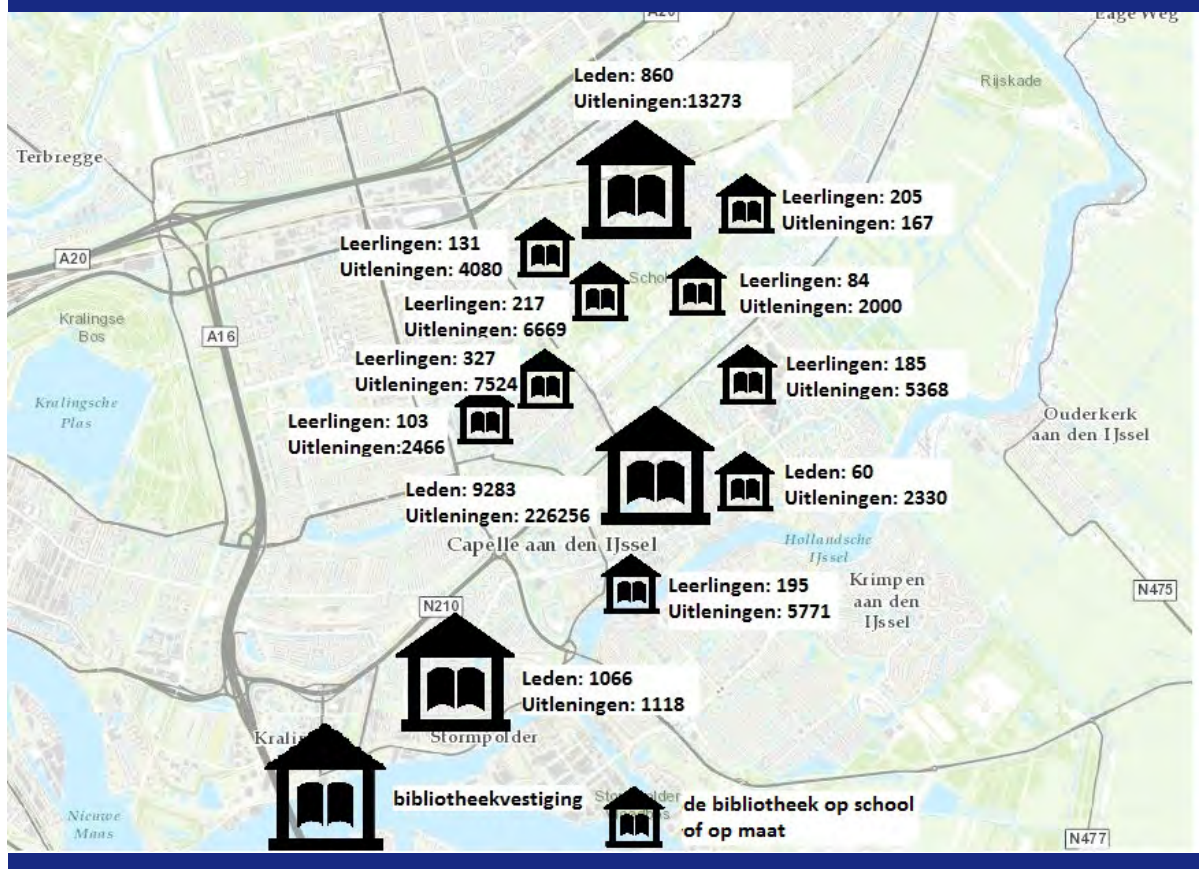
5-5-2 Bibliotheek aan den IJssel

De bibliotheek heeft in 2015 12.716 leden (19% van de inwoners van Capelle aan den IJssel). Het aantal Bibliotheken op Scholen neemt toe. De dekking op basisscholen is hierdoor in 2017 54%. Het bibliotheekaanbod voor kinderen is verspreid over alle wijken van de stad. Naast het aantal uitleningen (277.022) worden inwoners ook bereikt door educatieve activiteiten. De rekenkamer heeft geen gegevens over wie de bibliotheek gebruikt. Daardoor kan niet vastgesteld worden of het gebruik zich beperkt tot bepaalde bevolkingsgroepen.

¹⁰⁶ Interview Isala theater, 14 februari 2017.

¹⁰⁷ Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven', augustus 2009.

figuur 5-1: bereik Bibliotheek aan den IJssel (2015)

Figuur 5-1 geeft de verschillende vestigingen van de bibliotheek in Capelle aan den IJssel weer. Per vestiging zijn het aantal leden en het aantal uitleningen in 2015 opgenomen. Wanneer het een bibliotheek op school betreft, is het aantal leerlingen van de school opgenomen.¹⁰⁸

In totaal zijn er in 2015 12.716 leden van de bibliotheek. Dit is 19% van de totale bevolking.¹⁰⁹ Er hebben in 2015 277.022 uitleningen plaatsgevonden (inclusief uitleningen via het web). Het aantal bibliotheken op school neemt toe. Eind 2016 zijn er door directies van maar liefst veertien (locaties van) basisscholen overeenkomsten voor Bibliotheken Op School getekend.¹¹⁰ In totaal zijn er 26 basisscholen in Capelle aan den IJssel.¹¹¹ De dekking op basisscholen is daarmee 54%. Naast uitleningen bereikt de bibliotheek ook nog inwoners door educatieve activiteiten. Deze activiteiten en de omvang daarvan zijn in tabel 5-2 opgenomen.

Het ontbreekt de rekenkamer aan gegevens over persoonskenmerken van de leden van de bibliotheek. Derhalve kan niet geverifieerd worden of het gebruik van de bibliotheek zich beperkt tot bepaalde subgroepen. De spreiding van de vestigingen over de gemeente is weergegeven in figuur 5-1. Aan de hand van dit figuur stelt de

108 De rekenkamer heeft deze gegevens gebaseerd op een uitdraai uit 'probiblio'. Het aantal leerlingen per school is verkregen via www.scholnopdekaart.nl. Hierbij zijn ook de leerlingen aantallen voor 2015 opgenomen.

109 Gebaseerd op een inwonersaantal van 66.657.

110 Bibliotheek aan den IJssel, 'Jaarverslag 2016', geen datum.

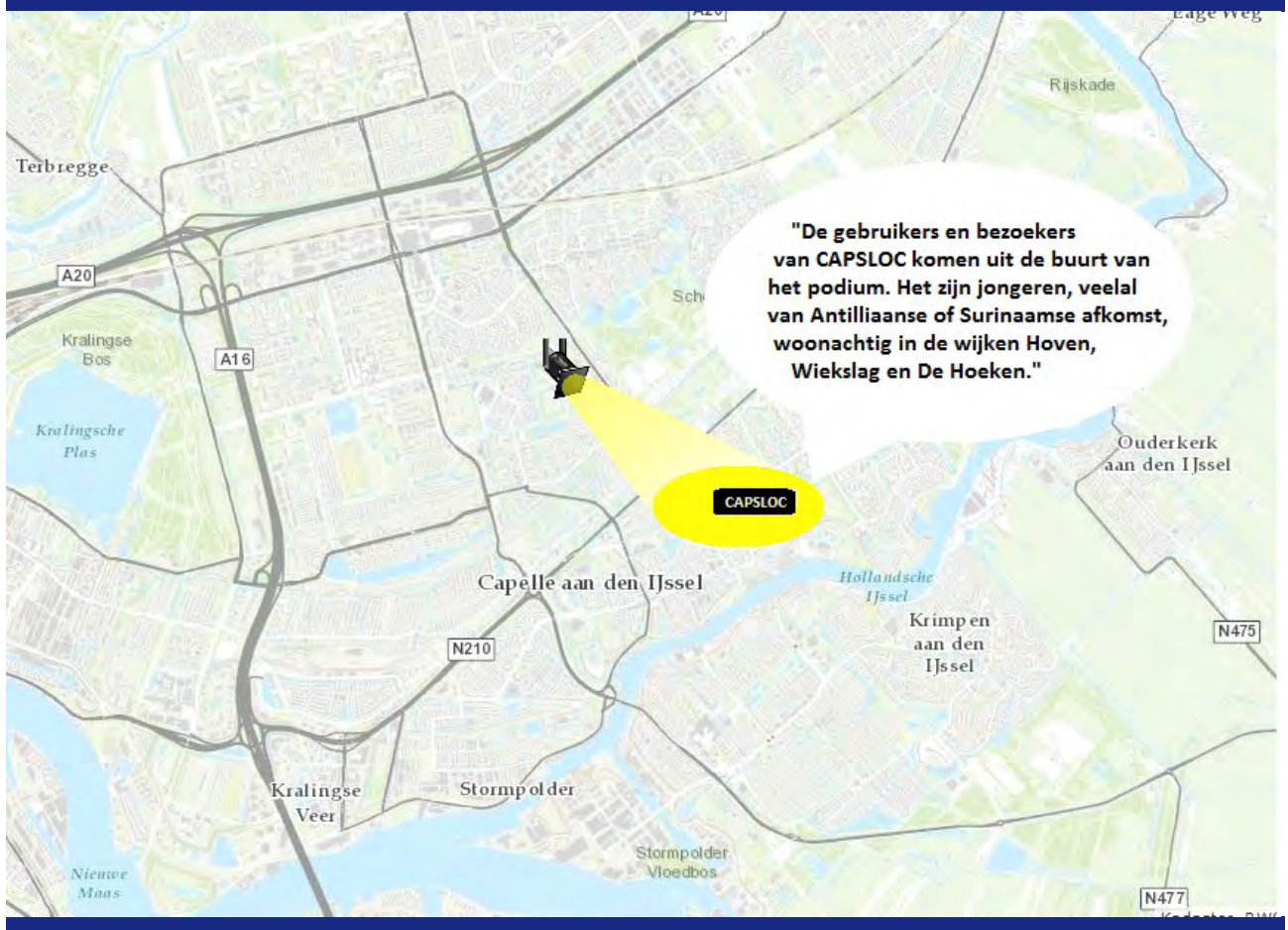
111 https://www.capelleaandenijssel.nl/e-loket/producten-en-diensten-abc_3733/product/basis-en-voortgezet-onderwijs_1640.html

rekenkamer vast dat het aanbod voor kinderen verspreid is over de wijken van Capelle aan den IJssel.

5-5-3 CAPSLOC

CAPSLOC houdt geen gegevens bij over hun bezoekers. Zij geeft zelf aan dat haar bezoekers veelal van Surinaamse en Antilliaanse afkomst zijn en in de buurt van het podium wonen. In 2016 waren er 4.398 deelnemers aan workshops in CAPSLOC en daarnaast waren er 2.187 bezoekers.

figuur 5-2: bereik CAPSLOC

In figuur 5-2 is een quote uit het interview met CAPSLOC opgenomen over hun bezoekers.¹¹² CAPSLOC houdt geen gegevens bij over hun bezoekers. Hierdoor is het niet mogelijk om met zekerheid vast te stellen waar zij vandaan komen. Op basis van de informatie vanuit het interview kan gesteld worden dat het cultuuraanbod aansluit bij de wensen van (een deel van de) inwoners van Capelle met een Surinaamse of Antilliaanse afkomst. Het cultuuraanbod concentreert zich op de locatie waar het cultuurpodium gevestigd is (zie figuur 5-2). Volgens de geïnterviewde medewerkers van CAPSLOC wonen de bezoekers in de buurt van dit podium (daar bevinden zich de genoemde wijken).

¹¹² Interview CAPSLOC, 13 maart 2017.

Het cultuurpodium en talenthouse CAPSLOC biedt zowel workshops als liveprogrammering aan. De verschillende workshops die gegeven zijn in 2016 en de bijbehorende omvang zijn al eerder in tabel 5-2 opgenomen. In totaal hebben 4.398 deelnemers hieraan deelgenomen. Het cultuurpodium heeft ook een groot aantal eigen producties. Dit zijn bijvoorbeeld 'basement battles', 'CAPSLOC speak (XL)' en PubQuiz. In 2016 waren er in totaal 2.187 bezoekers voor deze activiteiten.¹¹³ Het podium heeft ook nog zogenaamde 'losse programmering'. Dit zijn concerten van veelal opkomende artiesten. In 2015 waren er 36 acts op het podium van CAPSLOC, het aantal bezoekers is niet bekend.¹¹⁴

5-5-4 Historische Vereniging Capelle aan den IJssel

Het bereik van HVC wordt naast de leden (551 leden) hoofdzakelijk gevormd door het aantal bezoekers van het Historisch Museum (846 bezoekers), Regentenkamer (220 bezoekers) en het Dief- en Duifhuisje (461 bezoekers). De rekenkamer heeft geen gegevens over de bezoekers van de exposities. Hierdoor is niet vast te stellen welke bevolkingsgroepen HVC met haar culturaanbod bedient.

figuur 5-3: bereik HVC (2016)

¹¹³ CAPSLOC, 'Overzicht CAPSLOC 2016', geen datum.

¹¹⁴ CAPSLOC, 'Jaarverslag 2015', geen datum.

Figuur 5-3 geeft weer hoeveel bezoekers de exposities en of rondleidingen van HVC in 2016 heeft getrokken. In het Historisch Museum en het Dief- en Duifhuisje hebben bezoekers exposities bezocht. Op beide locaties zijn in 2016 twee verschillende exposities geweest, die beiden één zaterdag per maand te bezoeken waren. In de Regentenkamer zijn rondleidingen gegeven. Naast de tentoonstellingen en rondleidingen verzorgt HVC ook educatieve activiteiten. Deze activiteiten en de omvang ervan zijn al eerder opgenomen in tabel 5-2. Verder stelt de vereniging vier keer per jaar een nieuwsbrief op met cultuurhistorische informatie. Alle 551 leden van HVC ontvangen deze brief. Tot slot ontwikkelt HVC een digitale beeldbank.¹¹⁵ In de verantwoordingsstukken van HVC is niet opgenomen hoe vaak deze beeldbank wordt geraadpleegd.¹¹⁶

HVC stelt het aantal bezoekers vast aan de hand van hun gastenboek. Er zijn geen aanvullende gegevens die nader kunnen duiden wie gebruik maakt van het cultuuraanbod van HVC. In figuur 5-3 zijn de verschillende locaties weergegeven waar HVC culturele activiteiten aanbiedt.

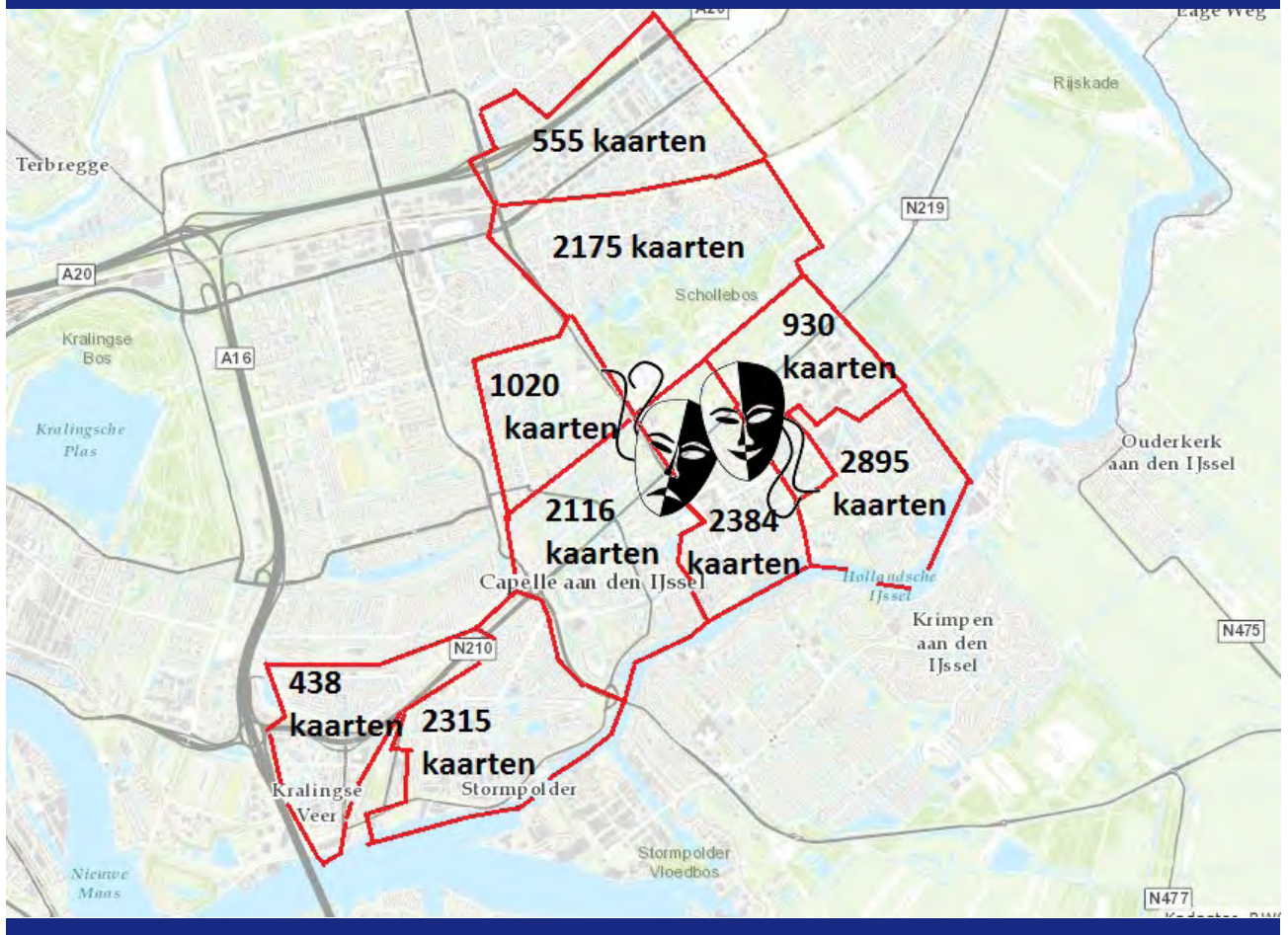
5-5-5 Isala Theater

Er zijn in het theaterseizoen 2015-2016 15.954 theaterkaarten van het Isala Theater verkocht. De helft van deze kaarten is verkocht aan Capellenaren. De bezoekers wonen gespreid door de stad. Uit een analyse op postcodeniveau blijkt dat er geen verband is tussen de hoogte van het inkomen en het aantal gekochte kaarten en tussen het hebben van een migratie achtergrond en het aantal gekochte kaarten. Het is niet uit te sluiten dat dit verband wel bestaat op individueel niveau. Het was echter niet mogelijk om deze analyse uit te voeren, omdat de daarvoor benodigde gegevens ontbreken.

¹¹⁵ Het betreft hier een contractuele overeenkomst tussen de gemeente en de HVC waarbij de HVC het beheer van gemeentelijk (historisch) beeldmateriaal heeft overgenomen. Deze activiteit past binnen de gestelde prestatieafspraken 1 en 5.

¹¹⁶ HVC, 'Jaarverslag 2016', geen datum.

figuur 5-4: bereik Isala Theater (2015-2016)

In figuur 5-4 is de spreiding van de kaartverkoop van het Isala Theater over de wijken in Capelle aan den IJssel weergegeven. In totaal zijn er in het theaterseizoen 2015-2016 15.954 kaarten in Capelle aan den IJssel verkocht.¹¹⁷ De Capellenaren vormen de helft van de bezoekers van het theater. Hiermee wijkt Capelle niet af van theaters in vergelijkbare gemeenten en van het landelijke gemiddelde.¹¹⁸ Hoewel het aanbod zich concentreert op de locatie van het theater zelf, aangegeven door het theatericoon in figuur 5-4, toont het kaartverkoop aan dat de gebruikers verspreid over de verschillende wijken van Capelle wonen.

Om het bereik van het Isala Theater specifieker aan te geven zijn in tabel 5-3 aanvullende gegevens van de postcodegebieden opgenomen.

¹¹⁷ Overzicht verkoop postcodegebieden Isala Theater, ontvangen van het Isala Theater op 10 april 2017.

¹¹⁸ Dit blijkt uit de gegevens uit TAS (Theater Analyse Systeem). Meer toelichting over TAS volgt in hoofdstuk 6.

tabel 5-3: bereik Isala Theater over de postcodegebieden (2015-2016)

postcodegebied	aantal verkochte kaarten	gemiddeld aantal kaarten per huishouden **	% adressen behorend tot 40 % laagste huishoudensinko men*	% adressen behorend tot 20 % hoogste huishoudensinko men*	% inwoners met migratie achtergrond (niet westers) **
2901 (west)	2.315	0,61	20,7	39,5	14,97
2902 (middelwatering)	2.116	0,58	39,5	16,6	19,02
2903 (middelwatering)	2.384	0,56	50,1	12,2	25,07
2904 (oostgaarde)	2.895	0,81	31,8	27,9	12,79
2905 (oostgaarde)	930	0,30	48,8	10,9	30,19
2906 (schenkel)	1.020	0,36	44,8	16,7	21,83
2907 (schollebaar)	2.175	0,32	40,7	17,1	25,41
2908 (schollebaar)	555	0,37	35,2	21,5	18,18
2909 (rivium/fascinati)	438	0,42	23,7	41,3	49,92

* CBS 2014: recentere gegevens zijn voor dit onderwerp niet beschikbaar

** (mede op basis van) bron: CBS 2016

Rekening houdend met het aantal huizen per postcodegebied is het aantal verkochte kaarten (het gebruik) in het postcodegebied 2904 het hoogst en in postcodegebied 2905 het laagst. Deze gebieden zijn beiden onderdeel van de wijk Oostgaarde.

Gemiddeld wordt er 0,52 kaart verkocht per huishouden. De postcodegebieden 2905, 2906, 2907, 2908 en 2909 zitten onder dit gemiddelde. De gebieden 2905, 2906 en 2907 hebben zowel meer huishoudens met een lager dan gemiddeld inkomen, als minder huishoudens met een hoog inkomen dan het landelijke gemiddelde. Dit verband is er echter niet voor de gebieden 2908 en 2909, terwijl in deze gebieden ook minder kaarten dan gemiddeld verkocht worden. Bovendien heeft het gebied 2903 ook meer huishoudens met een laag inkomen en minder huishoudens met een hoog inkomen dan het landelijk gemiddelde. In dit gebied wordt echter een hoger dan gemiddeld aantal kaarten voor het Isala Theater gekocht. De rekenkamer heeft geen verband aangetoond op postcodeniveau tussen huishoudensinkomen en het aantal verkochte kaarten van Isala Theater. Idealiter vindt de analyse op persoonsniveau plaats. De gegevens hiervoor zijn echter niet beschikbaar.

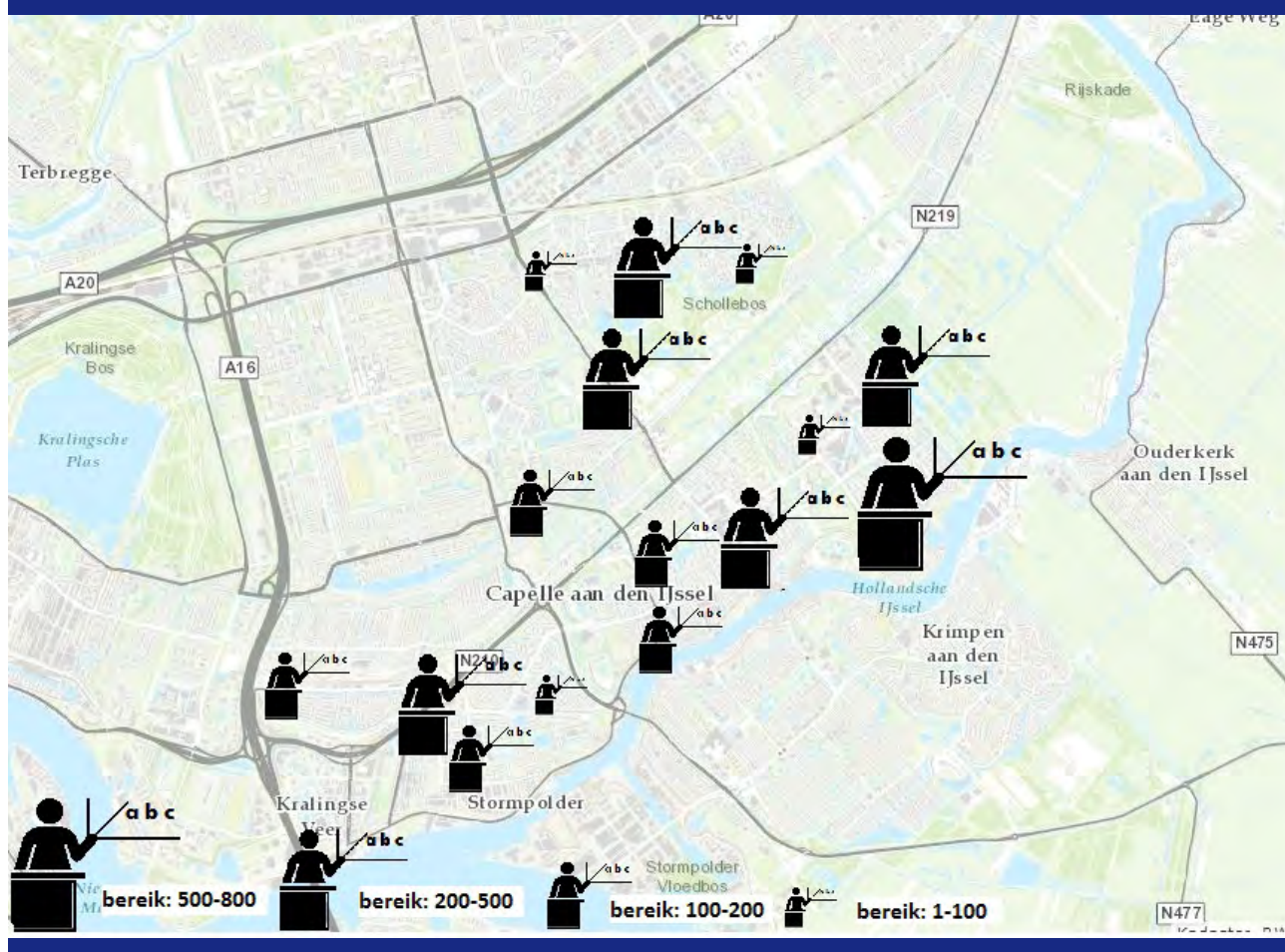
In tabel 5-4 is in de laatste kolom het percentage inwoners met een niet westerse migratie achtergrond opgenomen. De rekenkamer kan op postcodeniveau geen verband vaststellen tussen migratieachtergrond en het aantal verkochte kaarten voor het Isala Theater. Het was echter niet mogelijk om dit op persoonsniveau te onderzoeken. Hiervoor waren de gegevens niet beschikbaar.

Er zijn geen betrouwbare gegevens over de leeftijd van de bezoekers van het Isala Theater. Wel blijkt uit het ambtelijk wederhoor dat senioren worden bereikt door het Isala Theater door samenwerking met Vier het Leven en met het Uitbureau voor Ouderen. Daarnaast is de serie Isala Afternoon specifiek gericht op ouderen en bestaat er een samenwerking met de Theaterwerkplaats voor Ouwe Rotten (TOR).

5-5-6 Stichting Jongerentheater Quint

Het bereik van Quint bestaat uit deelnemers aan voorstellingen en workshops. Daarnaast zijn er bezoekers van de voorstellingen op scholen en in het theater. In het schooljaar 2014-2015 waren er 1.725 deelnemers aan workshops en 2.921 bezoekers aan de voorstellingen. In het schooljaar 2015-2016 waren er 2.375 deelnemers aan workshops en 2.946 bezoekers van voorstellingen. Het aanbod van Quint verspreidt zich over de verschillende wijken in de stad. Er zijn geen aanvullende gegevens bekend over de bezoekers van de voorstellingen van Quint. Hierdoor kan niet vastgesteld worden welke bevolkingsgroepen bediend worden door het aanbod van Quint.

figuur 5-5: bereik Jongerentheater Quint 2014-2015

In figuur 5-5 is het bereik van het Jongerentheater Quint op de verschillende scholen in Capelle aan den IJssel weergegeven. De grootte van het symbool geeft aan hoeveel kinderen zijn bereikt door Quint. Onder bereikte leerlingen vallen zowel leerlingen die de familievoorstelling hebben gezien als leerlingen die deelgenomen hebben aan een workshop. In het schooljaar 2014-2015 heeft Quint de voorstelling 'De bende van rode Zora' opgevoerd. De voorstelling is door 1.906 leerlingen op basisscholen bekeken. De workshop is door 1.725 basisschoolleerlingen gevolgd.¹¹⁹ De voorstelling is ook drie keer opgevoerd in het Isala Theater en heeft in totaal 807 bezoekers getrokken. In het theaterseizoen 2014-2015 heeft Quint ook een jongerenvoorstelling gemaakt. Deze is

¹¹⁹ Jongerentheater Quint, overzicht bereik 2014-2015 en 2015-2016, geen datum.

vier keer opgevoerd in het Isala Theater. Hierbij waren in totaal 208 bezoekers geweest. De jongerenvoorstelling wordt ook in combinatie met een workshop aan middelbare scholen aangeboden. In Capelle aan den IJssel is hier in het theaterjaar 2014-2015 geen gebruik van gemaakt.¹²⁰

In het theaterseizoen 2015-2016 hebben 1.595 basisschool leerlingen een voorstelling van Quint bijgewoond. In totaal hebben 2.375 basisschool leerlingen de workshops gevolgd. Ook in dit seizoen hebben de middelbare scholen in Capelle aan den IJssel geen gebruik gemaakt van het aanbod van de jongerenvoorstelling in combinatie met een workshop. Er zijn 1.351 mensen komen kijken naar de open voorstellingen in het Isala Theater.¹²¹

Figuur 5-5 geeft de locaties weer van de verschillende scholen die in het schooljaar 2014-2015 gebruik hebben gemaakt van het cultuuraanbod van Quint. Uit het figuur blijkt dat het aanbod verspreid ligt over alle wijken van de gemeente.

Naast het gegeven dat veel gebruikers van het cultuuraanbod van Quint op de basisschool zitten en het gegeven dat de jongerenvoorstelling zich op jongeren richt zijn geen overige gegevens bekend over de afnemers van Quint. Hierdoor kan het bereik van Quint niet verder worden gespecificeerd.

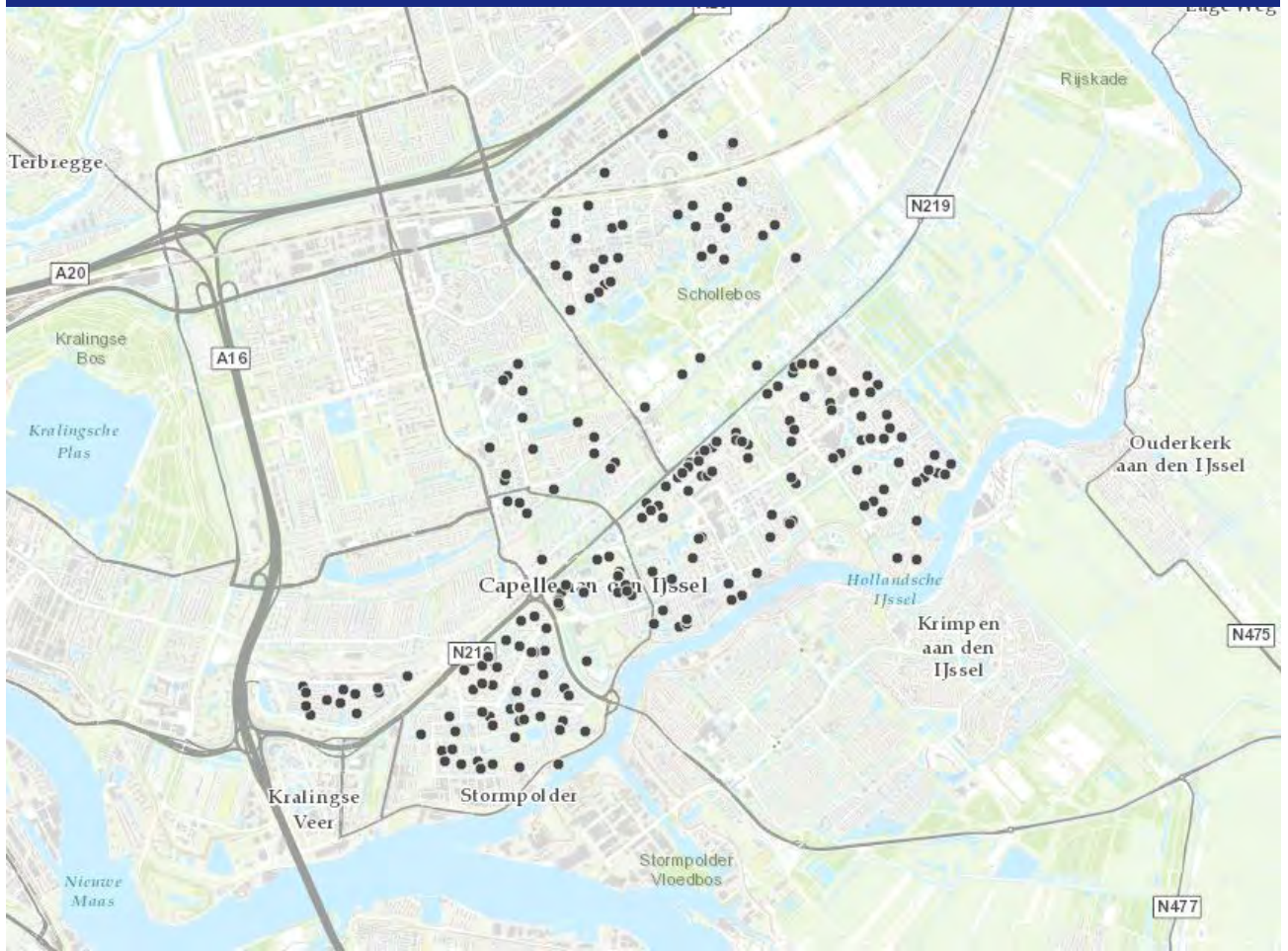
5-5-7 Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam

Het bereik van SKVR wordt grotendeels gevormd door leerlingen en bezoekers bij optredens. Uit een analyse op postcodeniveau blijkt dat er geen verband is tussen de hoogte van het inkomen en de afname van muzieklessen en tussen het hebben van een migratie achtergrond en het afnemen van muzieklessen. Het is niet uit te sluiten dat dit verband wel bestaat op individueel niveau. Het was echter niet mogelijk om deze analyse uit te voeren, omdat de daarvoor benodigde gegevens ontbreken.

¹²⁰ Jongerentheater Quint, 'Jaarverslag 2014-2015', maart 2016.

¹²¹ Jongerentheater Quint, 'Jaarverslag 2015-2016', maart 2017.

figuur 5-6: bereik SKVR (2015)

In figuur 5-6 zijn de woonplaatsen van de verschillende leerlingen van SKVR in 2015 in Capelle aan den IJssel weergegeven.¹²² De leerlingen wonen verspreid over de verschillende wijken in de stad. In totaal waren er in 2015 430 leerlingen¹²³ en in 2016 435 leerlingen. SKVR verzorgt ook openbare optredens. Dit zijn veelal voorspeelavonden, waarop de leerlingen een muziekvoorstelling geven aan hun ouders en andere geïnteresseerden. In 2016 waren bij deze optredens ongeveer 2.400 bezoekers aanwezig.¹²⁴

Om de spreiding van de leerlingen over de verschillende postcodegebieden van Capelle aan den IJssel nader te kunnen duiden, zijn kenmerken van deze gebieden opgenomen in tabel 5-4.

¹²² SKVR heeft voor Capelle een aparte tak van de stichting opgezet. De subsidie van Capelle aan den IJssel wordt alleen benut voor kinderen (tot 18 jaar) die in Capelle aan den IJssel wonen.

¹²³ SKVR, leerlingenoverzicht 2015, geen datum.

¹²⁴ SKVR, 'Jaarverslag 2016', 29 maart 2017.

tabel 5-4: bereik SKVR over de postcodegebieden (2015)

postcodegebied	aantal SKVR leerlingen	% huishoudens behorend tot SKVR afnemers **	% kinderen (t/m 25) in de wijk **	% adressen behorend tot 40% laagste huishoudens-inkomen *	% adressen behorend tot 20% hoogste huishoudens-inkomen *	% inwoners met migratie achtergrond (niet westers) **
2901 (West)	94	2,49	31	20,7	39,5	14,97
2902 (Middelwatering)	55	1,51	27	39,5	16,6	19,02
2903 (Middelwatering)	72	1,69	28	50,1	12,2	25,07
2904 (Oostgaarde)	57	1,60	25	31,8	27,9	12,79
2905 (Oostgaarde)	30	0,96	28	48,8	10,9	30,19
2906 (Schenkel)	23	0,81	30	44,8	16,7	21,83
2907 (Schollebaar)	52	0,77	27	40,7	17,1	25,41
2908 (Schollebaar)	6	0,40	23	35,2	21,5	18,18
2909 (Rivium/Fascinatio)	41	3,92	37	23,7	41,3	49,92

* CBS 2014: recentere gegevens zijn voor dit onderwerp niet beschikbaar

** (mede op basis van) bron: CBS 2016

Uit tabel 5-4 blijkt dat het aantal leerlingen (het gebruik) het hoogst is in het postcodegebied 2909 (Rivium/Fascinatio), gevolgd door 2901 (West). Gemiddeld heeft 1,41% van de huishoudens in Capelle aan den IJssel muziekles. De postcodegebieden 2905 (Oostgaarde), 2906 (Schenkel), 2907 (Schollebaar) en 2908 (Schollebaar) zitten onder dit gemiddelde.

Voor de postcodegebieden 2905, 2906 en 2907 geldt dat zij meer huishoudens hebben met een lager dan gemiddeld inkomen en minder huishoudens met een hoog inkomen in de wijk (dan het landelijke gemiddelde). Zoals echter ook in paragraaf 5-5-5 is geconstateerd, geldt dit ook voor het gebied 2903. Derhalve kan op basis van tabel 5-5 geen verband vastgesteld worden tussen het inkomen per huishouden en de afname van muzieklessen. Doordat de analyse op het niveau van postcodegebied is uitgevoerd kan niet worden uitgesloten dat het verband op persoonsniveau wel bestaat. In het gebied 2909 nemen de huishoudens de meeste muzieklessen af. Een verklaring hiervoor is wellicht het hoge aantal kinderen dat in het gebied woont (37%).

Op basis van de gegevens in de tabel kan geen verband tussen het aantal inwoners met een niet westerse migratie achtergrond en het aantal huishoudens dat gebruik maakt van de muzieklessen van SKVR vastgesteld worden. Het was echter niet mogelijk om dit te onderzoeken op individueel niveau.

6 doelmatigheid Isala Theater en Bibliotheek aan den IJssel

6-1 inleiding

In dit hoofdstuk wordt de doelmatigheid van de cultuurinstellingen getoetst. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende vraag:

Staan de geleverde prestaties in juiste verhouding tot de verstrekte subsidie?

Voor de beantwoording van deze vraag heeft de rekenkamer zich beperkt tot het Isala Theater en de Bibliotheek aan den IJssel. De toetsing in dit hoofdstuk richt zich uitsluitend op deze twee instellingen, omdat het grootste deel van de totale reguliere cultuursubsidies van Capelle aan den IJssel aan hen wordt verstrekt (zie paragraaf 3-3). CAPSLOC is niet meegenomen in deze toetsing, omdat de gegevens voor vergelijkbare analyses niet beschikbaar zijn. In tabel 6-1 is de norm voor de toetsing opgenomen.

tabel 6-1: norm

norm

- de cultuurinstellingen leveren vergelijkbare prestaties als andere instellingen met vergelijkbare omvang van subsidie uit gemeenten van vergelijkbare grootte

6-2 Isala Theater

6-2-1 inleiding

In deze paragraaf wordt een vergelijking (benchmark) gemaakt tussen het Isala Theater, vergelijkbare theaters en alle theaters/podia in Nederland (landelijk).¹²⁵ Deze vergelijking is gemaakt door gebruikmaking van gegevens uit het Theater Analyse Systeem (TAS). Dit is een online registratiesysteem voor de leden van de vereniging van Schouwburg- en concertgebouwdirecties waarmee benchmark werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.¹²⁶ In tabel 6-2 zijn ten behoeve van de benchmarking zeven vergelijkbare theaters met het Isala Theater opgenomen. Deze theaters zijn geselecteerd op basis van het aantal inwoners van de betrokken gemeente en de grootte (capaciteit) van het theater. De gegevens hebben betrekking op 2015.

¹²⁵ Er zijn in totaal 117 deelnemende theaters.

¹²⁶ Het Isala Theater is lid van deze vereniging. Op verzoek van de rekenkamer (in april 2017) heeft de directie van het theater benchmarkgegevens voor 2015 uit dit systeem beschikbaar gesteld.

tabel 6-2: selectie vergelijkbare theaters met Isala theater (2015)

gemeente	theater	aantal inwoners	capaciteit grote zaal	capaciteit kleine zaal
Barendrecht	het Kruispunt	47.824	500	--
Bergen op Zoom	De Maagd	66.319	650	--
Capelle aan den IJssel	Isala theater	66.534	512	151
Doetinchem	Amphion	56.827	860	300
Ede	Cultura	67.877	600	--
Papendrecht	De Willem	32.276	534	--
Rijswijk	Rijswijkse Schouwburg	50.000	780	248/127
Spijkenisse	De Stoep	72.545	650	200
gemiddelde		57.525	636	205

interpretatie gegevens uit TAS

Rond de uitkomsten uit de benchmark zijn wel enige kanttekeningen te maken. De basisgegevens worden door de theaters aangeleverd op basis van vragenlijsten. Doordat de verschillende theaters de gegevens zelf opgeven is het niet zeker dat de data in het systeem volledig juist en betrouwbaar zijn, omdat de ingevulde gegevens niet worden gecontroleerd. Daarnaast kunnen de verschillende kengetallen, zoals bijvoorbeeld de bezettingsgraad, een vertekend beeld geven. De bezettingsgraad is namelijk op verschillende manieren te interpreteren en te berekenen.¹²⁷ Binnen TAS wordt de bezettingsgraad berekend op basis van het aantal verkochte kaartjes ten opzichte van het aantal kaartjes dat een theater maximaal had kunnen verkopen (kijkend naar de capaciteit van de zaal). In de praktijk blijkt dat er bij de bepaling van de bezettingsgraad ook de grootte van de zaal een rol speelt. Het is namelijk mogelijk om door middel van een gordijn/verplaatsbare wand een zaal (tijdelijk) kleiner en groter te maken. Op deze manier wordt de berekening van de bezettingsgraad beïnvloed.¹²⁸ Een ander voorbeeld waarbij interpretatie verschillen kunnen optreden is wat er wordt verstaan onder 'niet commercieel verhuur'. De theaters kunnen onderling verschillende definities hiervoor hanteren. De hier gepresenteerde benchmark geeft daarom een beeld van de prestaties van het Isala Theater ten opzichte van andere theaters.

In de volgende paragrafen is een benchmark gemaakt op de onderdelen capaciteit en bezoekers (paragraaf 6-2-2), subsidie (paragraaf 6-2-3) en financiën (paragraaf 6-2-4).

6-2-2 voorstellingen en bezoekers

Het Isala Theater biedt gemiddeld meer theateervoorstellingen en heeft een groter aantal betalende bezoekers dan vergelijkbare theaters. De gemiddelde stoelbezetting per voorstelling is ook hoger in vergelijking met de selectie. Het percentage bezoekers van buiten de eigen gemeente ligt op ongeveer hetzelfde niveau met vergelijkbare theaters. Qua programmering loopt het Isala Theater in de pas met vergelijkbare theaters met uitzondering van 'klassieke muziek' en 'overig professioneel'. Een andere uitzondering is het aanbod van

¹²⁷ De bezettingsgraad die het Isala Theater doorgeeft aan de gemeente is anders dan die zij doorgeeft aan TAS. Dit komt doordat het theater in de bezettingsgraad die zij doorgeeft aan de gemeente ook rekening houdt met andere activiteiten dan voorstellingen zoals pubquizes en discoavonden.

¹²⁸ Interview Isala theater, 14 februari 2017.

amateurvoorstellingen, dat bij het Isala Theater veel groter is. Dit sluit aan bij de behoefte van de bezoekers, omdat het grootste deel hiervan naar deze voorstellingen gaat.

In tabel 6-3 worden gegevens omtrent capaciteit en bezoekers van het Isala Theater, de benchmark selectie (gemiddelde van de zeven vergelijkbare theaters) en het landelijk gemiddelde weergegeven.

tabel 6-3: capaciteit en bezoekers

capaciteit	Isala Theater	benchmark selectie	landelijk gemiddelde
aantal theaterzalen	2	1,4	2
aantal zitplaatsen grootste zaal	512	581	722
totaal aantal zitplaatsen	663	669	996
aantal theatervoorstellingen	212	156	239
bezoekers	Isala Theater	benchmark selectie	landelijk gemiddelde
aantal betalende bezoekers	62.299	47.374	89.219
gemiddeld aantal betalende bezoekers per theatervoorstelling	294	304	374
gemiddelde stoelbezetting (betaald) per voorstelling	89%	65%	75%
percentage bezoekers van buiten de gemeente*	52%	51%	51%

*waar het theater is gevestigd

Uit tabel 6-3 blijkt dat het aantal theaterzalen van het Isala Theater overeenkomt met het landelijk gemiddelde en iets groter is dan het gemiddelde van de vergelijkbare theaters. Het aantal theatervoorstellingen van het Isala Theater ligt hoger dan het gemiddelde van de selectie. Dit kan deels worden verklaard door het groter aantal theaterzalen waardoor meer voorstellingen mogelijk worden gemaakt.

Bij het Isala Theater is het aantal betalende bezoekers hoger dan het gemiddelde van de selectie, maar lager dan het landelijk gemiddelde. De gemiddelde stoelbezetting per voorstelling is bij het Isala Theater hoger in vergelijking met de selectie en het landelijk gemiddelde. Dit kan komen doordat er gebruik kan worden gemaakt van de kleine zaal die de mogelijkheid biedt om voorstellingen te tonen die naar verwachting minder publiek trekken. Op deze wijze kan de bezettingsgraad op een bepaald niveau worden gehouden. Het percentage bezoekers dat van buiten de eigen gemeente komt is ongeveer gelijk aan het gemiddelde van vergelijkbare theaters en het landelijk gemiddelde.

Tabel 6-4 toont de verdeling van de type voorstellingen die in de theaters worden getoond.

tabel 6-4: type voorstellingen

verdeling aantal theatervoorstellingen per genre	Isala Theater	benchmark selectie	landelijk gemiddelde
toneel	14%	12%	16%
klassieke muziek	0%	3%	11%

dans- en bewegingstheater	3%	3%	5%
populaire muziek (incl. wereldmuziek)	20%	27%	18%
musical en operette	9%	7%	9%
cabaret en kleinkunst	24%	27%	17%
opera en muziektheater	2%	2%	4%
overig professioneel	0%	6%	10%
amateurvoorstellingen	30%	14%	11%

verdeling van het totaal aantal bezoekers per genre	Isala Theater	benchmark selectie	landelijk gemiddelde
toneel	8%	9%	8%
klassieke muziek	0%	2%	15%
dans- en bewegingstheater	3%	2%	5%
populaire muziek (incl. wereldmuziek)	18%	26%	18%
musical en operette	9%	9%	17%
cabaret en kleinkunst	22%	29%	16%
opera en muziektheater	1%	3%	3%
overig professioneel	0%	7%	9%
amateurvoorstellingen	40%	14%	9%

Uit tabel 6-4 is af te leiden dat de programmering van het Isala Theater in de pas loopt met de zeven vergelijkbare podia en het landelijk gemiddelde. Opvallende afwijkingen betreffen drie onderdelen: klassieke muziek, overig professioneel en amateurvoorstellingen. Op het gebied van klassieke muziek heeft het Isala Theater geen voorstellingen aangeboden. Ook was er geen aanbod van voorstellingen die volgens het Isala Theater onder de noemer overig professioneel geschaard konden worden. Daarentegen was het aanbod van amateurvoorstellingen in het Isala Theater veel groter dan het gemiddelde uit de selectie en het landelijk gemiddelde. Een verklaring hiervoor kan zijn dat het aanbieden van onder meer 'een breed en gevarieerd aanbod van professionele en amateur- podiumkunsten' als prestatieafspraken is opgenomen tussen het Isala Theater en de gemeente. Het aanbod van amateurvoorstellingen sluit aan bij de behoefte van de bezoekers omdat het grootste aandeel van de bezoekers naar deze voorstellingen gaat.

6-2-3 subsidie

De subsidie per betalende bezoeker bij het Isala Theater is lager ten opzichte van het gemiddelde van vergelijkbare theaters. Dit geldt ook als de subsidie gecorrigeerd wordt met de huisvestingslasten.

In tabel 6-5 zijn gegevens over de verstrekte subsidies uitgedrukt per inwoner, per voorstelling en per betalende bezoeker weergegeven.

tabel 6-5: subsidie (in €)

	Isala Theater	benchmark selectie	landelijk gemiddelde
totale subsidie gemeente voor podiumfunctie per inwoner	16,88	18,22	10,10
totale subsidie gemeente per voorstelling	5.293	7.465	7.240
totale subsidie gemeente per voorstelling (gecorrigeerd voor huisvestingslasten)	3.162	4.641	4.171

totale subsidie per betalende bezoeker	18,01	24,58	19,38
totale subsidie per betalende bezoeker (gecorrigeerd voor huisvestingslasten)	10,76	15,28	11,16

Uit tabel 6-5 is af leiden dat de subsidie voor het Isala Theater per inwoner weliswaar boven het landelijk gemiddelde ligt, maar het is lager in vergelijking met de selectie. Daarnaast blijkt uit de subsidiebijdragen per voorstelling en per betalende bezoeker dat het Isala Theater voor haar subsidie veel voorstellingen weet te genereren en ook veel bezoekers weet te trekken (zie ook tabel 6-3). Gecorrigeerd voor de huisvestingslasten komt hetzelfde beeld naar voren.

6-2-4 financiën

Zowel de inkomsten als de uitgaven van het Isala Theater liggen hoger in vergelijking met het gemiddelde van de selectie. Het totaal resultaat van theatervoorstellingen is ook hoger ten opzichte van vergelijkbare theaters. Het resultaat per voorstelling ligt gemiddeld lager dan de selectie en in landelijk opzicht.

In tabel 6-6 zijn algemene financiële gegevens over inkomsten, uitgaven en resultaat opgenomen.

tabel 6-6: financiële gegevens algemeen (x €1.000)

	Isala Theater	benchmark selectie	landelijk gemiddelde
totaal inkomsten	2.698	2.566	4.427
totaal uitgaven	2.656	2.540	4.319
totaal resultaat	42	26	108

Uit tabel 6-6 valt op te maken dat de totale inkomsten en uitgaven van het Isala Theater iets hoger liggen dan vergelijkbare theaters, maar een stuk lager liggen dan het landelijk gemiddelde. Dit geldt ook voor het totaal resultaat.

In tabel 6-7 worden de financiële gegevens per voorstelling weergegeven.

tabel 6-7: financiële gegevens per voorstelling (in €)

	Isala theater	benchmark selectie	landelijk gemiddelde
resultaat theatervoorstelling per voorstelling	3.414	4.973	5.192
resultaat theatervoorstelling per betalende bezoeker	0,64	1,1	1,25
recette* per voorstelling	3.601	5.305	5.658
recette per betalende bezoeker	12,25	17,47	15,14
resultaat horeca per betalende bezoeker	-2,77	1,68	0,58

*recette = inkomsten uit de kaartverkoop

Tabel 6-7 laat zien dat het resultaat per voorstelling bij het Isala Theater lager ligt dan het gemiddelde van de selectie en in landelijk opzicht. Dit wordt mede veroorzaakt door de lagere recette per voorstelling. Een verklaring hiervoor is de gemiddelde lagere kaartprijs bij het Isala Theater in vergelijking met de selectie en het landelijk gemiddelde. Dat de gemiddelde kaartprijs bij het Isala Theater lager ligt wordt mogelijk verklaard door het grote aantal amateurvoorstellingen (zie tabel 6-4).

6-3 Bibliotheek aan den IJssel

6-3-1 inleiding

Voor de benchmark van de bibliotheek heeft de rekenkamer gebruikgemaakt van datasets over openbare bibliotheken, die in het kader van de Wet Openbaarheid van bestuur openbaar is gemaakt op rijksoverheid.nl.¹²⁹ Het betreft een dataset afkomstig van de databank van de Koninklijke Bibliotheek met de gegevens uit 2015.

interpretatie gegevens van Koninklijke Bibliotheek

De Koninklijke Bibliotheek verzamelt de gegevens van de openbare bibliotheken. Dit zijn gegevens die openbare bibliotheken op basis van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen moeten leveren aan het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In totaal gaat het om 155 bibliotheken in Nederland. De gegevens worden door de bibliotheken zelf aangeleverd en worden niet gecontroleerd. Derhalve is het niet vast te stellen of de gegevens juist en volledig zijn. Onderstaande benchmark geeft daarom een beeld van de prestaties van de Bibliotheek aan den IJssel in vergelijking met andere bibliotheken. Een ander belangrijk aspect bij de interpretatie van de benchmark is dat de gegevens van de gehele Bibliotheek aan den IJssel in het bestand is opgenomen. Dit betekent dat niet alleen naar de bibliotheekfunctie in Capelle aan den IJssel wordt gekeken, maar dat ook de gegevens van de vestigingen in Krimpen aan den IJssel in de benchmark zijn opgenomen.

Ten behoeve van de benchmark zijn voor de Bibliotheek aan den IJssel zeven vergelijkbare bibliotheken uitgekozen. De selectie is gemaakt op basis van inwoneraantallen en subsidiebedragen. Omdat bibliotheken vaak een voorziening zijn voor een bepaalde regio, zijn de inwoneraantallen gebaseerd op de gegevens (in CBS) van de gemeenten die in die regio liggen. In tabel 6-6 zijn de verschillende bibliotheken opgenomen die geselecteerd zijn voor de benchmark.

tabel 6-6: selectie vergelijkbare bibliotheken met Bibliotheek aan den IJssel (2015)

bibliotheek	aantal inwoners	totaal subsidie ¹³⁰
Bibliotheek aan den IJssel	95.448	€ 1.732.009
Bibliotheek Angstel, Vecht en Venen	106.521	€ 1.723.319
Bibliotheek Graafschap	80.093	€ 1.580.855
Bibliotheek Noord-Veluwe	108.391	€ 1.780.896

¹²⁹ Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Wob-besluit, 17 januari 2017.

¹³⁰ Dit zijn hoofdzakelijk gemeentelijke subsidiestromen. Enkele bibliotheken krijgen echter ook subsidie van de provincie zoals de bibliotheken Zuidoost-Fryslân uit de benchmark selectie.

Bibliotheek Venlo	100.536	€ 1.768.140
Bibliotheek Westland	104.302	€ 1.649.396
Bibliotheken Zuidoost-Fryslân	81.001	€ 1.531.695
Bibliotheek Z-O-U-T	95.699	€ 1.830.295
gemiddelde	96.649	€ 1.694.942

In de volgende paragrafen is een vergelijking gemaakt op de onderdelen kernfuncties (paragraaf 6-3-2), bezit, uitleningen en leden (paragraaf 6-3-3) en financiën (paragraaf 6-3-4).

6-3-2 activiteiten kernfuncties

Ten aanzien van de activiteiten die gericht zijn op de kernfuncties zijn er over het algemeen minder activiteiten bij de bibliotheek in vergelijking met de selectie en met het landelijk gemiddelde. Alleen het aantal activiteiten gericht op de kernfunctie 'ontmoeting en debat' is bij de bibliotheek fors hoger in vergelijking met de selectie en het landelijk gemiddelde.

In tabel 6-7 is het aantal activiteiten dat gericht is op de kernfuncties¹³¹ van bibliotheken weergegeven.

tabel 6-7: activiteiten kernfuncties (2015)¹³²

kernfunctie	Bibliotheek aan den IJssel	benchmark selectie*	landelijk gemiddelde
leesbevordering en kennismaking met literatuur	55	396	226
educatie en ontwikkeling	60	190	157
kunst en cultuur	11	37	55
ontmoeting en debat	102	37	38
kennis en informatie	12	6	24
totaal aantal activiteiten	240	660	500

*twee bibliotheken hebben de activiteiten niet ingevuld (te weten Zuidoost-Fryslân en Venlo). Deze zijn daarom niet meegenomen in deze selectie.

Uit tabel 6-7 blijkt dat het aantal activiteiten bij de bibliotheek gericht op 'leesbevordering en kennismaking met de literatuur' fors lager ligt dan het gemiddelde in de selectie en het landelijk gemiddelde. Bij de activiteiten gericht op 'educatie en ontwikkeling' en 'kunst en cultuur' scoort de bibliotheek ook lager dan de selectie en het landelijk gemiddelde. Het aantal activiteiten in het kader van de kernfunctie

¹³¹ In de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen zijn de kernfuncties voor openbare bibliotheken vastgesteld. Openbare bibliotheken moeten zich tenminste op deze functies richten. Dit betreft het beschikbaar stellen van kennis en informatie; bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie; bevorderen van lezen en laten kennismaken met literatuur; organiseren van ontmoeting en debat; laten kennis maken met kunst en cultuur.

¹³² Onder een activiteit wordt volgens de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen een bijeenkomst verstaan die door de bibliotheek is georganiseerd en waaraan iedereen kan deelnemen en door meer dan twee mensen is deelgenomen. Deze gegevens moeten met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden, er is namelijk nog ruimte om de term activiteit verschillend te interpreteren. Is bijvoorbeeld het leesfeest van de bibliotheek met vele verschillende workshops een activiteit of zijn het er meerdere?

‘ontmoeting en debat’ is echter fors hoger in vergelijking met de selectie en het landelijk gemiddelde. Het aantal activiteiten gericht op de kernfunctie ‘kennis en informatie’ ligt bij de bibliotheek hoger dan het gemiddelde in de selectie, maar lager dan het landelijk gemiddelde.

Bij de lagere score van de bibliotheek op enkele kernfuncties zijn echter meerdere kanttekeningen te maken. Zoals eerder gemeld is gebruik gemaakt van datasets waarbij alleen gegevens over de kernfuncties van openbare bibliotheken in opgenomen zijn. Gevolg hiervan is onder andere dat de activiteiten die de bibliotheek organiseert voor de Bibliotheken op Maat niet in de tabel zijn opgenomen. Uit wederhoor met de bibliotheek blijkt dat dit een grote invloed op de aantallen in de tabel te hebben. Per school worden er namelijk 20-30 activiteiten per jaar gehouden. Scholen zijn namelijk bij uitstek een logische plek om activiteiten op ‘leesbevordering en kennismaking met literatuur’ en ‘educatie en ontwikkeling’ te geven. De hoge score op ontmoeting en debat komt voort uit activiteiten in Krimpen aan den IJssel. Een reden waarom in 2015 in Capelle aan den IJssel niet is ingezet op deze functie is te verklaren door een motie. Deze is in de gemeente Capelle aan den IJssel in 2010 aangenomen. In deze motie is opgenomen dat de bibliotheek niet de taak heeft ontmoetingscentrum te zijn.¹³³ Deze motie is inmiddels niet meer van kracht is omdat er een nieuwe visie is aangenomen (zie paragraaf 3-3-2) waarin opgenomen is dat de bibliotheek een waardevrije plek voor ontmoeting, discussie en kennismaking met andere standpunten is.¹³⁴ Sinds 2016 wordt dus ook in Capelle aan den IJssel weer ingezet op de functie ontmoeting. Tot slot staat het de bibliotheken vrij om andere type activiteiten te organiseren dan activiteiten op de kernfuncties zoals vermeld in tabel 6-7. De gegevens hierover zijn echter niet toegankelijk via de databank van de Koninklijke Bibliotheek en om die reden hier verder buiten beschouwing gelaten.

6-3-3 bezit, uitleningen en leden

De bibliotheek heeft een kleinere collectie boeken in vergelijking met vergelijkbare bibliotheken. Het aandeel jeugdboeken is groter dan het aandeel boeken voor volwassenen bij de bibliotheek. Deze verdeling is vergelijkbaar met de selectie. Op het gebied van nieuwe boeken heeft de bibliotheek een veel hoger percentage aan jeugdboeken ten opzichte van vergelijkbare bibliotheken. Het aantal uitleningen bij de bibliotheek ligt een stuk lager ten opzichte van de selectie. De verdeling van de uitgeleende boeken voor de jeugd en volwassenen ligt op ongeveer hetzelfde niveau met vergelijkbare bibliotheken. Ook het aantal leden van de bibliotheek is kleiner ten opzichte van vergelijkbare bibliotheken. Het aandeel jeugd onder de leden en nieuwe leden is hoger dan de selectie, terwijl het aandeel jeugd onder de afhakkers lager is dan de selectie. Deze ontwikkeling past in het streven van de gemeente om meer jeugdpassen uit te geven.

¹³³ Michiel Grauss, motie ‘Bezuinigingen bibliotheek niet ten koste van nevenvestigingen’, 21 december 2010.

¹³⁴ ambtelijk wederhoor met de bibliotheek

Tabel 6-8 toont de verdeling van de collectie boeken en overig materiaal in bezit van de bibliotheken.

tabel 6-8: verdeling materiaal in bezit

materiaal	Bibliotheek aan den IJssel	benchmark selectie	landelijk gemiddelde
boeken jeugd fictie	48.496	56.361	54.059
boeken jeugd non-fictie	18.064	17.798	17.275
boeken volwassenen fictie	29.616	47.457	42.669
boeken volwassenen non-fictie	15.274	17.553	33.934
totaal collectie boeken	111.450	139.169	147.937
muziek cd's	21	648	2.852
DVD's	5.435	8.093	6.087
luisterboeken	1.066	1.411	1.444
daisy-rom	577	322	289
games	0	199	249
bladmuziek	181	352	2.341
materiaal nieuw aangeschaft	Bibliotheek aan den IJssel	benchmark selectie	landelijk gemiddelde
boeken jeugd fictie	11.365	8.191	6.634
boeken jeugd non-fictie	2.587	2.010	1.670
boeken volwassenen fictie	2.496	5.282	4.638
boeken volwassenen non-fictie	329	2.251	2.192
totaal collectie nieuwe boeken	16.777	17.734	15.134
muziek cd's	1	12	129
DVD's	543	1.216	711
luisterboeken	9	80	81
daisy-rom	12	3	13
games		49	54
bladmuziek	0	1	41

Uit tabel 6-8 blijkt dat de bibliotheek een kleinere collectie aan boeken heeft in vergelijking met de selectie en het landelijk gemiddelde. Bij de bibliotheek is het aandeel van boeken voor de jeugd groter dan het aandeel boeken voor volwassenen. Het aandeel van de jeugdboeken op de totale collectie bedraagt namelijk 60%.¹³⁵ Deze verdeling is vergelijkbaar met vergelijkbare bibliotheken in de selectie (53%).¹³⁶ Op landelijk niveau is de verhouding juist anders, daar is het aandeel van boeken voor volwassenen juist hoger omdat het aandeel van jeugdboeken lager is (48%).¹³⁷ Op het gebied van nieuw aangeschaft materiaal is het opvallend dat het aandeel van boeken voor de jeugd veel groter is bij de bibliotheek als er wordt vergeleken met de selectie en het landelijk gemiddelde. Het aandeel van jeugdboeken in de nieuwe

¹³⁵ $(48.496 + 18.064) / 111.450 \times 100\% = 60\%$.

¹³⁶ $(56.361 + 17.798) / 139.169 \times 100\% = 53\%$.

¹³⁷ $(54.059 + 17.275) / 147.937 \times 100\% = 48\%$.

collectie bij de bibliotheek bedraagt circa 83%.¹³⁸ Bij vergelijkbare bibliotheken bedraagt dit 58%¹³⁹ en op landelijk niveau is dit 55%.¹⁴⁰ Een verklaring hiervoor zijn mogelijk de afspraken over kengetallen die zijn gemaakt tussen de gemeente en de bibliotheek. Zo richt één van de kengetallen zich op de 'jeugdpassen' (zie 4-3 en 4-4). Hierbij is de streefwaarde verhoogd van 4.000 in 2015 naar 7.000 in 2016. Om dit te realiseren kan juist een uitbreiding van de collectie aan jeugdboeken een stimulans zijn om een jeugdpas aan te schaffen.

De verdeling van het aantal uitleningen per type materiaal is in tabel 6-9 opgenomen.

tabel 6-9: uitleningen per type materiaal

materiaal	Bibliotheek aan den IJssel	benchmark selectie	landelijk gemiddelde
boeken jeugd fictie	124.813	212.069	205.278
boeken jeugd non-fictie	23.167	34.581	35.228
boeken volwassenen fictie	128.037	205.789	176.050
boeken volwassenen non-fictie	21.814	54.854	51.409
totaal uitleningen boeken	297.831	507.293	467.965
muziek cd's	11	1.550	4.445
DVD's	20.693	37.223	24.656
luisterboeken	1.879	2.934	2.866
daisy-rom	162	220	259
games	0	964	1014
bladmuziek	0	167	842

Uit tabel 6-9 komt naar voren dat het aantal uitleningen van boeken bij de bibliotheek een stuk lager ligt ten opzichte van de selectie en het landelijk gemiddelde.¹⁴¹ De verdeling van de uitgeleende boeken voor de jeugd en volwassenen ligt op ongeveer hetzelfde niveau met vergelijkbare bibliotheken en op landelijk niveau. Voor de bibliotheek bedraagt het aandeel jeugdboeken in de uitleen namelijk 50%.¹⁴² Voor vergelijkbare bibliotheken is dit 49%¹⁴³ en het landelijk gemiddelde is 51%.¹⁴⁴

De volgende tabel 6-10 bevat de verdeling van het aantal leden bij de bibliotheken.

tabel 6-10: verdeling leden

leden	Bibliotheek aan den IJssel	benchmark selectie	landelijk gemiddelde
0-17 jaar	10.497 (69%)	11.988 (61%)	14.825 (61%)

¹³⁸ $(11.365 + 2.587) / 16.777 \times 100\% = 83\%$.

¹³⁹ $(8.191 + 2.010) / 17.734 \times 100\% = 58\%$.

¹⁴⁰ $(6.634 + 1.670) / 15.134 \times 100\% = 55\%$.

¹⁴¹ Uit de beschikbare gegevens is het niet duidelijk of uitleningen op scholen bij de Bibliotheek aan den IJssel hierin zijn verwerkt.

¹⁴² $(124.813 + 23.167) / 297.831 \times 100\% = 50\%$.

¹⁴³ $(212.069 + 34.581) / 507.293 \times 100\% = 49\%$.

¹⁴⁴ $(205.278 + 35.228) / 467.965 \times 100\% = 51\%$.

18 jaar en ouder	4.609 (31%)	7.591 (39%)	9.483 (39%)
totaal	15.106 (100%)	19.579 (100%)	24.308 (100%)

nieuw ingeschreven leden	Bibliotheek aan den IJssel	benchmark selectie	landelijk gemiddelde
0-17 jaar	2.590 (88%)	3.253 (82%)	2.471 (72%)
18 jaar en ouder	360 (12%)	721 (18%)	958 (28%)
totaal	2.950 (100%)	3.974 (100%)	3.429 (100%)

aantal afhakers	Bibliotheek aan den IJssel	benchmark selectie	landelijk gemiddelde
0-17 jaar	1.438 (59%)	2.717 (70%)	1.643 (53%)
18 jaar en ouder	982 (41%)	1.183 (30%)	1.434 (47%)
totaal	2.420 (100%)	3.900 (100%)	3.077 (100%)

Uit tabel 6-10 blijkt dat het aantal leden bij de bibliotheek lager ligt in vergelijking met de selectie en het landelijk gemiddelde. Het lager aantal leden bij de bibliotheek kan mogelijk hebben bijgedragen aan het kleiner aantal uitleningen (zie tabel 6-9).

Als er wordt gekeken naar de verdeling in de groep tot 18 jaar (jeugd) en ouder dan 18 jaar (volwassen), blijkt dat het aandeel van de jeugd hoger te zijn bij de bibliotheek. Met 69% ligt dit hoger ten opzichte van vergelijkbare bibliotheken en het landelijk gemiddelde. Het aantal nieuwe leden bij de bibliotheek ligt lager ten opzichte van de selectie en in landelijk opzicht. Dit geldt ook voor het aantal afhakers. Bij de bibliotheek ligt het aandeel jeugd onder de nieuwe leden (88%) hoger dan vergelijkbare bibliotheken (82%) en het landelijk gemiddelde (72%). Bij de afhakers is het aandeel jeugd bij de bibliotheek met 59% lager dan vergelijkbare bibliotheken (70%) en ongeveer gelijk met het landelijk gemiddelde (53%).

Een verklaring hiervoor is mogelijk de prestatieafspraken in de vorm van een kengetal over het aantal jeugdpassen (zie tabel 4-3 en 4-4). Deze ontwikkeling past goed in het streven om meer jeugdpassen uit te geven. De streefwaarde hiervan is zelfs verhoogd van 4.000 in 2015 naar 7.000 in 2016.

6-3-4 financiën

In 2016 zijn de subsidiebedragen per inwoner inclusief huisvestingslasten in Capelle aan den IJssel € 13,88 en in Krimpen aan den IJssel € 25,92 en zonder huisvestingslasten respectievelijk € 8,56 en € 12,51. Hieruit blijkt dat in Capelle aan den IJssel aanzienlijk minder subsidie per inwoner wordt gegeven dan in Krimpen aan den IJssel. In Krimpen aan den IJssel wordt een groot gedeelte van de subsidie aan de huisvesting besteed.

Aan de batenkant zijn er naast de subsidies o.a. inkomsten door gebruikers. Voor de bibliotheek zijn de gebruikersinkomsten lager dan vergelijkbare bibliotheken. Door hogere inkomsten uit specifieke dienstverlening behaalt de bibliotheek gemiddeld genomen ongeveer hetzelfde inkomstenniveau als van vergelijkbare bibliotheken. Aan de kostenkant zijn de kosten met betrekking tot personeel, administratie, collectie en media en transport lager dan de selectiegroep. Een groot gedeelte van de subsidie moet namelijk worden besteed aan de huisvesting.

inkomsten uit subsidie

In tabel 6-11 zijn de inkomsten uit subsidie, inclusief en zonder huisvestingslasten, aan de bibliotheken weergegeven.

tabel 6-11: inkomsten uit subsidie in 2015 (in €)

subsidiegegevens	Bibliotheek aan den IJssel	benchmark selectie	landelijk gemiddelde
totale subsidie inclusief huisvestingslasten	1.732.009	1.694.942	2.734.545
subsidie per inwoner (inclusief huisvesting)	18,14	17,68	23,92
totale subsidie zonder huisvestingslasten	968.345	1.272.504	1.963.726
subsidie per inwoner (zonder huisvesting)	10,14	12,19	18,31

Uit tabel 6-11 blijkt dat het subsidiebedrag dat de bibliotheek en de benchmark selectie per inwoner ontvangen lager is dan het landelijk gemiddelde. Dit geldt zowel voor het subsidiebedrag inclusief als exclusief huisvesting. Opvallend is dat een groot deel van de subsidie van de bibliotheek wordt besteed aan de huisvesting. Bij de benchmark selectie en het landelijk gemiddelde is dit minder dan € 6 per inwoner. Bij de bibliotheek is dit € 8 per inwoner.

Als de totale subsidie voor de bibliotheek wordt uitgesplitst in bijdragen vanuit de gemeenten Capelle aan den IJssel en Krimpen aan den IJssel, gecombineerd met de afzonderlijke huisvestingslasten¹⁴⁵, dan kan tabel 6-12 worden opgesteld.

tabel 6-12: overzicht subsidie per inwoner (in €)

	2015		2016	
	incl. huisvesting	excl. huisvesting	incl. huisvesting	excl. huisvesting
Bibliotheek aan den IJssel	18,14	10,14	17,54	10,28
Capelle aan den IJssel	14,32	7,62	13,88	8,56
Krimpen aan den IJssel	26,62	14,99	25,92	12,51

Uit tabel 6-12 blijkt dat de bibliotheek in 2015 en 2016 een groot deel van haar subsidie kwijt is aan huisvestingslasten. Uit de uitsplitsing van het subsidiebedrag per inwoner naar de afzonderlijke gemeenten blijkt dat dit bedrag bij de gemeente Capelle aan den IJssel aanzienlijk lager ligt dan bij de gemeente Krimpen aan den IJssel. Dit geldt zowel voor het subsidiebedrag per inwoner inclusief als exclusief huisvestingslasten. Het blijkt dat een groot deel van de subsidie in Krimpen aan de IJssel wordt besteed aan huisvesting. Dit bedrag is zelfs toegenomen van € 11,63 in 2015 tot € 13,41 in 2016 per inwoner.¹⁴⁶ De huisvestingskosten in Capelle aan den IJssel zijn (uitgedrukt per inwoner) juist gedaald, namelijk van € 6,70 in 2015 tot € 5,32 in 2016. Dit ligt meer in

¹⁴⁵ Bibliotheek aan den IJssel, 'Jaarrekening 2016', p.32 en 34 en wederhoor met bibliotheek.

¹⁴⁶ Berekening is als volgt: voor 2015 is dit €11,63 (26,62 -/- 14,99) en voor 2016 is dit €13,41 (25,92 -/- 12,51).

lijn met de huisvestingslasten van circa € 6 in vergelijking met de benchmark selectie en het landelijk gemiddelde (zie tabel 6-11). Verhoudingsgewijs is de kostencomponent huisvesting in de subsidie per inwoner in Capelle aan den IJssel dus lager dan in Krimpen aan den IJssel.

overige inkomsten

Naast de inkomsten in de vorm van subsidies ontvangt de bibliotheek ook inkomsten door gebruikers (bijvoorbeeld omzet van de contributies en lenerspassen) en overige inkomsten uit specifieke dienstverlening. In tabel 6-13 is een overzicht van deze inkomsten opgenomen.

tabel 6-13: inkomsten door gebruikers en overig in 2015 (in €)

inkomsten	Bibliotheek aan den IJssel	benchmark selectie	landelijk gemiddelde
gebruikersinkomsten	224.503	417.816	399.113
inkomsten specifiek dienstverlening	244.479	50.146	119.075
subtotaal	468.982	467.962	518.188

Tabel 6-13 maakt duidelijk dat de gebruikersinkomsten van de bibliotheek een stuk lager liggen dan de selectie en het landelijk gemiddelde. Dit kan grotendeels worden verklaard door het lager aantal leden van de bibliotheek (zie tabel 6-10). Daarentegen heeft de bibliotheek door specifieke dienstverlening inkomsten behaald waardoor het subtotaal op hetzelfde niveau komt te liggen met vergelijkbare bibliotheken. Wel ligt dit lager dan het landelijk gemiddelde. De inkomsten uit de specifieke dienstverlening voor de bibliotheek betreffen voornamelijk: Bibliotheek op School, projectsubsidies en verhuringen.¹⁴⁷

kosten

In tabel 6-14 is de verdeling in kosten van bibliotheken opgenomen.

tabel 6-14: verdeling kosten in 2015 (in €)

type kosten	Bibliotheek aan den IJssel	benchmark selectie	landelijk gemiddelde
bestuur & organisatie	64.913	52.590	93.224
huisvesting	763.664	422.438	770.819
personeel	857.959	887.922	1.523.791
administratie	60.547	68.568	84.841
transport	5.160	18.472	17.343
automatisering	160.096	131.054	207.661
collectie en media	239.551	377.327	339.213

¹⁴⁷ Stichting Bibliotheek aan den IJssel, 'Jaarrekening 2016', p. 32.

Als er wordt gekeken naar de verdeling van de kosten, dan blijkt het grootste verschil tussen de bibliotheek en de benchmarkselectie te zitten in de huisvestingskosten. In tabel 6-14 zijn tevens andere kleinere verschillen in kosten zichtbaar, zoals de uitgaven aan bestuur & organisatie die bij de bibliotheek iets hoger liggen dan bij de benchmark selectie maar lager dan het landelijk gemiddelde.¹⁴⁸ Verder heeft de bibliotheek minder besteed aan collectie en media. Dit kan het gevolg zijn van de relatieve hoge huisvestingskosten waardoor er minder budget overbleef.

Momenteel zijn er veel ontwikkelingen gaande op het gebied van huisvesting. In 2016 zijn de totale huisvestingslasten al gedaald van € 773.426 naar € 694.039. Het pand waar de bibliotheek centraal in is gehuisvest is begin 2017 verkocht aan de gemeente Capelle aan den IJssel.¹⁴⁹ De bibliotheek zal in het najaar 2017 in afgeslankte vorm weer zijn intrek in het pand nemen en huur gaan betalen. Daarnaast is besloten om in Krimpen aan den IJssel een kleinere ruimte te huren waardoor de huisvestingslasten omlaag gaan.

Uitgaande van deze benchmark lijken de huisvestingskosten inderdaad een logische post om op te bezuinigen door de bibliotheek. Na het realiseren van deze bezuiniging, wordt de bibliotheek in staat gesteld meer geld te besteden aan activiteiten en de collectie. Om meer geld in de collectie en activiteiten te kunnen investeren dient de subsidie die de bibliotheek krijgt echter wel gelijk te blijven en niet af te nemen, zoals in 2016 wel het geval was (zie tabel 3-2).¹⁵⁰ De subsidie die de bibliotheek per inwoner ontvangt is bovendien in Capelle aan den IJssel aanzienlijk lager dan in Krimpen aan den IJssel en de benchmark selectie. Een benchmark met bibliotheken die een vergelijkbaar bedrag uitvangen als Capelle aan den IJssel aan haar bibliotheek verstrekt, zou dan ook een geheel andere resultaat opgeleveren.

Een andere kanttekening die voor deze benchmark van belang is, is dat in 2015 een directeurswissel heeft plaatsgevonden bij de bibliotheek. De invloed van de nieuwe directrice op de doelmatigheid van de bibliotheek komt daarom niet tot uitdrukking in deze benchmark.

¹⁴⁸ De bestuur en organisatie kosten bestaan uit een aantal kostencomponenten zoals bijvoorbeeld de accountantskosten. Het controle kader waarin de accountant zijn controle werkzaamheden dient uit te voeren wordt bepaald door de eisen van de gemeente. De lokale keuzes en opdrachten kunnen per gemeente verschillen waardoor de hoogte van de kosten ook sterk kunnen variëren.

¹⁴⁹ Interview bibliotheek, 11 april 2017.

¹⁵⁰ In 2015 was het subsidiebedrag vanuit de gemeente Capelle aan den IJssel ruim € 1 mln. en in 2016 was dit € 9 ton.

bijlagen

bijlagen

bijlage 1 onderzoeksverantwoording

inleiding

Het onderzoek naar de doelmatigheid van de cultuursubsidies is uitgevoerd in de periode december 2016 tot en met mei 2017. Het rapport is gebaseerd op documentstudie en interviews met betrokken ambtelijke medewerkers van de gemeente en medewerkers van culturele instellingen.

afbakening: selectie zes culturele instellingen

De rekenkamer heeft een selectie van zes culturele instellingen gemaakt. Bij de selectie is rekening gehouden met de volgende factoren:

- omvang subsidie;
- spreiding qua functie van de instelling;
- enige spreiding qua grootte van het subsidiebedrag;
- er is sprake van een subsidierelatie met de gemeente.

Voor dit onderzoek heeft de rekenkamer de volgende culturele instellingen geselecteerd:

- Bibliotheek aan den IJssel;
- Historische vereniging Capelle aan den IJssel;
- Isala Theater;
- Stichting Jongerentheater Quint;
- Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam (SKVR);
- CAPSLOC cultuurpodium Capelle.

documentstudie

Ten behoeve van dit onderzoek heeft de rekenkamer een veelvoud aan documenten geraadpleegd. Het betreft voornamelijk de inhoudelijke en financiële jaarverslagen en de overige verantwoordingsstukken van de culturele instellingen. Daarnaast heeft de rekenkamer de cultuurnota, evaluatiestukken over de cultuurnota en gemeentelijke stukken in het kader van de subsidieverstreking bestudeerd. In bijlage 2 zijn alle geraadpleegde documenten opgenomen. Verder heeft de rekenkamer voor het inzicht in het bereik (paragraaf 5-5) en benchmarking (hoofdstuk 6) aanvullende gegevens ontvangen van de culturele instellingen.

interviews

De rekenkamer heeft met verschillende personen binnen en buiten de gemeente gesproken. In totaal zijn er 14 mensen geraadpleegd en/of geïnterviewd. In totaal zijn er 8 interviews gehouden, in enkele gevallen met meerdere personen tegelijkertijd.

Binnen de gemeente is tweemaal gesproken met:

- 1 beleidsmedewerker kunst en cultuur;
- 2 beleidsmedewerkers jeugdbeleid.

Buiten de gemeente is (soms meerdere malen) gesproken met:

- 11 medewerkers bij de geselecteerde culturele instellingen.

procedures

De opzet van het onderzoek is op 14 februari 2017 gepubliceerd. De voorlopige onderzoeksresultaten zijn opgenomen in de concept nota van bevindingen. Deze is op 26 juni 2017 voor ambtelijk wederhoor voorgelegd aan de gemeente (unit Jeugd, Educatie en Vrije Tijd). De onderzochte culturele instellingen hebben de concept nota van bevindingen ook op 26 juni 2017 ontvangen en hebben de mogelijkheid gekregen om te reageren op de tekstdelen die op hun eigen organisatie van toepassing zijn. Alle culturele instellingen, behalve SKVR, hebben hiervan gebruik gemaakt. Na verwerking van de ontvangen reacties is een bestuurlijke nota opgesteld. De bestuurlijke nota, met de nota van bevindingen als bijlage, is op 1 september 2017 voor bestuurlijk wederhoor voorgelegd aan het college van B en W. Op 3 oktober 2017 heeft de rekenkamer de reactie van B en W ontvangen. De reactie van B en W en het nawoord van de rekenkamer zijn opgenomen in het rapport. Het definitieve rapport wordt door toezending aan de gemeenteraad en B en W openbaar.

bijlage 2 literatuurlijst

gemeentelijke documenten

- Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Aanbestedingsdocument Welzijnswerk 2013-2016'.
- Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Algemene subsidieverordening'.
- Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Cultuurnota 2009-2012 Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven', augustus 2009.
- Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Evaluatie cultuurnota Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven 2009-2012', augustus 2013.
- Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Het volgende hoofdstuk: visie op het bibliotheekwerk in Capelle 2017-2022', datum onbekend.
- Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Overeenkomst prestatieafspraken 2017' met Stichting Welzijn Capelle.
- Gemeente Capelle aan den IJssel, 'Subsidieregeling Cultuur', 'Subsidieverordening Nieuwe Culturele Initiatieven', 'Subsidieverordening Evenementen'.
- Michiel Grauss, motie 'Bezuinigingen bibliotheek niet ten koste van nevenvestigingen', 21 december 2010.

documenten geselecteerde instellingen

- beleids- en werkplan publiekactiviteiten 2013-2017 van HVC
- begrotingen 2013-2016
- gegevens uit TAS van Isala Theater
- jaarverslagen 2013-2016
- leerlingenoverzicht 2015 van SKVR
- overdrachtsrapportage 2016 Buurtkracht, 29 september 2016
- overzicht bereik 2014-2015 en 2015-2016 van Jongerentheater Quint
- overzicht CAPSLOC 2016
- overzicht postcodegebieden van Isala Theater
- programmaboekje 2015/2016 van Isala Theater
- subsidieaanvragen 2013-2016
- subsidiebeschikkingen 2013-2016

overige documenten

- Koninklijke Bibliotheek, datasets over openbare bibliotheken
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Wob-besluit, 17 januari 2017
- uitdraai uit 'probiblio'

websites

- Jeugdcultuurfonds. Verkregen in mei 2017 van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kunst-en-cultuur/inhoud/kunst-en-cultuur-voor-iedereen>
- Aantal leerlingen. Verkregen in mei 2017 van www.scholenopdekaart.nl
- Aantal basisscholen. Verkregen in mei 2017 van https://www.capelleaandenijssel.nl/e-loket/producten-en-diensten-abc_3733/product/basis-en-voortgezet-onderwijs_1640.html

bijlage 3 lijst van afkortingen

ASV	Algemene Subsidieverordening
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
HVC	Historische Vereniging Capelle aan den IJssel
IKC	Integraal Kindcentrum
NB	Net bekend
SKVR	Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam
SMRT	Specifiek, meetbaar, realistisch, tijdgebonden
TAS	Theater Analyse Systeem
Wob	Wet Openbaarheid van bestuur

bijlage 4 herziende lijst met bibliotheek

- 1 De bibliotheek staat Capellenaren bij in de ontwikkeling en het onderhoud van hun basisvaardigheden op het gebied van taal, informatieverwerking en media. De bibliotheek inspireert Capellenaren om zich te blijven ontwikkelen door middel van zelfstudie, creatieve ontplooiing en kennismaking met kunst en cultuur. De bibliotheek:
 - a coördineert het Taalnetwerk en faciliteert een taalpunt in de centrumvestiging;
 - b organiseert activiteiten om de basisvaardigheden van Capellenaren te vergroten;
 - c bereikt zo veel mogelijk Capelse kinderen door middel van de Bibliotheek op School (dbos). Het percentage van Capelse kinderen (<18) dat wordt bereikt, is minimaal 60%;
 - d vervult een vraagbaakfunctie op het gebied van IT en digitale vaardigheden;
 - e draagt zorg voor de toegankelijkheid van haar voorziening, collectie en activiteiten voor mensen met een beperking;
 - f zorgt ervoor dat mensen die niet in staat zijn om naar de bibliotheek te komen, toch gebruik kunnen maken van haar diensten, bijvoorbeeld door het product “de bibliotheek aan huis”.
- 2 Om bij te dragen aan de genoemde activiteiten en prestaties, onderhoudt en ontsluit de bibliotheek haar collectie, zowel fysiek als digitaal.
 - a De gebruikersinkomsten zijn minimaal gelijk aan de kosten voor de instandhouding en actualisering van de collectie.
 - b De bibliotheek zorgt ervoor dat naast de centrumvestiging de uitleenfunctie ook in andere Capelse wijken toegankelijk is, doch minimaal in de wijken 's-Gravenland en Schollevaar.
- 3 De centrumvestiging van de bibliotheek is een aansprekende plaats waar ruimte is voor samenwerking en ontmoeting tussen maatschappelijke partijen, ondernemers en inwoners.
 - a De bibliotheek bevordert de verblijfskwaliteit van en de natuurlijke aanloop naar de centrumvestiging, en meet dit door het aantal bezoekers en voor middel van een klanttevredenheidsonderzoek.
 - b De centrumvestiging is minimaal zes dagen per week geopend.
 - c De bibliotheek biedt studie- en stiltewerkplekken aan in de centrumvestiging.
- 4 Randvoorwaarden
 - a Het is de bibliotheek toegestaan om haar ruimte te verhuren aan gebruikers mits:
 - dit kostendekkend gebeurt;
 - de gebruikers bijdragen aan de doelstellingen zoals genoemd onder 1, 2 en 3.
 - b Zo veel mogelijk Capellenaren maken gebruik van de bibliotheek. Om dat te meten registreert de bibliotheek het aantal bezoekers, leden en uitleningen.
 - c De bibliotheek blijft onderdeel van het landelijk stelsel van openbare bibliotheken.
 - d De bibliotheek is aangesloten op de infrastructuur van de landelijke digitale bibliotheek.

- e De bibliotheek voert een klanttevredenheidsonderzoek uit, waaruit blijkt dat de verblijfskwaliteit en kwaliteit van dienstverlening van de bibliotheek minimaal met een 7,8 worden beoordeeld.
- f Conform artikel 5 van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen heeft een openbare bibliotheekvoorziening minimaal de volgende functies:
- ter beschikking stellen van kennis en informatie;
 - bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
 - bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
 - organiseren van ontmoeting en debat;
 - laten kennismaken met kunst- en cultuur.

Rekenkamer Capelle aan den IJssel

doel

De rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, de doel-treffendheid en de rechtmatigheid van het beleid, het financieel beheer en de organisatie van het gemeente-bestuur. De rapporten van de rekenkamer zijn een aanknopingspunt voor het bestuur om rekenschap af te leggen aan de burgers.

positie

De rekenkamer is een onafhankelijk orgaan binnen de gemeente. Haar taken en bevoegdheden staan in de Gemeentewet en de verordening Rekenkamer Capelle aan den IJssel. Zij bepaalt zelf wat en hoe zij onderzoekt en waarover zij rapporteert. Wel kunnen de raad en het college van B en W de rekenkamer om een onderzoek verzoeken. De rekenkamer stuurt hen jaarlijks haar onderzoeksplan en jaarverslag toe.

onderzoek

Het onderzoeksterrein strekt zich uit over alle organen (raad, B en W, commissies en burgemeester) en diensten van de gemeente. Ook kan de rekenkamer onderzoek doen bij gemeenschappelijke regelingen waar de gemeente aan deelneemt, bij NV's en BV's waar de gemeente meer dan 50% van de aandelen in bezit heeft en bij instellingen die een grote subsidie, lening of garantie van de gemeente hebben ontvangen. De onderzoeken worden uitgevoerd door het bureau van de rekenkamer.

publicaties

Het onderzoek resulteert in openbare rapporten die ter behandeling aan de raad worden aangeboden. Zij bevatten tevens de reacties van de onderzochte organen en instellingen op de eerder toegezonden voorlopige onderzoeksresultaten, conclusies en aanbevelingen (wederhoor). Bij kleine onderzoeken of studies met een beperkte reikwijdte doen we de onderzochte organen of instellingen en de raad de conclusies in een openbare brief direct ter kennisname toekomen. Ten slotte publiceert de rekenkamer op basis van haar onderzoek ook handreikingen en worden medewerkers aangemoedigd om artikelen te publiceren.

Rekenkamer Capelle aan den IJssel

Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

telefoon
010 - 267 22 42

info@rekenkamer.rotterdam.nl
www.rekenkamer.rotterdam.nl

fotografie

Ellen Snoeren
Rick van Wijngaarden
HVC beeldbank
Joelle Stapelkamp
Wilbert Eerland
Gaby Jongenelen

basisontwerp

DEWERF.com, Zuid-Beijerland

uitgave

Rekenkamer Capelle aan den IJssel
oktober 2017

ISBN/EAN

978-90-824067-3-3